

An Bord um Chúnammh Dílíthiúil

Tuarascáil Bhliantúil

2015

Réiteach éifeachtach díospóidí sibhialta a éascú trí sheirbhísí éifeachtúla agus inrochtana cúnammh dlí agus idirghabhála a sholáthar agus chun scéimeanna cúnammh dlí coiriúil an Stáit a bhainistiú agus a riar go héifeachtach.

Rochtain ar Dhlí agus Ceart

www.legalaidboard.ie

An Bord um Chúnamh Dlíthiúil

Tuarascáil Bhliantúil 2015

Misean

Is é ár misean chun réiteach éifeachtach díospóidí sibhialta a éascú trí sheirbhísí éifeachtúla agus inrochtana cúnamh dlí agus idirghabhála a sholáthar agus chun scéimeanna um chúnamh dlí coiriúil an Stáit a bhainistiú agus a riar go héifeachtach.

Fís

Is í ár bhfís chun rochtain ar cheartas a éascú trí sholáthar a dhéanamh do dhíospóidí sibhialta a réiteach ar an mbealach is cuí agus dínit an duine, cineál na díospóide agus tionchar na díospóide ar na páirtithe a bhfuil baint láithreach acu agus ar an tsochaí níos fairsinge á gcur san áireamh agus chun bainistiú breise a dhéanamh ar chúnamh dlíthiúil a sholáthar ar bhealach éifeachtúil, éifeachtach agus cuntasach.

Rudaí a bhfuil Luach againn orthu

- Ardchaighdeáin ghairmiúla agus eiticiúla i soláthar ár seirbhísí go léir
- Go mbíonn an cliant agus rochtain ar cheartas i gcroílár ár seirbhísí
- Díriú ar nuálú i soláthar seirbhísí
- Freagrúlacht do thimpeallacht dhlíthiúil agus shóisialta atá ag síorathrú
- Ceannaireacht éifeachtach ar gach leibhéal
- Luach maith ar airgead a sholáthar
- Trédhearcacht
- Cultúr a chuireann eitic foirne agus meas ar dhínit dhaonna an chliant agus an chomhghleacaí chun cinn
- Caidreamh agus struchtúir éifeachtacha rialachais agus chuntasachta leis an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais, an Rialtas agus an pobal.

Clár Ábhar

Leathanach

Léargas Ginearálta	2
Brollach leis an gCathaoirleach	7
An Bord	9
An Fhoireann agus Struchtúr	10
Réamhrá leis an bPríomhfeidhmeannach	12
Príomhéachtaí agus Forbairtí in 2015	15
An tSeirbhís a Soláthraíodh in 2015	18
Tacú le Soláthar Seirbhíse	50
Airgeadas	56
Aguisín 1 – Ráitis Airgeadais	60
Aguisín 2 – Úsáid Fuinnimh 2015	85

Léargas Ginearálta

Feidhm agus Cuspóir

Is é an Bord um Chúnadh Dlíthiúil (“an Bord”) an comhlacht reachtúil neamhspleách atá freagrach as cúnadh dlíthiúil sibhialta agus comhairle a chur ar fáil do dhaoine ar acmhainn mheasartha, i gcomhréir le forálacha an Acht um Chúnadh Dlíthiúil Sibhialta, 1995 (“an tAcht”). Rinneadh Alt 54 den Acht a leasú leis an Acht um an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha), 2011 agus leag sin cúram breise ar an mBord seirbhíse idirghabhála teaghlaigh a sholáthar.

Táthar ag cur de bhreis le sainchúram an Bhoird faoi láthair, i ndiaidh chinneadh an Rialtais in 2010, chun bainistíocht agus riarachán na Scéimeanna um Chúnadh Dlíthiúil Coiriúil a chuimsiú ann, a bhí á riar ag an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannas roimhe seo. Aistríodh an fhreagracht as riar Scéim Chomhairle Dlí Stáisiúin na nGardaí chuig an mBord an 1 Deireadh Fómhair 2011 agus as an Scéim um Chúnadh Dlíthiúil – Saincheisteanna Coimeádta (Scéim an Ard-Aighne roimhe seo) an 1 Meitheamh 2012. Aistríodh an fhreagracht as riar Scéim Ad-hoc um Chúnadh Dlíthiúil an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla chuig an mBord an 1 Eanáir 2014. Aistríonn foráil reachtúil san Acht um Chinnteoireacht Chuidithe (Cumas), 2015 freagracht as riar na scéime cúnaimh dhlíthiúil do chásanna roimh na Binsí Meabhairshláinte chuig an mBord. Níor cuireadh tús leis an bhforáil go fóill.

Is éard is comhairle dlí ann ná comhairle ar bith ó bhéal nó i scríbhinn a thugann aturnaí nó abhcóide, lena n-áirítear litreacha a scríobh agus idirbheartaíochtaí a dhéanamh.

Is éard is cúnadh dlíthiúil ann ná nuair a dhéanann aturnaí nó abhcóide ionadaíocht thar ceann duine in imeachtaí cúirte. Caithfidh duine deimhniú um chúnadh dlíthiúil a fháil ar dtús, ina sonraítear na seirbhísí dlí atá á ndeonú, agus, i gcásanna sibhialta, ní mór dó/di an ranníocaíocht um chúnadh dlíthiúil a shonraítear sa deimhniú a íoc.

Déantar seirbhísí dlí a sholáthar thar raon fairsing cúrsaí dlí sibhialta.

1. Soláthar Seirbhíse

Den chuid is mó, cuireann aturnaetha atá fostaithe ag an mBord comhairle dlí agus cúnadh dlíthiúil ar fáil trí líonra d’ionaid dlí. Tá 30 ionad lánaimseartha dlí agus 12 ionad pháirtaimseartha dlí ann. Is féidir teacht ar shonraí teagmhála d’ionaid dlí an Bhoird ar www.legalaidboard.ie. Chomh maith leis sin, soláthraíonn aturnaetha i gcleachtas príobháideach seirbhísí atá fostaithe ag an mBord ar bhonn táille in aghaidh an cháis.

Tá speisialtacht um chosaint idirnáisiúnta in ionaid dlí ar leith i mBaile Átha Cliath, Corcaigh agus Gaillimh agus tá aonaid thiomnaithe freisin ann i mBaile Átha Cliath, anuas ar an hionaid dlí, a bhíonn ag plé le cásanna faillí leighis agus cásanna díobhála pearsanta eile agus cásanna ina mbaineann leanaí ar baol dóibh go dtabharfaí faoi chúram an Stáit iad.

Oibríonn an Bord an tIonad Cáipéisíochta Dídeanaithe, freisin, a chuireann seirbhís ghairmiúil agus neamhspleách taighde agus leabharlaine ar fáil do na príomhchomhlachtaí ar fad a bhfuil baint acu sa phróiseas cosanta idirnáisiúnta.

Soláthraítear seirbhísí idirghabhála teaghlaigh ó ocht n-oifig lánaimseartha agus ó naoi n-oifig pháirtaimseartha.

Déanann aturnaetha agus abhcóidí príobháideacha an tseirbhís a sholáthar sna trí scéim um Chúnamh Dlíthiúil Coiriúil Ad-hoc atá faoi shainchúram an Bhoird faoi láthair – Scéim Leasaithe Chomhairle Dlí Stáisiúin na nGardaí, an Scéim um Chúnamh Dlíthiúil – Saincheistanna Coimeádta agus Scéim um Chúnamh Dlíthiúil an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla.

2. Seirbhísí Dlí um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta a Fháil

Caithfidh duine atá ag lorg seirbhísí dlí i gceist sibhialta iarratas a dhéanamh ar cheann ar bith d'ionaid dlí an Bhoird agus foirm iarratais a chomhlánú, ina sonraítear an t-ábhar lena mbaineann an t-iarratas ar chomhairle dlí agus/nó ar chúnamh dlíthiúil agus ina dtugtar sonraí faoi ioncam agus aon acmhainní caipitil.

Lorgaíonn an Bord a chinntiú go ndéanfar coinne le haturnae a thairiscint do dhuine a cháilíonn i gcomhairlíní cúnaimh dlíthiúil sibhialta (seirbhísí dlí) taobh istigh de thréimhse uasta ceithre mhí ón uair a dhéantar an t-iarratas a chur i gcrích nó go ndéanfar comhairle dlí a chur ar tairiscint dó/di níos luaithe mura féidir seirbhísí iomlána dlí a sholáthar laistigh de cheithre mhí. I gcásanna áirithe, cuirtear seirbhís tosaíochta ar fáil. I measc shaghas na gcásanna a dtugtar tús áite dóibh, tá cásanna foréigean teaghlaigh, fuadach leanaí, cásanna a bhaineann le hiarratais ón Stáit chun leanaí a thógáil i gcúram agus cásanna lena mbaineann teorainneacha ama reachtúla atá ar tí dul in éag.

3. Íocaíocht as Seirbhísí Dlí um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara go mbíonn na seirbhísí dlí a sholáthraíonn an Bord faoi réir go n-íocann an t-iarratasóir ranníocaíocht airgeadais i dtromlach na gcásanna, agus nach bhfuil na seirbhísí 'saor in aisce'. Ceanglaítear ar an bhformhór mór a ndéanfaítear comhairle dlí agus/nó cúnaimh dlíthiúil dóibh ranníocaíocht a íoc leis an mBord. Déantar an ranníocaíocht um chomhairle dlí a mheas bunaithe ar ioncam indiúscartha an iarratasóra, i.e. ioncam tar éis asbhaintí áirithe. Déantar an ranníocaíocht um chúnamh dlíthiúil a mheas bunaithe ar ioncam indiúscartha agus ar chaipiteal indiúscartha an iarratasóra. Is é an ranníocaíocht is lú ná €30 ar chomhairle dlí agus €130 ar chúnamh dlíthiúil. Níl aon táille le híoc maidir le comhairle agus ionadaíocht i gcásanna cúram leanaí (ina mbíonn baint ag an nGníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach). Tugann an t-ionad dlí comhairle do dhuine faoin ranníocaíocht iarbhír i ngach cás aonair. Más rud é go ndéanann duine airgead nó maoin a aisghabháil ag eascairt ón gcás, d'fhéadfadh an Bord iarratas a dhéanamh chun an costas a bhí ar an mBord as na seirbhísí dlí a sholáthar don chliant a aisghabháil.

4. Seirbhísí Idirghabhála a Fháil

Ní mór do dhuine a dteastaíonn uaidh/uaithi go gcuirtear idirghabháil ar fáil chun cabhrú le fadhb theaghlaigh a réiteach iarratas a dhéanamh ar aon chinn d'oifigí idirghabhála teaghlaigh an Bhoird. Is féidir teacht ar shonraí teagmhála d'oifigí idirghabhála teaghlaigh an Bhoird ar www.legalaidboard.ie. Ní mór don dara páirtí teagmháil a dhéanamh leis an oifig chéanna freisin, lena dheimhniú go bhfuil spéis aige/aici chun freastal ar idirghabháil. A luaithe a dheimhniú an dá pháirtí gur mian leo idirghabháil a dhéanamh, cuirfear coinne ar tairiscint dóibh a luaithe agus is féidir. Ní ghearrtar aon mhuirear ar an tseirbhís agus tá an tseirbhís ar fáil do chách gan aird ar acmhainní ioncaim / airgeadais. Chomh maith leis sin, soláthraítear seirbhísí idirghabhála teaghlaigh i dtithe cúirte áirithe i gcomhar le suíonna dlí teaghlaigh.

5. Scéimeanna Ad-hoc um Chúnadh Dlíthiúil Coiriúil

Tá cúig scéim um chúnadh dlíthiúil coiriúil ann, agus riarann an Bord trí cinn díobh. B'fhéidir go mbeidh daoine atá faoi choinneáil faoi reachtaíocht áirithe i Stáisiún na nGardaí i dteideal comhairle dlí a fháil faoi Scéim Leasaithe Chomhairle Dlí Stáisiún na nGardaí ar an nguthán agus/nó ar bhonn comhairliúcháin duine ar dhuine i Stáisiún na nGardaí. Chomh maith leis sin, b'fhéidir go mbeidh siad i dteideal comhairle dlí a fháil trí atur nae a fhreastalóidh leo ar chruinnithe an Gharda Síochána. Beidh ar dhuine a lorgaíonn comhairle dlí faoi Scéim um Chúnadh Dlíthiúil Stáisiún na nGardaí a n-iarratas a dhéanamh leis an Oifigeach Coimeádta i Stáisiún na nGardaí ina bhfuil siad á choinneáil. Beidh air/uirthi an Fhoirm Iarratais chaighdeánach a chomhlánú agus sonraí a sholáthar faoina maoin airgeadais lena chinntiú go sásaíonn siad an tairseach incháilitheachta airgeadais.

Déanann an Scéim um Chúnadh Dlíthiúil – Saincheisteanna Coimeádta soláthar d'focaíocht costais dlí tar éis don Chúirt amhlaidh a mholadh don Bhord um Chúnadh Dlíthiúil i saghsanna áirithe de dhlíthíocht nach gcuimsíonn an scéim um chúnadh dlíthiúil sibhialta nó an phríomhscéim um chúnadh dlíthiúil coiriúil. Beidh ar dhuine a lorgaíonn ionadaíocht dhlíthiúil faoin Scéim fógra a thabhairt don Chúirt ábhartha ag an tráth is luaithe is féidir go bhfuil sé beartaithe aige/aici iarratas a dhéanamh ar fhorálacha na Scéime. Déanfaidh an Chúirt cinneadh, ina dhiaidh sin, cibé acu ar cheart nó nár cheart moladh a dhéanamh don Bhord chun cúnadh dlíthiúil a dheonú. Ceist don Bhord ansin é cinneadh a dhéanamh, i gcomhréir le téarmaí na Scéime, cibé acu an cúnadh dlíthiúil a dheonú nó a dhiúltú faoin Scéim.

Déanann Scéim Ad-hoc an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla (BSC) soláthar d'focaíochtaí a dhéanamh maidir le costais áirithe dlí i saghsanna áirithe de dhlíthíocht ar chinneadh na Cúirte. Ina measc seo tá, ach níl siad teoranta dóibh, cásanna ina bhfuil an duine mar Fhreagróir in aon imeachtaí cúirte a thionscain an Biúró um Shócmhainní Coiriúla faoin Acht um Fháiltais ó Choireacht, 1996 nó faoin reachtaíocht Leasa Shóisialaigh. Beidh ar dhuine a lorgaíonn ionadaíocht dhlíthiúil faoin Scéim fógra a thabhairt don Chúirt ábhartha ag an tráth is luaithe is féidir.

Táthar ag súil go bhfoilseofar go gairid reachtaíocht a fhorálann d'aistriú na príomh-Scéime um Chúnamh Dlíthiúil chuig an mBord.

Soláthraítear breis sonraí ar na trí scéim ad-hoc a riarann an Bord, agus ar an toradh le haghaidh 2015, níos déanaí sa Tuarascáil.

6. An Ceannoifig

Tá ceannoifig an Bhoird i gCathair Saidhbhín, i gContae Chiarraí, mar a bhfuil 46 ball foirne suite. Tugtar faoi roinnt d'fheidhmeanna na príomhoifige i mBaile Átha Cliath.

7. Rialachas Corparáideach

Déanann an tAcht um Chúnamh Dlíthiúil, 1995 foráil do Chathaoirleach agus 12 ghnáthchomhalta a thoghadh leis an mBord. Cheap an tAire Dlí agus Cirt agus Comhionannais um an dtaca sin, an tUasal Alan Shatter, T.D., an Bord reatha i Nollaig 2011. Leagtar amach ballraíocht an Bhoird reatha ar leathanach 9.

Tá an Bord reachtúil freagrach as an méid a leanas:

- treo straitéiseach na heagraíochta;
- beartas a dheimhniú agus monatóireacht a dhéanamh ar a chur i bhfeidhm;
- maoirseacht a dhéanamh ar bhainistíocht cheart agus éifeachtach na heagraíochta;
- monatóireacht a dhéanamh ar nósanna imeachta éifeachtacha a chur i bhfeidhm agus freagracht a sholáthar;
- buiséid a fhaomhadh agus monatóireacht a dhéanamh orthu, agus
- roinnt cinní forchoimeáda a dhéanamh.

Leanann an Bord ag cloí leis na caighdeáin rialachais chorparáidigh a leagtar amach sa leagan nuashonraithe den Chód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit.

Cuimsíonn sé sin:

- ar leibhéal an Bhoird, úsáid a bhaint as sé choiste chun cúnamh a thabhairt don Bhord a gcuipóirí a bhaint amach agus a gcuid freagrachtaí a chur i gcrích go héifeachtach (féach thíos);
- deighilt shainmhínithe ar ról idir an Bord, an Cathaoirleach agus an Príomhfheidhmeannach;
- tuarascáil bhliantúil a chur faoi bhráid an Aire lena gcomhlíontar ceanglais an Chóid;
- feidhm iniúchta inmheánaigh a oibríonn go héifeachtach agus de réir mar is gá; agus
- cód iompair, a bhfuil nósanna imeachta chun déileáil le ceist choibhreachta leasa ar bith san áireamh ann.

In 2015, reáchtáil an Bord 11 chruinniú Boid, bhí trí cinn díobh ar bun i gCathair Saidhbhín, agus bhí seacht gcinn díobh ar siúl i mBaile Átha Luain agus bhí ceann amháin ar siúl i mBaile Átha Luain.

Is é seo a leanas an tinreamh ag na 11 chruinniú seo in 2015:

Comhalta	Líon na gcruinnithe	Comhalta	Líon na gcruinnithe
Muriel Walls (Cathaoirleach)	10	*Oonagh McPhilips	2
*Carol Baxter	5	John O’Gorman	11
Mary Dalton	5	Philip O’Leary	10
David Denny	7	Donncha O’Connell	7
Dave Garvey	10	Mícheál O’Connell	9
Kate Hayes	11	Michelle O’Neill	7
Joy McGlynn	10	Ger Power	11

D’éirigh Oonagh McPhilips as an mBord an 20 Aibreán 2015 agus ceapadh Carol Baxter leis an mBord an 22 Bealtaine 2015.

Seo a leanas líon chruinnithe an Bhoird in 2015:

Coiste	Líon na gcruinnithe a bhí ar siúl in 2015
An Coiste Achomhairc	13
An Coiste Iniúcháireachta agus	6
An Coiste Idirghabhála Teaghlaigh	3
An Coiste Airgeadais	6
An Coiste Acmhainní Daonna	3
Coiste na nDlíodóirí	0
An Coiste Feidhmíochta	2

Baineann an Bord leas as lámhleabhar um rialachas corparáideach inmheánach chun achoimre shoiléir chuimsitheach a chur ar fáil maidir leis na príomhghnéithe a bhaineann le rialachas corparáideach de réir mar a théann sé i bhfeidhm ar an mBord agus ar an ardbhainistíocht. Tá sé ann, freisin, lena chinntiú go mbeidh baill an Bhoird ar an eolas go hiomlán faoina gcuid freagrachtaí dlíthiúla agus go mbeidh cur amach acu ar na forálacha reachtúla a bhaineann lena bpost agus na ceisteanna, beartais agus straitéisí eagraíochtúla príomhúla a threoraíonn a ról.

Cuimsíonn Coiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca an Bhoird ball seachtrach neamhspleách amháin, an Dr Kieran Corcoran, ar aon dul le ceanglais an Chóid Chleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit.

Bhí íocaíocht agus neamhíocaíocht táill le comhaltaí Boird i gcomhréir leis an gCód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit.

Brollach leis an gCathaoirleach

Seo an Tuarascáil Bhliantúil dheireanach a chuirfidh mé i láthair thar ceann an Bhoird mar gheall go gcríochnófar mo théarma oifige in 2016. Bhí onóir orm nuair a iarradh orm bheith mar Chathaoirleach ar an mBord um Chúnadh Dlíthiúil agus bhí sé de phribhléid agam oibriú leis an bhfoireann uile a leanann leis an eagraíocht a fhorbairt.

In 2015, bhí an Bord faoi stiúir Príomhfheidhmeannach nua, John McDaid. Chuaigh iar-POF an Bhoird, Moling Ryan, ar scor i Nollaig 2014 i ndiaidh fónamh ar feadh 10 mbliana agus an Bord á stiúradh agus i ndiaidh saolré d'obair agus de thiomantas a chaitheamh sa tSeirbhís Phoiblí.

Príomhfhorbairt reachtúil in 2015 ba é ritheadh an Achta um Leanaí agus Cóngais Teaghlaigh, 2015 (cé nár cuireadh tús leis ach in Eanáir 2016) agus na forálacha um éisteacht le glór an linbh, ach go háirithe. Dúshlán a bheidh ann seo don Bhord, óna dteastóidh acmhainní breise, ach tá sé ríthábhachtach brí agus tionchar ceart a thabhairt d'Airteagal 42A den Bhunreacht.

Tá tionscadal Idirghabhála Theach an Charnáin i mbun oibriú anois ar bhonn buan agus leanann sé le dul chun cinn a dhéanamh agus leanann an rath bheith air. Bhain ríthábhacht le tiomantas na foirne ón tSeirbhís Chúirteanna agus ón tSeirbhís Idirghabhála Teaghlaigh agus tacaíocht na mBreithiúna lena rath agus cuireann toilteanas daoine chun dul i muinín an Phróisis Réitigh Díospóide mhalartaigh seo chun déileáil lena saincheisteanna teaghlaigh, go háirithe a leanaí, le gliondar croí a chur orainn. Tugann iad siúd a d'úsáid an tseirbhís ardmholadh di agus braitheann siad go bhfuil ar chumas acu iarracht a dhéanamh chun ceisteanna a réiteach iad féin.

Lean an Bord lena thiomantas chun casadh le agus idirchaidreamh a dhéanamh leis an bhfoireann lasmuigh de Bhaile Átha Cliath agus de Chathair Saidhbhín agus chuaigh siad go Baile Átha Luain chun freastal ar chruinniú Boird mhí an Mheithimh ag na hoifigí Idirghabhála. Rinne an tAturnae agus Idirghabhálaithe Ionad Dí comhchur i láthair. I rith na bliana, rinne Tom Ward de chuid na Seirbhíse Cúirteanna cur i láthair eile leis an mBord agus oibrítear cur i láthair intí ar na Scéimeanna Ad-hoc um Chúnadh Dlíthiúil Coiriúil faoi láthair.

I mbliana, leag John McDaid béim ar oiliúint agus ar fhorbairt agus bronnadh an teideal "Athléimneacht Mheabhrach mar Uirlis d'Athrú" ar an gcomhdháil bhliantúil a cuireadh ar bun i Samhain. Rinneadh cur i láthair faoi chur le hathléimneacht, ceannaireacht phearsanta, an chumhacht a cheadaíonn do dhaoine bheith mar iad féin ag an obair agus athrú mar dheis, anuas ar sheisiún aireachais. Is minic go mbíonn cliant de chuid an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil in am leochaileach dá saol agus féadfaidh tiomantas na foirne chun iarracht a dhéanamh freastal ar a riachtanais bheith strusmhar. Rinne an fhoireann ghairmiúil agus riaracháin araon

sárfhreastal ar an gcomhdháil agus ba é an comhdhearcadh go raibh sí an-fhiúntach.

Ba mhaith liom mo bhuíochas a chur in iúl don Aire agus don Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais a leanann le fíorspéis agus fíorthacaíocht a léiriú do Chúnamh Dlíthiúil agus d'obair an Bhoird ag tráth ina bhfuil brúnna suntasacha airgeadais agus eile fós ann.

Ar deireadh, ba mhaith liom buíochas a chur in iúl do chomhaltaí an Bhoird reatha (idir iarchomhaltaí agus chomhaltaí reatha), na Príomhfheidhmeannaigh (idir iar-Phríomhfheidhmeannaigh agus Phríomhfheidhmeannaigh reatha) agus don fhoireann san iomaí láthair óna soláthraíonn an Bord a sheirbhís dá dhúthacht don tasc lena mbaineann sainordú an Bhoird a bhaint amach chun seirbhísí dlí agus idirghabhála a sholáthar i rith na bliana 2015. Guím gach rath orthu ina gcuid oibre amach anseo.

Muriel Walls
Cathaoirleach

An Bord

Amhail an 31 Nollaig 2015:

Muriel Walls

Cathaoirleach

Mary Dalton

Státseirbhíseach (Comhalta Foirne)

David Denny

An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe

David Garvey

Cuntasóir Cairte

Kate Hayes

Bean Ghnó

Joy McGlynn

An Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach

Mícheál O'Connell

Abhcóide

John O'Gorman

Aturnae (Comhalta Foirne)

Philip O'Leary

Aturnae

Michelle O'Neill

Abhcóide

Ger Power

An Roinn Coimirce Sóisialaí

Carol Baxter

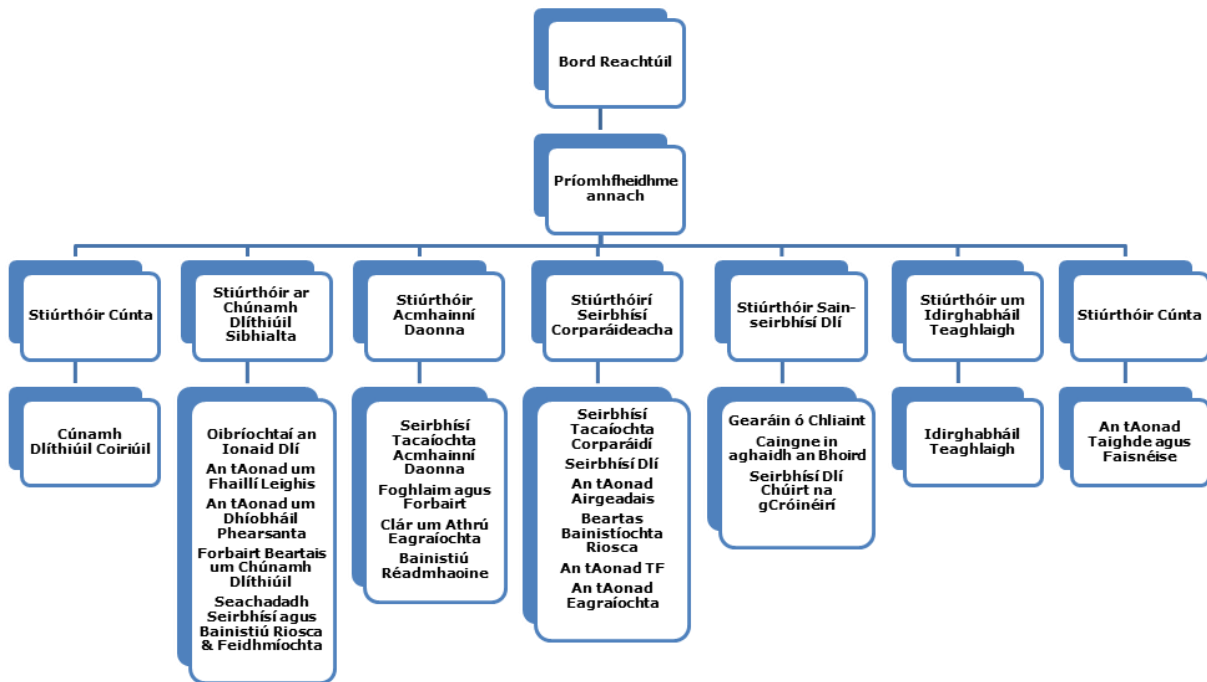
An Roinn Díl agus Cirt agus Comhionannais (ceaptha an 22 Bealtaine 2015)

(D'éirigh an tOllamh Donncha O'Connell de chuid Scoil an Díl, OÉ, Gaillimh as an mBord le héifeacht ón 11 Nollaig 2015)

Foireann Feidhmiúcháin na Ceannoifige

Príomhoifigeach Feidhmiúcháin:	John McDaid
Stiúrthóir Cúnaimh Dhlíthiúil Shibhialta:	Niall Murphy
Stiúrthóir Acmhainní Daonna:	Pat Fitzsimons
Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha:	Eileen Bowden
Stiúrthóir, Sainseirbhísí Dlí:	Frank Caffrey
Stiúrthóir Idirghabhála Teaghlaigh:	Polly Phillimore
Stiúrthóir Cúnta, Cúnamh Dlíthiúil Coiriúil:	Pat Gilheaney
Rialtóir Airgeadais:	Joan Enright
Rúnaí leis an mBord:	Clare Kelly
Iniúcháirí:	An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
Aturnaetha:	Mason Hayes and Curran
Ceannoifig:	Sráid an Chalaigh Cathair Saidhbhín Contae Chiarraí Guthán: 066 9471000 Íosghlao: 1890 615200 Facs: 066 9471035
Oifig Bhaile Átha Cliath:	48/49 Sráid Brunswick Thuaidh Lána Sheoirse Baile Átha Cliath 7 Guthán: 01 6469600
Láithreán Gréasáin:	www.legalaidboard.ie

Struchtúr an Bhoird

Réamhrá leis an bPríomhfeidhmeannach

Tá áthas orm an Tuarascáil Bhliantúil don bhliain 2015 a chur i láthair.

Léirítear sa Tuarascáil gur tháinig méadú beagán de bhreis ar 2% ar na líonta daoine a lorg seirbhísí dlí an Bhoird in 2015 i gcomparáid le figiúr 16,793 na bliana roimhe sin. Bhain an t-éileamh ar sheirbhísí le blianta beaga anuas buaic amach in 2011 nuair a baineadh figiúr 19,600 amach agus tháinig laghdú anuas ar an bhfigiúr sin go dtí 16,400 in 2014. Thabharfadh an figiúr don bhliain 2015 le fios go bhféadfadh go bhfuil roinnt ‘cobhsú’ ag teacht ar chúrsaí i dtaobh na líonta a lorgaíonn seirbhísí dlí ón mBord. Laistigh den éileamh sin, den chéad uair le roinnt blianta anuas, sháraigh na líonta daoine a lorgaíonn seirbhísí dlí do cheisteanna tearmainn agus cosanta idirnáisiúnta eile 1,000 (1,537) agus, go deimhin féin, tháinig laghdú beag ar an éileamh ar sheirbhísí do cheisteanna seachas ceisteanna tearmainn / cosanta idirnáisiúnta.

Is deas liom bheith in ann laghdú ar na líonta daoine atá ag fanacht le seirbhísí dlí an Bhoird a thuirisciú. Ag deireadh na bliana, bhí 2,319 duine ag feitheamh, i gcomparáid le beagán de bhreis ar 3,400 duine ag tús na bliana. Cuirtear fáilte roimh an dul chun cinn breise seo nuair a chuirtear san áireamh go raibh nach mór 5,070 duine ag feitheamh le seirbhísí an 31 Nollaig 2013. Dul chun cinn atá ann a bhfuil súil againn cur leis in 2016. Ní ann do thosaíocht níos mó dom féin nó don Bhord, ná a lorg go gcinntítear go mbíonn fáil gan mhoill ar chomhairle dlí agus ar ionadaíocht dhlíthiúil.

I gcaitheamh 2015, lean an Bord lena chur chuige ‘triáise’ i líon dá ionaid dlí. Is éard a lorgaíonn an cur chuige seo a dhéanamh ná a chinntiú go dtugtar coinne luath le haturnae ar mhaithe le comhairle dlí a fháil dóibh siúd is dóchúil a bheith ag fanacht ar feadh breis agus ceithre mhí le seirbhís iomlán dlí ón mBord. Laistigh den fhiigiúr 2,319 a bhí ag feitheamh le seirbhísí dlí an 31 Nollaig 2015, chas 985 díobh siúd le haturnae ar mhaithe le réamhchomhairle dlí a fháil.

Lean an Bord le samhail mheasctha a oibriú ina soláthraítear a sheirbhísí dlí agus leas á bhaint as aturnaetha fostaithe a oibríonn in ionaid dlí, agus as aturnaetha príobháideacha do shagsanna áirithe de chás ar bhonn táillí in aghaidh an cháis. A bhuíochas le cistiú feabhsaithe, bhí an Bord in ann clár píolótach a choimeád inar bhain úsáid a bhaint as aturnaetha príobháideacha i gcásanna cúram leanaí dlí phoiblí ar chuir an Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach tús leo. Oibríodh an clár píolótach seo i gContaetha Dhún na nGall, Bhaile Átha Cliath agus Loch Garman agus chabhraigh sé leis an mBord chun ionadaíocht mhear a chinntiú faoi na cásanna seo lena mbaineann tábhacht ar leith. Sholáthair aturnaetha príobháideacha ionadaíocht in 106 de na cásanna seo in 2015. Is dóchúil go ndéanfar cás chun an clár píolótach a bhunú ar bhonn buan in 2016.

Chomh maith leis sin, bhí an Bord in ann an úsáid a bhain sé as aturnaetha príobháideacha a atosú in imeachtaí idirscartha bhreithiúnaigh agus colscartha agus d'eisigh sé deimhnithe lena chur ar chumas ionadaíocht a dhéanamh do 77 cliant ag aturnaetha príobháideacha sna cásanna siúd. Arís eile, chuir seo go mór leis an laghdú a tháinig ar na líonta a bhí ag feitheamh le seirbhísí dlí an Bhoird.

Ar chuma blianta eile agus, go deimhin féin, córais um chúnamh dlíthiúil sibhialta i ndlínsí eile, rinne daoine a lorg seirbhísí dlí ón mBord amhlaidh den chuid ba mhó maidir le fadhb theaghlaigh. In aghaidh an chúlra seo a aistríodh an fhreagracht as soláthar seirbhísí idirghabhála teaghlaigh chuig an mBord go déanach in 2011. B'ionann tréimhsí feithimh ag na hoifigí idirghabhála teaghlaigh agus tréimhse nach faide ná trí mhí ag deireadh 2015 i ngach oifig seachas oifig amháin. Dar ndóigh, b'fhearr nach raibh aon tréimhsí feithimh in aon chor ann agus is é seo is mian linn a bhaint amach. Gné amháin in 2015 ná gur mhéadaigh an Bord an líon dá n-idirghabhálaithe fostaithe.

Lean an Bord ag tacú ar an láthair le hidirghabháil teaghlaigh ag tithe cúirte i mBaile Átha Cliath, Corcaigh, an Nás, Luimneach agus Tiobraid Árann Theas agus lean sé, chomh maith leis sin, le triail phíolótach a bhaint as scéimeanna i gCorcaigh, an Iarmhí agus Maigh Eo ina raibh freastal 'éigeantach' i gceist le haghaidh seisiún faisnéise faoi idirghabháil teaghlaigh mar réamhriachtanas sula ndéanfaítear cúnamh dlíthiúil le haghaidh imeachtaí áirithe cúirte sa chás go mbaineann leanbh cleithiúnach. Is é cuspóir na gclár píolótach ar leith seo chun feabhas a chur ar an bhfeasacht ar idirghabháil teaghlaigh mar rogha eile ar phróiseas cúirte a chonspóidtear agus lena chur ar chumas cliant chun cinntí an-fheasacha a dhéanamh maidir le conas deacrachtaí teaghlaigh a réiteach.

Iarmhairt amháin atá sa tionscnamh um fhaisnéis éigeantach a eascraíonn as an bhfreagrachtaí a bhíonn ar an mBord as cúnamh dlíthiúil agus seirbhísí idirghabhála teaghlaigh a sholáthar. Faoi dheireadh na bliana, bhí pleananna i ndiaidh céim sách ard a bhaint amach chun ceann d'ionaid dlí an Bhoird a chomhlonnú i lár Bhaile Átha Cliath le hoifig idirghabhála teaghlaigh d'fhonn iarracht a dhéanamh chun an dinimic a athrú do go leor díobh siúd a lorgaíonn chun fadhb theaghlaigh a réiteach. Cruthaíonn oibriú an dá sheirbhíse as lámh a chéile cumas suntasach agus creidim go daingean gur féidir leis dul chun sochair an chliant.

Maidir le cúrsaí cúnaimh dhlíthiúil, lean an Bord le roinnt scéimeanna ad-hoc um chúnamh dlíthiúil a riar, ina measc Scéim Chomhairle Dlí Stáisiúin na nGardaí, Scéim um Chúnamh Dlíthiúil an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla agus an Scéim um Chúnamh Dlíthiúil – Saincheisteanna Coimeádta. Níor foilsíodh an reachtaíocht go fóill ag deireadh na bliana chun riar na príomh-Scéime um Chúnamh Dlíthiúil Coiriúil chuig an mBord.

Ritheadh roinnt píosaí reachtaíochta in 2015 ar dóchúil go n-imreoidh siad tionchar mór ar an mBord, an tAcht um Chosaint Idirnáisiúnta, 2015, an tAcht um Leanaí agus Cóngais Teaghlaigh, 2015 agus an tAcht um Chinnteoireacht Chuidithe (Cumas), 2015. Is dóchúil go ndéanfaidh siad go léir athrú a bhaint amach a

gcuirtear fáilte roimhe agus is dóchúil go gcruthóidh sin dúshláin agus deiseanna don Bhord.

Ba mhian liom mo mheas féin a léiriú don tacaíocht a fuarthas ón Aire Dlí agus Cirt agus Comhionannais agus óna Roinn. Ba mhaith liom rannchuidiú aturnaetha príobháideacha agus abhcóidí a aithint atá mar bhunchloch de sholáthar seirbhíse. Ar deireadh thiar, ba mhaith liom aitheantas a thabhairt do dhúthracht agus do thiomantas leantach fhoireann an Bhoird a chomhlíonann feidhm lárnach i gcónaí maidir le todhchaí na heagraíochta.

John McDaid
Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Príomhfhorbairtí in 2015

Fuair an Bord breis agus 16,793 iarratas ar sheirbhísí dlí shibhialta in 2015, ar méadú beagán de bhreis ar 2% é seo ar an bhfigiúr don bhliain 2014. Baineann os cionn 15,256 de na hiarratais seo le ceisteanna eile seachas le cosaint idirnáisiúnta. Cuirtear seo i gcomparáid le figiúr níos lú ná 10,200 le haghaidh ceisteanna neamh-idirnáisiúnta in 2007.

Laistigh de na hiarratais nua, tháinig méadú 70% ar an líon cliaint nua a chláraigh do sheirbhísí um chosaint idirnáisiúnta aníos go dtí 1,537. Ba é seo an dara bliain inar tháinig méadú substainteach ar an líon seo agus bhí sé comhsheasmhach le méadú ar na líonta a lorg cosaint idirnáisiúnta sa Stát.

Phróiseáil an líonra ionaid dlí os cionn 17,950 cás i rith na bliana, ar laghdú thart ar 2% é seo ar an bhfigiúr don bhliain 2014. Lean tréimhsí feithimh chun coinne a fháil le hatarnae i gcásanna um chúnamh dlíthiúil sibhialta bheith faoi bhrú in 2015. Rinneadh dul chun cinn, ar a shon sin, chun na líonta a bhí ag fanacht leis an gcéad chomhairliúchán nó le seirbhís shubstainteach dlí a laghdú. An 1 Eanáir 2015, bhí os cionn 3,400 duine ag feitheamh. Faoi dheireadh na bliana, áfach, tháinig laghdú ar an líon seo anuas go dtí 2,320. Príomhthosaíocht don Bhord i gcónaí is ea na tréimhsí feithimh agus na líonta atá ag feitheamh a laghdú. B'ionann an tréimhse feithimh ar an gcéad choinne le hatarnae i gcás ceisteanna seachas iad siúd a meastar atá ina gcásanna tosaíochta agus breis agus ceithre mhí in 10 n-ionad dlí an Bhoird ag deireadh na bliana. Is ionann seo agus feabhas ar 2014 nuair a bhí tréimhsí feithimh os cionn ceithre mhí ag deireadh na bliana i dtrí ionad dlí dhéag.

Lean an Bord le seirbhís tosaíochta a sholáthar sa chás gur mheas siad gur theastaigh seirbhís láithreach nó nach mór láithreach. I measc shaghsanna na gcásanna inar soláthraíodh seirbhís tosaíochta, bhí cásanna foréigean teaghlaigh, fuadach leanaí isteach nó amach ón Stát, cásanna a bhain le hiarratais ón Stáit (an Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach) chun leanaí a thógáil i gcúram, agus cásanna lena mbaineann teorainneacha reachtúla ama atá ar tí dul in éag. Bhí a chomhionann de líon cásanna nua i gceist ina raibh baint ag iarratais ag an Stát (an Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach) chun leanbh nó leanaí a thógáil i gcúram inar sholáthair an Bord ionadaíocht, agus soláthraíodh seirbhísí i 778 cás in 2015.

Choimeád an Bord samhail mheasctha chun seirbhísí dlí a sholáthar, agus leas á bhaint as aturnaetha fostaithe a oibríonn in ionaid dlí, agus as aturnaetha príobháideacha araon a n-íoctar táille in aghaidh an cháis leo. Oibríonn an tseirbhís aturnaetha príobháideacha, faoi láthair, le haghaidh roinnt ceisteanna um dhlí teaghlaigh sa Chúirt Dúiche. Tháinig méadú ar úsáid na scéime aníos ó 5,200 cás in 2014 go dtí 5,351 cás in 2015. Atosaíodh an Scéim ina mbíonn baint ag aturnaetha príobháideacha i gceisteanna colscartha agus idirscartha sa Chúirt Chuarda go déanach in 2015 i ngeall gur soláthraíodh sa bhuiséad don bhliain 2016 cistiú breise. Atreoraíodh 77 cás chuig cleachtóirí príobháideacha faoin scéim seo. Anuas air sin, lean an Bord le clár píolótach teoranta ina raibh baint ag aturnaetha príobháideacha sna cásanna thuasluaite ina raibh baint ag iarratais ag an Stát (an Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach) chun leanaí a thógáil i gcúram.

Lean an Bord ar aghaidh le cur chuige 'triáise' i líon dá ionaid dlí. Is é aidhm an chuir chuige triáise a chinntiú, más dóchúil go mbeidh ar iarratasóir fanacht ar feadh breis agus ceithre mhí chun seirbhís iomlán dlí a fháil, go bhfaigheann sé/sí leibhéal áirithe de chomhairle dlí go tráthúil (tá de chuspóir againn seo a sholáthar laistigh de shé seachtaine). Mar gheall air sin, leag na tréimhsí feithimh maidir le roinnt ionad an tréimhse feithimh amach le haghaidh coinne thriáise, mar aon leo siúd le haghaidh an dara comhairliúchán (sa chás go meastar go dteastaíonn sé).

Maidir leis na scéimeanna ad-hoc um chúnamh dlíthiúil coiriúil a riarann an Bord, b'ionann an caiteachas ar Scéim um Leasaithe Chomhairle Dlíthiúil Stáisiúin na nGardaí in 2015 agus €1.44 milliún ar an iomlán, ar méadú os cionn €400,000 ar an mbliain 2014. Léiríonn seo tionchar na chéad bliana iomláine den Scéim Leasaithe, a dhéanann soláthar don choinneálaí a thionlacan ag atur nae ag agallaimh an Gharda Síochána. Maidir leis an Scéim um Chúnamh Dlíthiúil – Saincheisteanna Coimeádta, b'ionann an caiteachas iomlán, arbh ionann é agus €2.75 milliún, agus laghdú nach mór €500,000 i gcomparáid le figiúr €3.23 milliún 2014. I dtaobh Scéim um Chúnamh Dlíthiúil an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla, b'ionann an caiteachas agus €178,000, ar laghdú os cionn €150,000 é seo ar fhiúir 2014. Cé go bhfuil freagracht riaracháin ar an mBord as na trí scéim thuas, coinníonn an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais freagracht bhuiséadta.

Achtaíodh roinnt píosaí tábhachtacha reachtaíochta a imreoidh tionchar ar sholáthar sheirbhísí an Bhoird isteach sa dlí in 2015. Áirítear leo seo an tAcht um Chinnteoireacht Chuidithe (Cumas), 2015, an Acht um Leanaí agus Cóngais Teaghlaigh, 2015 agus an tAcht um Chosaint Idirnáisiúnta, 2015.

Coimeádadh na tréimhsí feithimh le seirbhísí idirghabhála teaghlaigh laistigh de thrí mhí i ngach ceann de na hoifigí idirghabhála seachas i gceann amháin. Gan tionscnaimh chúirtbhunaithe a áirithe, tháinig méadú 1.3% ar líon na lánúineacha a chomhaontaíonn chun dul i mbun idirghabhála agus cuireadh 867 comhaontú chun críche.

Lean an tionscnamh idirghabhála sa Chúirt Teaghlaigh Dúiche i mBaile Átha Cliath in 2015, a bunaíodh in 2011 mar chuid de réiteach díospóidí teaghlaigh nach raibh bunaithe sa chúirt a chur chun cinn ag an mBord. Tugtar faisnéis maidir le freastal ar idirghabháil do dhaoine atá i láthair ag an gCúirt Dúiche i ndáil le díospóidí teaghlaigh. Tá sé mar ghné lárnach go mbíonn idirghabhálaithe ar an láthair san fhoirgneamh céanna, lena gcuimsítear rochtain éasca ar an bpróiseas seo. Lean a mhacasamhail de thionscnaimh ar siúl i gCorcaigh, an Nás, Luimneach agus i gContae Thiobraid Árann.

Cuireadh tús le tionscnamh éigeantach faisnéise i Meitheamh 2014 i gCorcaigh agus i dtreo dheireadh na bliana 2014 i mBaile Átha Luain. Síneadh seo chun Caisleán an Bharraigh a chuimsiú go luath in 2015. Is éard atá i gceist leis an triail phíolótach ná nuair a bhíonn leanbh cleithiúnach ann, ní dheonófar deimhniú um chúnamh dlíthiúil do dhuine chun imeachtaí dlí teaghlaigh a ghlacadh nó a chosaint sa chúirt go dtí an tráth sin a fhaigheann siad faisnéis ó oifigí idirghabhála teaghlaigh faoi idirghabháil. Is é cuspóir na trialach píolótaí chun daoine a chumasú chun cinntí an-fheasacha a dhéanamh maidir le conas a ndeacrachtaí teaghlaigh a réiteach. Tá

eisceachtaí ann leis an ngné éigeantach seo. Níl ar iarratasóirí a lorgáíonn nó a chosnaíonn réitigh de bhun na reachtaíochta foréigean teaghlaigh freastal ar sheisiún faisnéise.

Chomhaontaigh 678 lánúin, ar an iomlán, ó thionscadail chúirtbhunaithe agus ó thionscnaimh faisnéise éigeantaí chun idirghabháil a dhéanamh in 2015. Baineadh 585 comhaontú amach. Ba iad na figiúirí foriomlána ó gach oifig agus tionscadal idirghabhála teaghlaigh in 2015 agus 2,225 lánúin a chomhaontaigh chun páirt a ghlacadh sa phróiseas idirghabhála agus tugadh 1,452 comhaontú idirghafa chun críche.

B'ionann cistiú an Státchiste le haghaidh an Bhoird um Chúnamh Dlíthiúil in 2015 agus €32,471 milliún. Áiríodh leis seo soláthar do na seirbhísí traidisiúnta dlí a sholáthraíonn an Bord agus do sheirbhísí idirghabhála teaghlaigh a sholáthar. Áiríodh leis, chomh maith, soláthar do na costais a bhíonn ar na scéimeanna ad-hoc um chúnamh dlíthiúil coiriúil a riar. Tháinig méadú beag ar leibhéal soláthair foirne i rith 2015 go dtí coibhéis lánaimseartha thart ar 391.

D'óstáil an Bord a chomhdháil bhliantúil i Samhain 2015 i mBaile Átha Cliath. Imeacht a bhí dírithe ar chúrsaí inmheánacha a bhí sa chomhdháil maidir leis an téama 'folláine'.

An tSeirbhís a Soláthraíodh in 2015

Cúnamh Dlíthiúil Sibhialta

Lorg 16,793 iarratasóir seirbhísí dlí um chúnamh dlíthiúil sibhialta ó ionaid dlí an Bhoird in 2015 agus bhain 15,256 díobh seo le ceisteanna eile seachas le cosaint idirnáisiúnta. Cuimsíonn an saghas fadhbanna a gcuireann an Bord seirbhísí dlí ar fáil dóibh tromlach limistéir an dlí shibhialta, ach in 2015, áfach, amhail a tugadh faoi deara ó bunaíodh an Bord i 1980, lorg tromlach na n-iarratasóirí seirbhísí maidir le fadhbanna teaghlaigh.

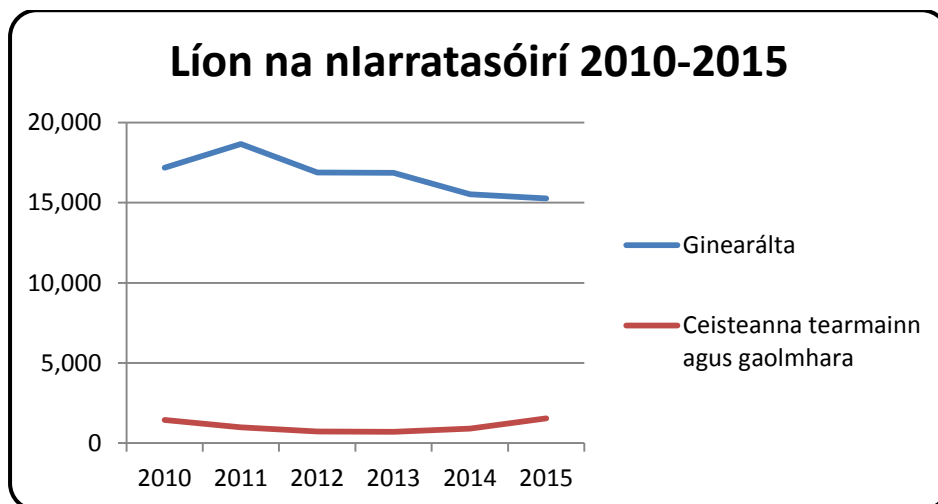
B'ionann agus thart ar 23,500 líon iomlán na gcásanna inar sholáthair an Bord seirbhísí dlí in 2015 (gan cosaint idirnáisiúnta agus ceisteanna gaolmhara a áireamh). Dhéileáil an Bord le thart ar an líon céanna cásanna in 2014.

Éileamh ar an tseirbhís

Léiríonn an tábla agus an chart a leanas an líon daoine a rinne iarratas ar sheirbhísí ar an mBord in 2015 agus sna cúig bliana roimhe sin.

Tábla 1: Líon na nIarratasóirí

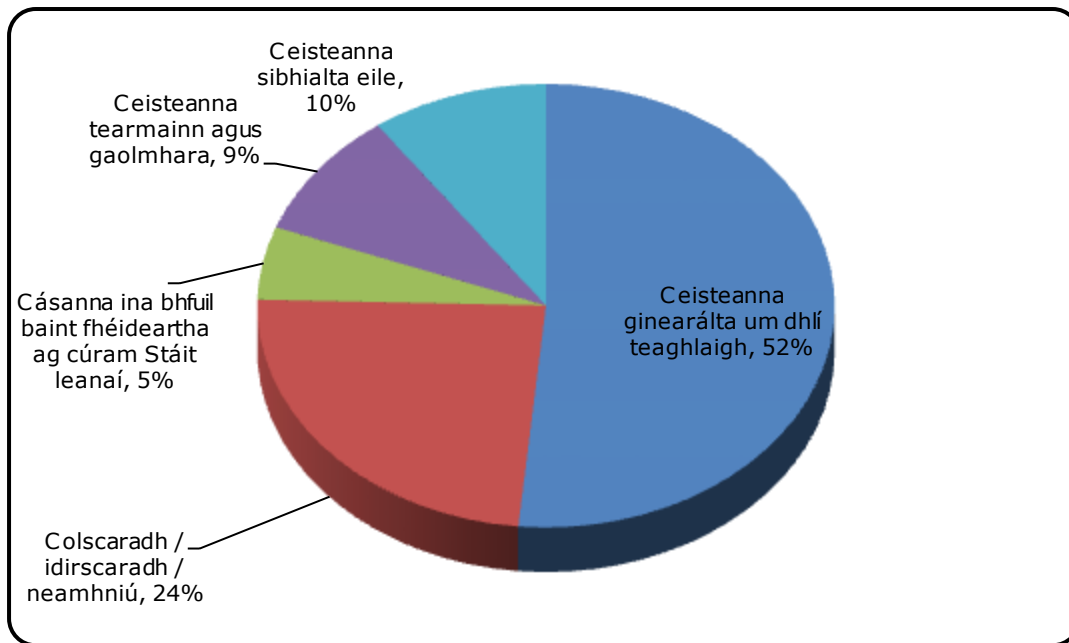
Bliain	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ginearálta	17,175	18,657	16,870	16,851	15,531	15,256
Ceisteanna tearmainn agus gaolmhara	1,448	979	725	708	902	1,537
Iomlán	18,623	19,636	17,595	17,559	16,433	16,793

Ba cheart a thabhairt faoi deara nach gcuirtear seirbhísí dlí ar fáil do gach iarratasóir. Ní leanann roinnt iarratasóirí a n-iarratas nuair a dhéantar coinne a chur ar tairiscint dóibh.

Léiríonn an phíchart thíos an neas-mhiondealú ar iarratais de réir shaghas an cháis.

Cairt 1: Céatadán na n-iarratas de réir shaghas an cháis 2015

Ionaid Dlí

Cuireadh cúnamh dlíthiúil agus comhairle dlí ar fáil trí ionaid dlí ghinearálta an Bhoird i mbreis agus 17,959 cás in 2015, ar laghdú seo ar bheagán de bhreis ar 380 cás in 2014, amhail a thugtar faoi deara sa tábla thíos. Leagtar faisnéis chomparáideach amach do na ceithre bliana roimhe seo.

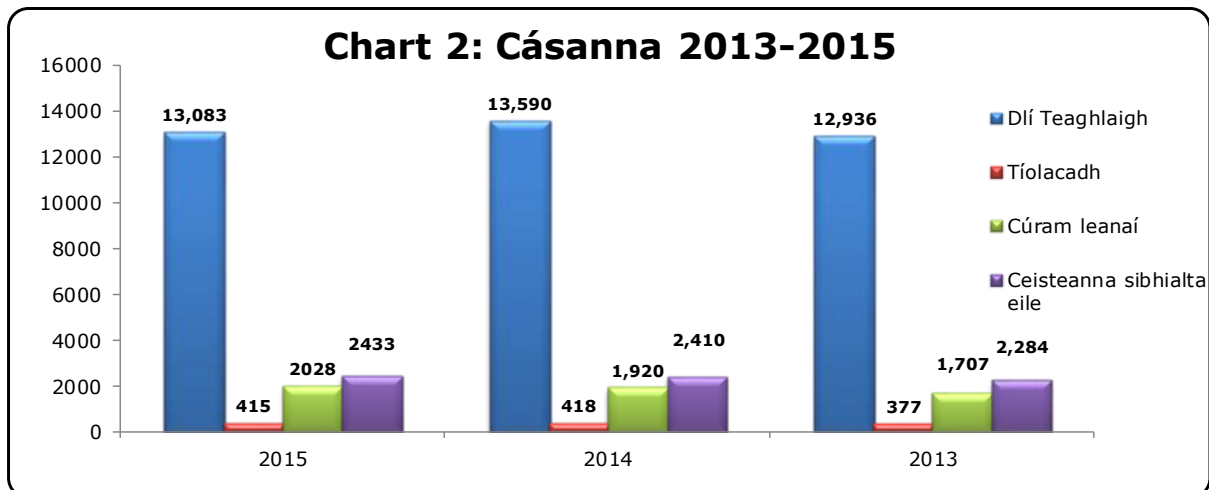
Tábla 2: Cásanna a láimhseáladh in ionaid dlí

Bliain	2015	2014	2013	2012	2011
Iomlán	17,959	18,338	17,304	17,652	17,825

Cásanna cúnamh dhlíthiúil agus comhairle dlí

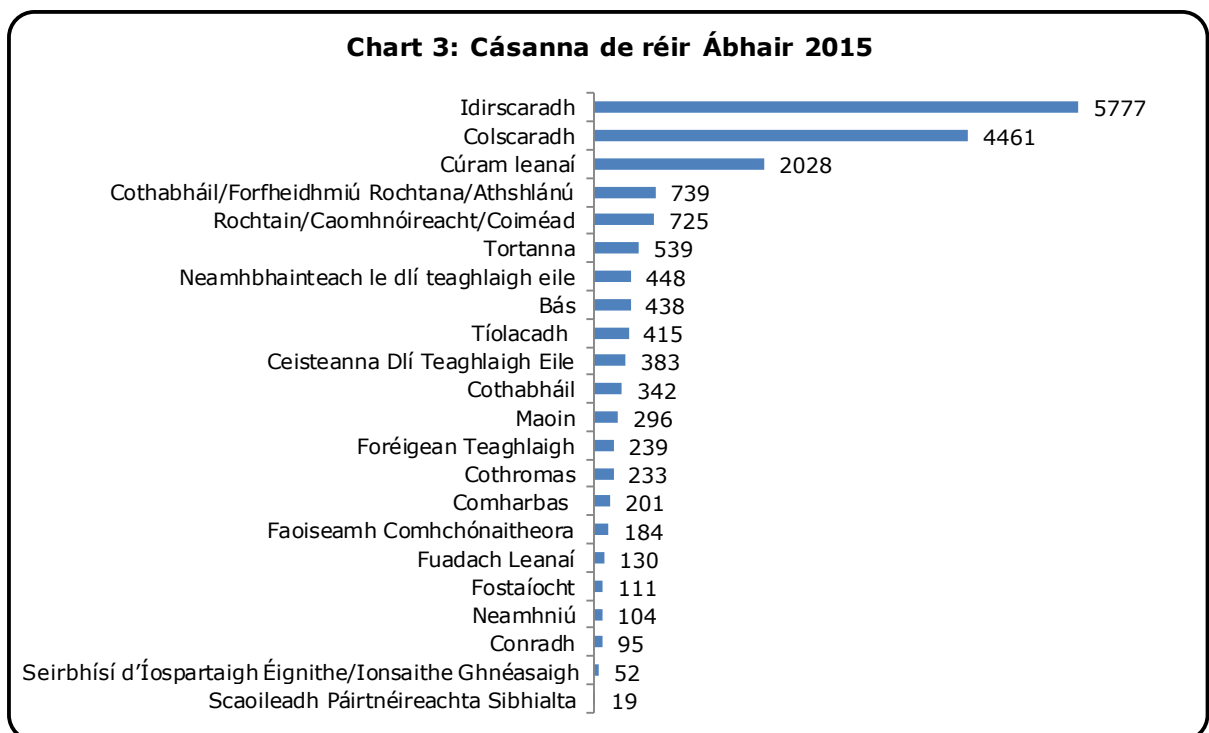
Léiríonn an Chairt thíos gurb é an dlí teaghlaigh an príomhlimistéar i gcónaí ina gcuireann an Bord seirbhísí dlí ar fáil. As na cásanna a láimhseáladh in 2015, bhí 74% díobh i limistéar an dlí teaghlaigh phríobháidigh.

Cairt 2: Cásanna de réir ábhair 2013-2015

Tugtar i gCairt 3 miondealú níos mionsonraithe maidir leis na príomh-shaincheisteanna ar soláthraíodh seirbhísí dlí dóibh in 2015. Is dóchúil gur tugadh comhairle chomh maith ar líon suntasach cásanna idirscartha agus colscartha ar cheisteanna ar nós cothabhála, foréigean teaghlaigh, agus leas leanaí. Ní dhéantar an chomhairle bhreise sin a thaifeadadh sna figiúirí thuas ar leithligh. Ar a bharr sin, ba cheart a thabhairt faoi deara gur minic go ndéanann iarratasóirí iarratas ar sheirbhísí dlí maidir le, mar shampla, foréigean teaghlaigh agus coimeád/rochtain, nó coimeád/rochtain agus cothabháil. Ar mhaithe leis an gcairt seo, catagóiríodh cliant a raibh cúnaimh nó comhairle á fháil aige/aici le haghaidh shaincheisteanna iolracha dlí teaghlaigh maidir leis an bpríomhcheist dá lorg siad seirbhísí dlí.

Cairt 3: Cásanna de réir Ábhair 2015

Tréachur cásanna

Faoi mar is léir ó Thábla 3 thíos, tháinig laghdú beag ar an líon cásanna nua ar glacadh leo sa líonra ionaid dlí in 2015 i gcomparáid le 2014. Léiríonn seo go páirteach líon níos lú de chéad chomhairliúcháin chomhairle amháin a theastaíonn mar gheall gur tháinig laghdú ar liostaí feithimh i roinnt láithreacha agus gurbh fhéidir seirbhís shubstainteach a sholáthar ó dháta na chéad choinne le haturna.

Tábla 3: Cásanna nua in ionaid dlí (gan cosaint idirnáisiúnta a áireamh)*

Bliain	2015	2014	2013	2012	2011
Cásanna Nua	6,264	6,300	6,650	5,831	7,506

Fad cásanna

Soláthraítear i dTábla 4 thíos próifíl aoise na gcásanna ar cuireadh seirbhísí dlí ar fáil iontu in 2015. Tugann an bhliain le fios cathain a rinneadh an t-iarratas ar sheirbhísí dlí den chéad uair. Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhféadfadh go raibh moill ama i gceist go dtí go bhfuair an duine a gcéad choinne le haturna.

Tábla 4: Cásanna a láimhseáladh in 2015; an fad ama a bhí siad ar oscailt

Bliain	2015	2014	2013	Pre-2013	Total
Líon	4,592	4,503	3,385	5,479	17,959

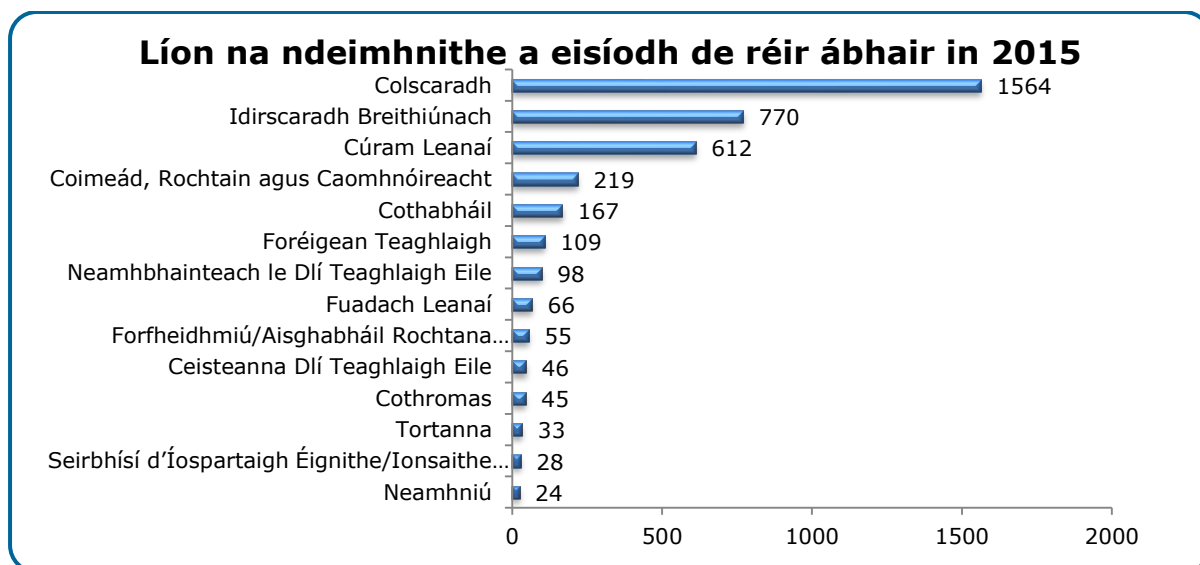
Deimhnithe um chúnamh dlíthiúil

Deonaíodh 3,912 deimhniú um chúnamh dlíthiúil (údaraithe chun imeachtaí sa Chúirt a thosú nó a chosaint) do dhaoine a ndearna aturnaetha ionad dlí ionadaíocht dóibh i rith 2015. Ba mhéadú an-bheag seo ar an líon a deonaíodh in 2014. Ní áirítear leis an bhfigiúr seo uiríll le haghaidh éileamh ar chosaint idirnáisiúnta.

Tugtar sa chairt thíos miondealú ar cheisteanna inar deonaíodh deimhnithe um chúnamh dlíthiúil do chliant a ndearna ionaid dlí ionadaíocht dóibh i gcaitheamh na bliana. Ba cheart a thabhairt faoi deara gur féidir le deimhnithe a deonaíodh seirbhísí a údarú do bhreis agus réiteach amháin, go háirithe sna limistéir a leanas: foréigean teaghlaigh, coimeád, rochtain, agus caomhnóireacht, agus cothabháil. Sna limistéir seo, catagóirítear cásanna de réir an chéid ábhair a liostaítear ar an deimhniú.

Baineann na sonraí seo le cásanna a láimhseáil ionaid dlí amháin. Is féidir teacht ar shonraí ar an líon deimhnithe um chúnamh dlíthiúil a eisíodh do dhaoine a ndearna aturnaetha príobháideacha ionadaíocht dóibh níos déanaí sa mhír seo.

Cairt 4: Líon na ndeimhnithe um Chúnamh Dílthiúil a eisíodh do chliaint ionad dlí de réir ábhair in 2015

Cásanna a tugadh chun críche

As na 17,959 cás lenar déileáladh sna hionaid dlí in 2015, rinneadh 6,059 (34%) a chríochnú roimh dheireadh na bliana. Taispeántar i dTábla 5 thíos conas a chuirtear an líon seo i gcomparáid leis an líon cásanna a críochnaíodh i mblianta eile le déanaí.

Tugtar i dTábla 6 próifíl aoise ar na cásanna siúd a dúnadh in 2015 de réir ábhair.

Tábla 5: Líon na gcásanna a dúnadh

Bliain	2015	2014	2013
Líon	6,059	5,757	4,910

Tábla 6: Cásanna a dúnadh in 2015; an fad ama a bhí siad ar oscailt

	<1 Bhliain	1-2 Bhliain	2-3 Bliana	3+ Bliain	Iomlán
Colscaradh/idirscaradh/nea mhniú	459	664	637	1,090	2,850
Cúram leanaí	291	218	191	126	826
Ceisteanna dlí teaghlaigh eile	412	334	218	154	1,118
Neamhbhainteach le dlí teaghlaigh	577	349	151	188	1,265
Iomlán	1,739	1,565	1,197	1,558	6,059

Is léir ón tábla sin gur gnách go dtógann sé níos faide cásanna colscartha, idirscartha agus neamhnithe a chur i gcrích ná an chuid is mó d'ábhair dlí teaghlaigh eile. Bhí thart ar 38% de chásanna colscartha, idirscartha agus neamhnithe a cuireadh i gcrích in 2015 ar siúl ó thráth ní ab fhaide ná trí bliana, i gcomparáid le 15% de na cásanna cúram leanaí agus 14% de cheisteanna eile dlí teaghlaigh.

Cásanna idir Lámha

Tugann Tábla 7 thíos an stádas maidir le gach ceann de chásanna gníomhacha an Bhoird amhail an 31 Nollaig 2015.

Tábla 7: Cásanna a bhí gníomhach amhail an 31 Nollaig 2015

Stádas	Líon na gCásanna
Seirbhísí comhairle	4,366
Faisnéis tugtha d'abhcóidí	698
Imeachtaí eisithe	3,524
Á éisteacht	2,448
Orduithe deiridh déanta	742
Athiontráil/á achomharc	122

Cabhraíonn an saghas seo faisnéis leis an mBord chun monatóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn cásanna trí phróiseas na cúirte.

Aturnaetha Príobháideacha i gCeisteanna Dlí Teaghlaigh

Fostaíonn an Bord aturnaetha príobháideacha, ar a dtugtar cleachtóirí príobháideacha chomh maith, chun seirbhísí cúnamh dhlíthiúil a sholáthar, rud a chomhlánaíonn an tseirbhís a chuireann ionaid dlí ar fáil. Úsáidtear aturnaetha príobháideacha faoi láthair i gcomhair ceisteanna áirithe a bhaineann le dlí teaghlaigh sa Chúirt Dúiche (ar nós cásanna foréigean teaghlaigh, cothabhála, caomhnóireachta agus coimeáda/rochtana). Atosaíodh an Scéim ina gcuimsítear aturnaetha príobháideacha i gceisteanna colscartha agus idirscartha sa Chúirt Chuarda go déanach in 2015 ag leanúint ó chistiú breise a chur ar fáil sa bhuiséad i nDeireadh Fómhair 2015. Atreoraíodh 77 cás chuig cleachtóirí príobháideacha faoin scéim seo, go príomha i Nollaig 2015. Anuas air sin, lean an Bord le clár teoranta píolótach ina raibh baint ag aturnaetha príobháideacha sna cásanna a thuasluaitear ina raibh baint ag iarratais ag an Stát (an Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach) chun leanaí a thógáil i gcúram. Atreoraíodh 106 cás den saghas sin chuig aturnaetha príobháideacha.

Tugtar miondealú i dTábla 8 ar líon na ndeimhniúchán um chúnamh dlíthiúil a deonaíodh sa chaoi go bhféadfadh aturnaetha i gcleachtas príobháideach agus atá ar phainéil an Bhoird ionadaíocht a dhéanamh sna Cúirteanna Dúiche agus Cuarda.

Tábla 8 – An líon cásanna nua inar sholáthair aturnaetha príobháideacha ionadaíocht

Bliain	2015	2014	2013	2012	2011
Dlí teaghlaigh sa Chúirt Dúiche	5,351	5,224	5,640	5,077	4,854
Cúram leanaí sa Chúirt Dúiche (tionscadal píolótach)	106	7	N/A	N/A	N/A
An Chúirt Chuarda	77	10	0	5	8
Iomlán	5,534	5,241	5,640	5,082	4,862

Is gnách gurb ionann na táillí a íoctar le haturnaetha príobháideacha le haghaidh chásanna príobháideacha dlí teaghlaigh sa Chúirt Dúiche agus 10-15% den táille atá iníoctha as cásanna sa Chúirt Chuarda.

Tráthúlacht na Seirbhíse

Bhí brú mór ar thréimhsí feithimh ar sheirbhísí dlí mar gheall ar an méadú a tháinig ar an éileamh le blianta beaga anuas. Thug an laghdú a tháinig ar éileamh anuas ó bhuaic in 2011 cabhair áirithe chun an brú a laghdú. Tháinig laghdú breise in 2015 ar na líonta iarratasóirí a bhí ag feitheamh agus tháinig laghdú ar thréimhsí feithimh ag formhór na n-ionad dlí. Bhí na líonta daoine a bhí ag feitheamh le seirbhís shubstainteach ag deireadh na bliana nach mór 1,000 duine ní ba lú ná na líonta a bhí ag feitheamh ag tús 2015, faoi mar is léir sna figiúirí i dTábla 9. Leagtar amach sa Tábla líon na ndaoine a bhí ag feitheamh an 31 Nollaig 2015 agus ar an dáta céanna le ceithre bliana anuas le seirbhísí dlí le haturnaetha.

Tábla 9: Líonta daoine ar thaifead na n-iarratas

Bliain	2015	2014	2013	2012	2011
An líon a bhí ag feitheamh	2,319	3,412	5,067	5,014	4,443

Tugadh líon tionscnamh isteach nó leanadh ar aghaidh leo chun tabhairt faoin tionchar a imríonn tréimhsí feithimh ar iarratasóirí a íoslaghdú. Ba é an ceann ba shuntasáí díobh seo tabhairt isteach leanúnach an chuir chuige 'triáise' i líon ionaid dlí. Is í aidhm an chuir chuige triáise a chinntiú go bhfaigheann gach iarratasóir méid áirithe de chomhairle dlí go tráthúil. Is í samhail an chuir chuige ná mura dóchúil go bhfaighidh iarratasóir seirbhís iomlán dlí laistigh de cheithre mhí tar éis iarratas a dhéanamh, ba cheart dó/di réamhchoinne 'triáise' a fháil le haturnaetha laistigh de shé seachtaine. Ag roinnt láithreacha, cuireadh deireadh leis an ngá a bhí leis an tseirbhís seo mar gheall gur tháinig laghdú ar thréimhsí feithimh anuas go dtí faoi bhun ceithre mhí. As na 2,319 duine a bhí ag feitheamh le seirbhísí an 31 Nollaig 2015, chas 985 bhí a gcéad chomhairliúchán 'triáise' ag 985 acu le haturnaetha.

Chuir tabhairt isteach Scéim um Chleachtóir Príobháideach na Cúirte Cuarda athuair ag deireadh 2015 leis na hiarrachtaí chun tréimhsí feithimh a laghdú ag roinnt láithreacha.

Leagtar amach an uastréimhse feithimh i seachtainí, amhail an 31 Nollaig 2015, do na hionaid dlí éagsúla i dTábla 10 thíos. Ní mór a thabhairt faoi deara nach dtaispeántar sa tábla seo ach na tréimhsí feithimh ag pointe áirithe ama. Beidh tréimhsí feithimh ag éirí níos faide agus níos giorra, ag brath ar an éileamh agus ar chumas gach ionaid dlí coinní a thairiscint do chliaint nua.

Tábla 10 – Tréimhsí feithimh i seachtainí amhail an 31 Nollaig 2015

Ionad Dlí	Ginearálta – Ionaid dlí nach bhfuil triáis á hoibriú acu	Tréimhse feithimh le haghaidh coinne thríaise	Tréimhse feithimh bhreise sa chás gur tugadh coinne thríaise roimhe seo
Baile Bhlaínséir	10		
Cluain Dolcáin		31	20
Fionnghlas		29	5
Sráid Ghairdinéir		3	27
Margadh na Feirme		25	9
Tamhlacht		17	40
Corcaigh – Cé Pope		8	13
Corcaigh – An Meal Theas		8	35
Gaillimh - Sráid Phrionsiais		15	29
Gaillimh – Teach Seville		8	9
Baile Átha Luain		18	38
Caisleán an Bharraigh		9	39
An Cabhán	6		
Dún Dealgan	7		
Inis		12	20
Cill Chainnigh	17		
Leitir Ceanainn		2	19
Luimneach		13	20
An Longfort		23	28
Muineachán	19		
An Uaimh		19	11
An tAonach		8	41
Droichead Nua	6		
Port Laoise		4	33
Sligeach		6	5
Trá Lí	11		
Tulach Mhór	31		
Port Láirge	19		
Loch Garman		12	36
Cill Mhantáin		21	0

Seirbhís Tosaíochta

Lean an Bord le seirbhís tosaíochta a sholáthar sa chás gur mheas siad gur theastaigh seirbhís láithreach nó nach mór láithreach. In 2015, bhí thart ar 17% de na chéad choinní le haghaidh ceisteanna ar tugadh tús áite dóibh. Ina measc seo bhí cásanna foréigean teaghlaigh, fuadach leanaí, cásanna a bhain le hiarratais ón Stáit chun leanaí a thógáil i gcúram agus cásanna lena mbaineann teorainneacha ama atá ar tí dul in éag.

I dteannta na gcásanna ar tugadh tús áite dóibh sna hionaid dlí, rinneadh an chuid ba mhó de na cásanna a atreoraíodh chuig aturnaetha ar phainéil chleachtóirí príobháideacha an Bhoird a atreorú díreach tar éis don duine iarratas a dhéanamh ar chúnamh dlíthiúil go luath ina dhiaidh sin.

An Coiste Achomhairc

In 2015, tháinig Coiste Achomhairc an Bhoird le chéile 13 huairé. Is fochoiste reachtúil den Bhord an Coiste seo agus déanann sé cinneadh ar chásanna nuair a dhéanann duine achomharc i gcoinne chinneadh na feidhmeannachta. Baineann an chuid is mó de na cásanna a thagann os a chomhair le cinní chun deimhnithe um chúnamh dlíthiúil a dhiúltú.

Éisteadh le 146 achomharc in 2015. As na hachomhairc ar éisteadh leo in 2015, seasadh le cinneadh na feidhmeannachta in 111 cás. B'ann do 31 achomharc inar aisiompaíodh an bunchinneadh. Tugtar léiriú ar an gcás i dTábla 11 thíos.

Tábla 11: An Coiste Achomhairc

Bliain	2015	2014	2013	2012	2011
Líon na gcinní ar seasadh leo	111	131	116	138	102
- Critéir airgeadais	31	33	12	29	21
- Critéir thuillteanais	80	98	104	109	81
Líon na gcinní a cuireadh ar	31	26	38	28	22
Líon na n-achomharc ar láimh	0	2	1	0	4
Aistarraingthe/réitithe	4	6	1	6	7
Líon na n-achomharc	146	165	156	172	135

Seirbhísí um Chosaint Idirnáisiúnta

B'ionann an líon daoine a lorg seirbhísí dlí le haghaidh iarratas ar chosaint idirnáisiúnta in 2015 agus 1,537. Ba mhéadú 70% é seo i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Tá seirbhísí i gceisteanna um chosaint idirnáisiúnta agus gaolmhara á soláthar i dtrí cinn d'ionaid dlí an Bhoird, ina measc Margadh na Feirme (Baile Átha Cliath), Cé Pope (Corcaigh) agus Teach Seville (Gaillimh) agus ag aturnaetha príobháideacha ar phainéal, chomh maith. Léirítear i dTábla 12 an líon iarratasóirí nua ar sheirbhísí dlí ón mBord ar cheisteanna um chosaint idirnáisiúnta agus an líon daoine, chomh maith, a lorg tearmann sa Stát.

Tábla 12: Iarratais ar Chosaint Idirnáisiúnta

Bliain	2015	2014	2013	2012	2011
Iarratais an Bhoird	1,537	902	708	725	979
Iarratais an ORAC	3,276	1,448	946	956	1,290

Chosaint Idirnáisiúnta agus Leanaí

Lean an Bord le hAonad Leanaí tiomanta a bheith acu atá lonnaithe i mBaile Átha Cliath chun déileáil le hiarratais ar chosaint idirnáisiúnta a dhéanann mionaosigh gan tionlacan. Cuireadh oiliúint speisialaithe ábhartha ar na baill foirne san aonad. Tá caidreamh dea-fhorbartha idirghníomhaireachta ag an Aonad le hOifig an Choimisinéara um Iarratais ó Dhídeanaithe (ORAC) agus an Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach a mbíonn cruinnithe rialta ar bun acu leo chun dul i ngleic le saincheisteanna ar comhspéis leo. Sa mhullach ar aighneachtaí réamhagallaimh a

réiteach le haghaidh leanaí scartha, soláthraíonn an tAonad seirbhísí dlí do na cliant seo maidir le rianú teaghlaigh agus athaontú teaghlaigh.

Deimhnithe um chúnamh dlíthiúil le haghaidh ceisteanna um chosaint idirnáisiúnta / um chosaint choimhdeach

Dheonaigh an Bord 846 deimhniú um chúnamh dlíthiúil i gcásanna um chosaint idirnáisiúnta in 2015 chun ionadaíocht os comhair an Bhinse Achomhairc do Dhídeanaithe (BAD) a chumasú. Déanann an BAD cinneadh ar achomhairc i gcoinne mholtaí an Choimisinéara um Iarratais ó Dhídeanaithe i gcoinne deonú tearmainn nó cosanta coimhdí. Ní féidir na figiúirí le blianta beaga anuas i dtaobh ionadaíocht ag ionaid dlí agus ag aturnaetha príobháideacha a chur i gcomparáid go díreach mar gheall go n-áirítear leis an mBord ceisteanna cosanta coimhdí agus tearmainn ar an Deimhniú um Chúnamh Dlíthiúil céanna nuair a láimhseáiltear cás go himheánach, ach eisítear dhá dheimhniú ar leith sa chás go soláthraíonn aturnaetha príobháideach an tseirbhís. Sa tábla a leanas, taispeántar an miondealú idir líon na ndeimhnithe ina raibh ionadaíocht curtha ar fáil de réir aturnaetha ionad dlí agus ag aturnaetha/abhcóidí príobháideacha, a bhí ag gníomhú thar ceann an Bhoird.

Tábla 13: Deimhnithe um Chúnamh Dlíthiúil a deonaíodh – ceisteanna um chosaint idirnáisiúnta agus gaolmhara

Bliain	2015	2014	2013	2012	2011
Aturnaetha Ionad Dlí	164	172	122	171	210
Aturnaetha príobháideacha – Tearmann	394	351	197	231	360
Aturnaetha príobháideacha – Cosaint Coimhdeach	259	467	-	-	-
Abhcóidí faoi theagasc ionad dlí	29	20	46	47	79
Iomlán	846	1,010	365	449	649

Gáinneáil ar dhaoine

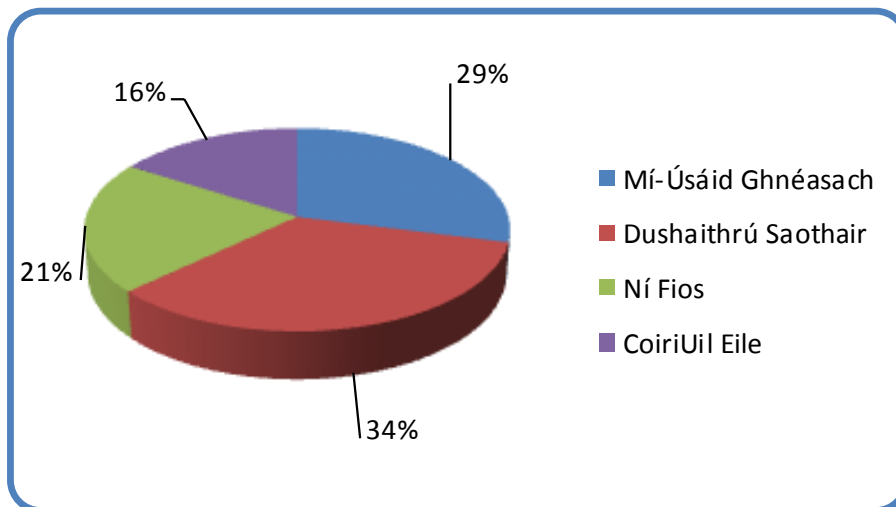
Go déanach sa bhliain 2009, thosaigh an Bord um Chúnamh Dlíthiúil ag soláthar seirbhísí dlí a bhaineann le ceisteanna áirithe do dhaoine ar aithin Biúro Náisiúnta an Gharda Síochána um Inimirce (BNAGSI) iad mar íospartaigh fhéideartha de gháinneáil ar dhaoine faoin Acht um an Dlí Coiriúil (Gáinneáil ar Dhaoine), 2008. Leasaíodh an tAcht um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta, 1995 in 2011 chun soláthar na seirbhísí sin a éascú.

Níl aon ghá ann chun teidlíocht airgeadais nó critéir thuillteanais an Bhoird a shásamh do na cásanna seo agus ní gá d'íospartach féideartha na gáinneála ranníocaíocht airgeadais a dhéanamh leis an mBord um Chúnamh Dlíthiúil. Cuireann fostaithe an Bhoird a bhfuil oiliúint speisialaithe faighte acu i leith ceisteanna a bhaineann le gáinneáil ar dhaoine an tseirbhís ar fáil.

Tugann an tseirbhís comhairle thosaigh do dhaoine a aithnítear mar íospartaigh fhéideartha na gáinneála ar dhaoine maidir lena gcearta faoin dlí. Cuirtear seirbhísí dlí ar fáil, freisin, d'íospartaigh amhrasta na gáinneála ar dhaoine a bhféadfadh a bheith ina bhfinnéithe in ionchúisimh a tionscnaíodh faoi fhorálacha sonraithe den Acht um an Dlí Coiriúil (Gáinneáil ar Dhaoine), 2008.

Ó thráth déanach in 2009 go deireadh 2015, thug an BNGSI fógra don Bhord faoi 144 duine a bhféadfadh a bheith ina n-íospartaigh de gháinneáil ar dhaoine. Rinneadh 38 de na fógraí seo in 2015, ar atreoraíodh 11 díobh maidir le dúshaothrú gnéasach, atreoraíodh 14 díobh maidir le dúshaothrú saothair, atreoraíodh dhá cheann maidir le dúshaothrú saothair agus gnéasach, atreoraíodh sé cinn maidir le coiriúlacht d'éigean, atreoraíodh ceann amháin maidir le déirce a lorg d'éigean agus atreoraíodh ceithre cinn i ngeall ar chúiseanna neamhshonraithe. Níor chláraigh an ceathrar íospartach a atreoraíodh ar chúiseanna neamhshonraithe leis an mBord. Ag deireadh mhí na Nollag 2015, bhí 97 íospartach féideartha na gáinneála ar dhaoine fós cláraithe mar chliant den Bhord. As na 97 cliant, ba mhná 80 díobh agus b'fhir 17 díobh, ba dhaoine fásta 95 díobh, ba mhionaoiseach gan tionlacan duine amháin agus ba mhionaoiseach tionlactha duine amháin.

Cairt 5: Cásanna um Gháinneáil ar Dhaoine a atreoraíodh chuig an mBord a fhad le deireadh 2015

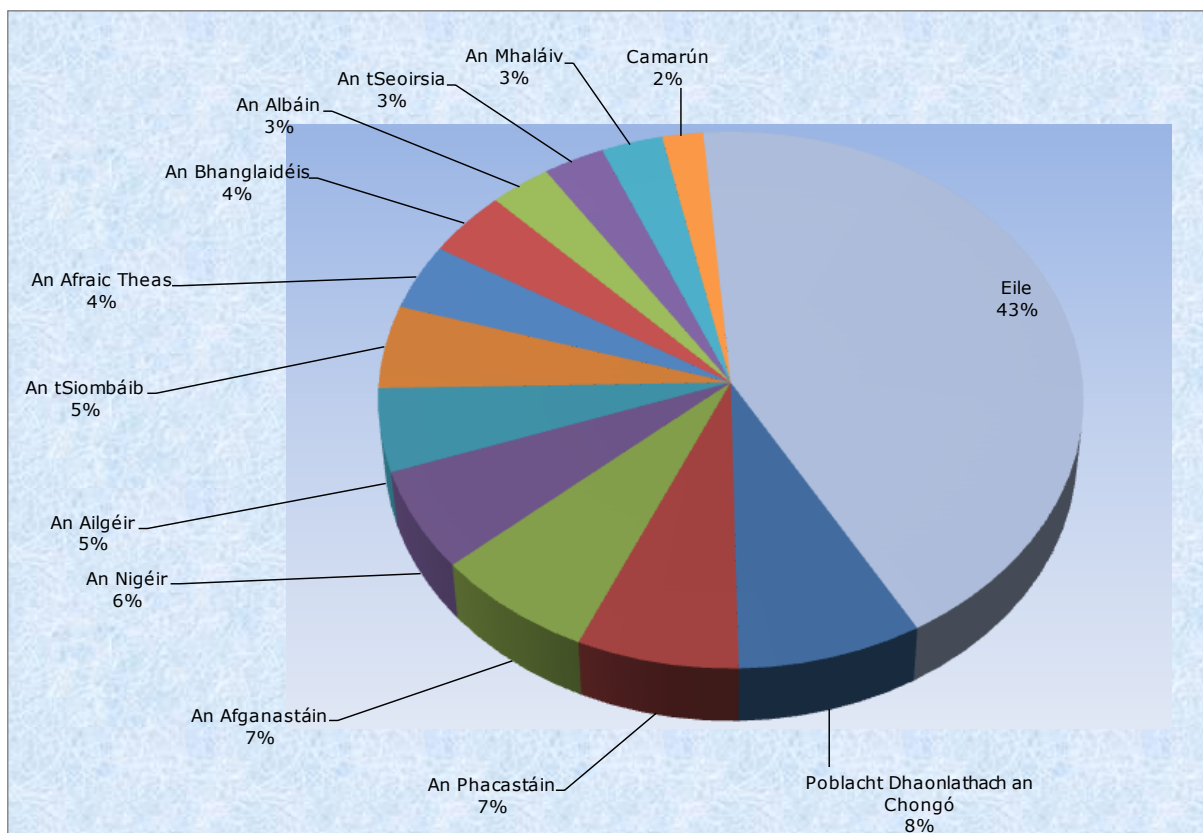
Cuspóir Gáinneála	
Mí-úsáid Ghnéasach	29%
Dúshaothrú Saothair	34%
Ní Fios	21%
Coiriúil Eile	16%

An tIonad Cáipéisíochta Dídeanaithe

Is seirbhís neamhspleách atá san Ionad Cáipéisíochta Dídeanaithe (ICD) a fheidhmíonn faoi choimirce an Bhoird. Is é príomhról an Ionaid seirbhís taighde agus fiosrúcháin oibiachtúil a chur ar fáil do na príomheagraíochtaí a bhfuil baint acu leis an bpróiseas um chosaint idirnáisiúnta, ag díriú go háirithe ar Fhaisnéis faoi Thír Thionscnaimh (FTT) a sholáthar. Is féidir leis an bpobal i gcoitinne agus le gníomhaireachtaí eile úsáid a bhaint as an Ionad Cáipéisíochta Dídeanaithe freisin chun a gcuid taighde féin a dhéanamh. Bíonn dlúthchaidreamh oibre ag an ICD le hOifig Ard-Choimisinéir na Náisiún Aontaithe le haghaidh Dídeanaithe (UNHCR).

In 2015, chuir Seirbhís Fiosrúcháin an ICD freagra ar fáil ar 1,068 fiosrúchán ar an iomlán. Léirigh seo laghdú 23% ar 2014. Ar an meán, bhain thart ar 70% de na fiosrúcháin le Faisnéis faoi Thír Bhunaidh, agus bhí na 30% eile roinnte idir fiosrúcháin dlí agus fiosrúcháin leabharlainne. Ba í Poblacht Dhaonlathach an Chongó an tír a rinne an líon ba mhó fiosrúcháin aonair in 2015, agus bhí an Phacastáin ar an dara tír a rinne an líon ba mhó fiosrúchán, ach léiríonn an tslí gurb ionann fiosrúcháin maidir le gach ceann díobh seo agus thart ar 7% de na fiosrúcháin iomlána éagsúlacht agus líon na dtíortha óna dtagann iarrthóirí ar chosaint idirnáisiúnta. Leagtar amach na príomhthíortha a ndearnadh iarratais ina leith i gCairt 6 thíos.

Cairt 6: Fiosrúcháin an ICD 2015

Tugtar sampla gairid den saghas faisnéise arna hiarraidh sna fiosrúcháin a fuarthas thíos:

- Caitheamh le dídeanaithe Rohingya sa Bhanglaidéis
- Láithreacht Al Shabaab i dtuaisceart na Somáile
- Foréigean inscnebhainteach i leith daoine faoi choinneáil i bPoblacht Dhaonlathach an Chongó
- Maruithe onóra sa Phacastáin
- Iompaithigh chuig an gCríostaíocht san Iaráin
- Deasghnátha agus cleachtais Juju sa Nigéir
- Earcaíocht d'éigean ag an Talaban san Afganastáin
- Bidoon gan stát sa Chuáit
- Caitheamh le daoine LADT sa Mhaláiv
- An cás slándála san Iaráic
- Ionsaithe seineafóbacha san Afraic Theas
- Dálaí príosúin sa Chamarún

Lean an ICD ag dlúthoibriú leis an ORAC agus le húsáideoirí eile a sheirbhísí in 2015, féachaint le comhoibriú a neartú agus freastal a dhéanamh ar riachtanais éagsúla a úsáideoirí. Bhain tábhacht ar leith le soláthar an FTB a shaindearadh chun freastal ar na riachtanais a eascraíonn ó nósanna imeachta nua cosanta coimhdí a tugadh isteach le déanaí agus ullmhú do reachtaíocht a raibh coinne léi maidir le nós imeachta aonair d'iarraitais ar chosaint. Achtaíodh an reachtaíocht seo ag deireadh 2015 ach níor cuireadh tús léi go fóill.

Foilsíodh dhá eagrán de thréimhseachán an ICD, The Researcher in 2015, agus cuireadh ar fáil iad go himmheánach agus do na gníomhaireachtaí seachtracha ábhartha. Rinne an ICD 10 bPaca Faisnéise Tíre sa bhreis a chruthú nó a nuashonrú in 2015 agus mhéadaigh seo an líon de na pacáí seo atá ar fáil aníos go dtí 40. Tugadh faoi nuashonruithe breise ar Phacaí um Uchtáil Tíre agus Pósadh Tíre agus cuireadh 40 Paca um Pósadh Tíre agus 29 Paca um Uchtáil Tíre, ar an iomlán, ar fáil. Rinneadh na 80 Paca um Chosaint Choimhdeach ní ba ghiorra a nuashonrú in 2015 mar fhreagairt do riachtanais a shainaithin na gníomhaireachtaí i ndiaidh athruithe a rinneadh ar na nósanna imeachta chun cásanna cosanta coimhdí a phróiseáil. Dhírigh na pacáí níos giorra seo go hiomlán ar shaincheisteanna cosanta, seachas an fhaisnéis níos mionsonraithe faoi thír thionscnaimh a sholáthraítear sna 40 paca caighdeánach faoi Thír Thionscnaimh.

Ghlac an ICD páirt in dhá thionscadal idirnáisiúnta maidir le FTT, FTT Leighis agus Tairseach FTT na hEorpa. Thit obair shuntasach amach i gcaitheamh na bliana mar ullmhúchán chun cartlann dhigiteach Ríomhleabharlainne an ICD a nascadh le Tairseach FTT na hEorpa agus d'éirigh leo an tionscadal seo lenar thacaigh an Ciste Eorpach do Dhídeanaithe a chríochnú i Meitheamh 2015.

Tá an ICD mar chuid d'Aonad Taighde agus Faisnéise (ATA) an Aonaid, a dhéanann bainistiú ar Leabharlann an Bhoird, chomh maith. Soláthraíonn an Leabharlann seirbhís faisnéise agus taighde d'fhoireann an Bhoird. Áirítear leis seo seirbhís fiosrúcháin agus táirgí taighde a ullmhú, lena n-áirítear foláirimh ghinearálta leabharlainne, bullaitíní, cáipéisí faisnéise ar limistéir shonracha den dlí agus foláirimh sprioctha le haghaidh Idirghabháil Teaghlaigh, Cúnamh Dílithiúil Coiriúil agus Faillí Leighis.

Cásanna samplacha – Cúnamh Dlíthiúil Sibhialta

(Cuireadh na cásanna seo in eagar chun cosc a chur ar na páirtithe a aithint. Tá breis agus cás amháin i gcuid de na cásanna d'fhonn aitheantais na ndaoine aonair a chosaint agus lena léiriú leithne na seirbhíse dlí a soláthraíodh ar aon.)

Cosaint Idirnáisiúnta

Lorg iarrthóir tearmainn comhairle ón mBord. Lorg sé cosaint ar an mbonn go mbeadh géarleanúint i ndán dó mar gheall ar a thuairim pholaitiúil. Bhí cáipéisí iomadúla tacaíochta aige, ar nós pas, cárta polaitiúil, litreacha tagartha ó chomhaltaí móra le rá dá pháirtí, barántais ghabhála ina ainm etc. Deonaíodh víosa mac léinn dó don Ríocht Aontaithe roimhe seo, áfach. Mhaígh sé gur fhág sé an Ríocht Aontaithe agus gur fhill sé ar a thír i ndiaidh gur éag a víosa ach níor soláthraíodh aon cháipéisí chun tacú lena ráiteas.

Cuireadh an cliant ar an eolas ar an tábhacht a bhaineann le cáipéisí a sholáthar a thacaíonn leis an gcaoi gur fhill sé ar a Thír Thionscnaimh agus leis an údar a mhíniú a bhí lena chinneadh chun fillleadh. Bhí riocht sláinte ar an gcliant ar cuireadh cóireáil rialta leighis air ina thaobh agus bhí sé, ar deireadh, in ann logleabhar ospidéil a aisghabháil. Bunaithe ar an méid a mhaígh an cliant, rinneadh uiríoll leis an ORAC agus rinneadh Faisnéis faoi Thír Thionscnaimh a fhoinsiú ón Ionad Cáipéisíochta Dídeanaithe.

Thug an t-oifigeach agallaimh faoi deara, ach go háirithe, an iarracht a rinne an cliant chun bunús a thabhairt leis an maíomh gur fhill sé ar a Thír Thionscnaimh agus tugadh sochar an amhrais dó nuair a rinneadh a éileamh a mheasúnú. Chonacthas don oifigeach agallaimh go raibh éileamh an chliant, ar an iomlán, inchreidte, agus go ndearna an Fhaisnéis faoi Thír Thionscnaimh údar a thabhairt leis agus tacú leis, thar a cheann. Mhol an ORAC go ndeonófaí stádas Dídeanaí dó.

Fuadach Linbh

Lorg athair iarratasóra in imeachtaí fuadaigh linbh go dtabharfaí ar ais a leanbán óg chuig dlínse an Stáit iarrthaigh, Tír Eorpach, ar bhonn coinneáil éagórach ag máthair an linbh. Soláthraíodh ionadaíocht láithreach dhlíthiúil don athair. D'áitigh máthair an linbh gur tháinig athrú ar ghnáthchónaí an linbh roimh an dáta a líomhnaíodh go ndearnadh coinneáil éagórach, go raibh gnáthchónaí ar an leanbh anois in Éirinn, agus go mbeadh baol marfach roimh an leanbh dá bhfillfí ar an Stát iarrthach.

Thug Breitheamh na hArd-Chúirte breithiúnas i bhfabhar an athar. D'áitigh Breitheamh na trialach nár athraigh gnátháit chónaithe an linbh. Ní dhearna sí aon áitiú i leith riosca marfach, agus, rinne sí gealltanais a lorg, agus a fháil, ón máthair go mbeadh pleananna leordhóthanacha i bhfeidhm ar fhilleadh an linbh. Dheonaigh an breitheamh trialach ordú ar fhilleadh, agus bhí moill ghearr ar an ordú, lena ligean don mháthair an fillleadh a eagrú.

Rinne an mháthair cinneadh na hArd-Chúirte a achomharc leis an gCúirt Achomhairc a nuabhunaíodh. Dhéileáil an Bord láithreach bonn leis an gceist agus cinntíodh comhlíonadh an nóis imeachta nua agus ionadaíocht a dhéanamh don chliant ag éisteacht achomhairc.

Sheas an Chúirt Achomhairc le cinneadh na hArd-Chúirte.

Ionadaíocht a dhéanamh don ghearánaí i dtrial éignithe

Rinne an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí teagmháil leis an mBord agus cuireadh ar an eolas é gur bheartaigh an cúisí, i rith trial i ngeall ar éigniú agus ionsaí gnéasach, chun iarratas a dhéanamh chun an t-íospartach a chroscheistiú faoina stair ghnéasach. Bhíothas le héisteacht leis an iarratas an tráthnóna sin.

Ceapadh aturnae agus abhcóide láithreach chun ionadaíocht a dhéanamh don ghearánaí. Cuireadh an cliant ar an eolas ar an bpróiseas dlí, na critéir a leagtar amach sa reachtaíocht chun an t-iarratas a dheonú nó a dhiúltú, toradh dóchúil an iarratais agus ról monatóireachta an bhreithimh thrialaigh i rith croscheistiú, agus deonaíodh iarratas an chúisí. I ndiaidh a bheith curtha ar an eolas go hiomlán, níor chuir an cliant in aghaidh an iarratais, ar éisteadh leis, faoi mar a sceidealaíodh, gan moill bhreise a chur ar an trial. Dheonaigh an Breitheamh trialach an t-iarratas. Thug an cliant fianaise don dá lá ina dhiaidh sin.

Fuadach / coimeád linbh le toise idirnáisiúnta

Lorg an cliant comhairle dlí maidir le hiarratas chun a leanbh a athlonnú chuig dlínse eile san AE. Ceapadh caomhnóir dlíthiúil don leanbh i bhFeabhra 2015 don chliant. Ní raibh sé pósta le máthair an linbh ach bhí cónaí ar an leanbh in Éirinn ar feadh thart ar thrí bliana, i ndiaidh gur rugadh ar an leanbh anseo. Rinneadh an cás a chur síos le haghaidh éisteachta laistigh d'am gearr. D'fhág an páirtí eile an tír agus d'fhill sé ar an tír eile san AE leis an leanbh roimh an dáta éisteachta gan toiliú an chliant, áfach. Rinneadh iarratas práinneach ar an Leanbh a Sholáthar agus rinneadh an tOrdú a dheonú agus a sheirbheáil ar aturnae na máthar. Chomh maith leis sin, rinneadh iarratas ar Choimeád a thaisceadh agus a sheirbheáil ar aturnae na máthar.

Fad a bhíothas ag fanacht le breithiúnas maidir leis an iarratas ar choimeád in Éirinn, rinne an cliant iarratas ar chúnamh dlíthiúil trí Lár-Údarás na tíre eile san AE chun iarratas a dhéanamh i gcúirteanna na tíre sin ar fhilleadh an linbh. I dturas an ama, chuir Lár-Údarás na tíre sin tuairisc faoi bhráid Lár-Údarás na hÉireann a luaigh nach raibh aon bhuarthaí ar an Lár-Údarás ábhartha faoi fholláine an linbh. Deonaíodh comhchoimeád dá leanbh ar an gcliant ar deireadh thiar sa Chúirt in Éirinn agus cuireadh an tOrdú faoi bhráid an Lár-Údaráis mar gheall go raibh iarratas an Chliant go dtabharfaí an leanbh ar ais ar feitheamh go fóill sa tír eile.

Go gairid ina dhiaidh sin, tugadh breithiúnas i gCúirt Réigiúnach na tíre eile. In ainneoin gur luaigh an Chúirt Réigiúnach go raibh baint an mhionaoisigh in aghaidh an dlí, rinne an Chúirt an cinneadh gan an leanbh a thabhairt ar ais go hÉirinn i

gcomhréir le hAirteagal 13 de Choinbhinsiún na Háige. Cuireadh an Cliant ar an eolas go raibh tréimhse seacht lá ann chun an tOrdú a achomharc le Cúirt Achomhairc na tíre eile. D'ordaigh an cliant nár mhian leis achomharc a dhéanamh. Bhí iarratas an Chliant ar Sholáthar an Linbh ar feitheamh go fóill roimh an gCúirt Dúiche. Mar gheall gur ordaigh na Cúirteanna sa tír eile nach raibh ar an leanbh filleadh ar Éirinn, d'ordaigh an Cliant go ndéanfaí a iarratas a scriosadh amach. Tugann an cás seo le fios roinnt de na deacrachtaí agus den chastacht dhlíthiúil is féidir a bheith i gceist le cásanna ina mbíonn baint ag leanaí a bhaint ó dhlínse amháin go dlínse eile.

Colscaradh le hidirbheartaíocht idirghafa

Rinne páirtí iarratas ar sheirbhísí dlí ag ionad dlí chun comhairle agus ionadaíocht a fháil maidir le colscaradh. Thug an cliant comhaontú idirghafa i láthair dá haturnae, i ndiaidh don chliant agus dá céile freastal ar roinnt seisiúin idirghabhála lena hidirghabhálaí teaghlaigh ag oifig idirghabhála teaghlaigh. Rinne an comhaontú soláthar do chothabháil, do na socruithe cónaithe do na leanaí an phósta agus do na socruithe teagmhála a bheadh ag an gcéile leis na leanaí cleithiúnacha. Bhí an chuid ba mhó de na forálacha oibríochtúil cheana féin. Leagadh amach sa chomhaontú, chomh maith, go bhfanann an cliant i dteach an teaghlaigh go dtí nach mbeidh na leanaí ag brath uirthi a thuilleadh agus go ndíolfar an mhaoin ansin ar bhonn céatadán áirithe a roinnfí idir an cliant agus an céile. Cuireadh comhairle iomlán ar an gcliant maidir leis na tograí. Rinne an t-aturnae teagmháil ansin le haturnae an chéile agus de bhun na teagmhála sin, rinneadh tograí foirmiúla réitigh a dhréachtú. Eisíodh agus seirbheáladh Bille Sibhialta Dlí Teaghlaigh a lorg colscaradh agus orduithe coimhdeacha. B'fhéidir an cheist a chur chun cinn go mear os comhair Breithimh ar bhonn a réitigh agus i ndiaidh éisteacht le fianaise ghearr faoin gcliseadh sa chaidreamh, dheonaigh an Breitheamh colscaradh agus rinneadh orduithe sna téarmaí comhaontaithe.

Idirghabháil Teaghlaigh

Bhí an Bord freagrach as seirbhísí idirghabhála teaghlaigh atá cistithe ag an Stát ó Shamhain 2011 i leith. Seirbhís saor in aisce atá faoi rún ina gcabhraíonn idirghabhálaí gairmiúil leo siúd atá bainteach i gcliseadh teaghlaigh agus, go háirithe, lánúineacha, atá pósta agus nach bhfuil pósta, chun téarmaí a n-idirscartha nó a gcolscartha a phlé. Chomh maith leis sin, tá fáil ar an tseirbhís le haghaidh lánúineacha nár chónaigh riamh le chéile cheana ach go bhfuil leanbh acu le chéile. Cabhraíonn an t-idirghabhálaí le daoine chun a gcinntí féin comhaontaithe agus feasacha a bhaint amach maidir leis na saincheisteanna go léir a mbaineann tábhacht leo, ceisteanna airgeadais agus maoine ina measc. Déileálann an tseirbhís, chomh maith, le líon beag cásanna lena mbaineann coimhlint idir baill eile de theaghlach (m. sh. tuismitheoirí agus leanaí, leasleanaí agus leanaí uchtaithe, seantuismitheoirí agus garleanaí, deartháireacha agus deirfiúracha atá bainteach i ndíospóidí maidir le tuismitheoirí scothaosta, uachtanna etc.).

Seirbhís náisiúnta atá sa tseirbhís atá bunaithe i 17 láthair; tá 8 n-oifig lánaimseartha ann: Cé Urumhan agus Teach an Charnáin i mBaile Átha Cliath, Corcaigh, Gaillimh, Luimneach, Baile Bhlainséir, Ráth Eanaigh agus Tamhlacht agus tá 9 n-oifig pháirtaimseartha oscailte le haghaidh idirghabhála idir dhá agus trí lá sa tseachtain.

Leagtar béim láidir ar iarracht a dhéanamh a chinntiú nach ionann aon tréimhse feithimh le seirbhís idirghabhála agus tréimhse ar dócha go ndéanfaidh sí rannpháirtithe féideartha in idirghabháil a dhíspreagadh. Lorgaíonn an Bord a chinntiú nach mbíonn daoine atá ag iarraidh cúrsaí a réiteach trí idirghabháil ag fanacht níos faide ná idir ocht agus dhá sheachtaine dhéag ar choinne le hidirghabhálaí. Baineadh seo amach den chuid ba mhó in 2015 agus níor sháraigh ach oifig amháin na hamanna seo amhail an 31 Nollaig (Luimneach). Amhail ón dáta sin, bhí tréimhsí feithimh ag 12 oifig de na hoifigí ní ba lú ná mar a bhí siad an 31 Nollaig 2014. Bhí tréimhsí feithimh ní b'fhaide ag dhá cheann de na hoifigí agus b'ionann an tréimhse feithimh ag dhá oifig bhreise. Oibrítear san oifig i dTeach an Charnáin samhail éagsúil agus ní bhíonn tréimhsí feithimh i gceist, go héifeachtach.

I nDeireadh Fómhair 2015, bhronn Institiúid Idirghabhálaithe na hÉireann dámhachtain ar an tSeirbhís Idirghabhála Teaghlaigh / an Bord i ngeall ar Éacht in Idirghabháil Teaghlaigh (Lánúineacha Idirscartha). Bronnadh an dámhachtain ar obair na Seirbhíse le leanaí, láthair agus inrochtaineacht a hoifigí agus ar ilchumas / scileanna a hidirghabhálaithe. D'aithin an dámhachtain, chomh maith, an méid a cuireadh leis an taighde ar Idirghabháil.

Tábla 14: Tréimhsí Feithimh Comparáideacha idir mí na Nollag 2011 agus mí na Nollag 2015

Ionad	Tréimhsí feithimh (míonna) amhail Dheireadh na Nollag 2015	Tréimhsí feithimh (míonna) amhail Dheireadh na Nollag 2014	Tréimhsí feithimh (míonna) amhail Dheireadh na Nollag 2013	Tréimhsí feithimh (míonna) amhail Dheireadh na Nollag 2012	Tréimhsí feithimh (míonna) amhail Dheireadh na Nollag 2011
Baile Átha Cliath:					
<i>Cé Urumhan</i>	4	18	12	12	12
<i>Baile Bhlainséir</i>	8	12	12	12	24
<i>Ráth Eanaigh</i>	8	12	8	12	16
<i>Tamhlacht</i>	12	14	12	12	16
Baile Átha Luain	8	12	8	8	12
Caisleán an	8	4	12	8	8
Corcaigh	12	22	12	20	4
Dún Dealgan	4	8	4	12	12
Gaillimh	8	12	12	12	12
Leitir Ceanainn	8	8	12	8	12
Luimneach	16	8	16	12	12
Port Laoise	12	12	16	8	16
Sligeach	4	8	8	12	16
Trá Lí	8	12	12	8	12
Port Láirge	8	12	8	8	8
Loch Garman	8	12	12	12	16

*Ríomhtar na tréimhsí feithimh ón dáta a dhearbhaíonn an bheirt pháirtithe gur spéis leo freastal ar idirghabháil go dtí an dáta a dhéantar a gcéad choinne a chur ar tairiscint dóibh.

Soláthar na Seirbhíse Idirghabhála Teaghlaigh

Ba cheart a thabhairt faoi deara go mbaineann na figiúirí thíos le seirbhísí ginearálta idirghabhála teaghlaigh agus nach n-áirítear leo iad siúd a fuair seirbhísí ag oifig an Bhoird ag an gCúirt Teaghlaigh Dúiche i mBaile Átha Cliath nó trí thionscnamh phíolótacha áirithe eile, dá dtagraítear thíos.

Tugadh 714 lánúin anonn ó 2014. D'fhreastail 1,547 lánúin ar a gcéad seisiún idirghabhála in 2015. Ba é líon iomlán na lánúineacha in idirghabháil in 2015 2,261 (2,262 lánúin in 2014). Astu siúd, bhain 867 (57%) comhaontú amach (40% in 2014). Tugadh 745 lánúin sa phróiseas idirghabhála anonn go dtí 2016.

Tábla 15: Soláthar seirbhís idirghabhála teaghlaigh in 2015

Ionad	Cásanna a Tugadh Anonn ó 2014	Freastal ar an gCéad Seisiún Idirghabhála	Comhaontú Bainte Amach	% a Bhain Comhaontú Amach	Tugtha Anonn chuig 2016
Baile Átha Cliath:					
<i>Cé Urumhan</i>	83	211	112	66%	110
<i>Baile Bhlainséir</i>	69	171	105	60%	80
<i>Ráth Eanaigh</i>	83	107	57	61%	74
<i>Tamhlacht</i>	60	151	80	55%	75
Baile Átha Luain	24	61	31	65%	38
Caisleán an Bharraigh	32	68	39	48%	20
Corcaigh	52	136	72	54%	56
Dún Dealgan	33	71	36	55%	39
Gaillimh	55	158	98	69%	71
Leitir Ceanainn	14	38	22	64%	18
Luimneach	71	61	44	43%	30
Port Laoise	57	76	25	29%	49
Sligeach	11	43	15	39%	16
Trá Lí	21	59	49	77%	17
Port Láirge	23	63	44	61%	15
Loch Garman	26	73	38	61%	37
IOMLÁN	714	1,547	867	57%	745

Idirghabháil lena mbaineann an Chúirt

Teach an Charnáin

Soláthraíodh seirbhísí idirghabhála teaghlaigh ar an láthair ar bhonn lánaimseartha ag an gCúirt Teaghlaigh Dúiche i mBaile Átha Cliath ó Mhárta 2011 ar aghaidh. Is é an cuspóir chun líonta níos mó daoine a spreagadh agus a éascú chun iarracht a dhéanamh a bhfadhb theaghlaigh a réiteach le cúnamh ó idirghabhálaí, seachas próiseas cúirte a úsáid. Déanann an tSeirbhís Chúirteanna atreoruithe chuig an tseirbhís idirghabhála sula mbíonn éisteacht chúirte ar bun. Déanann na Breithiúna atreoruithe, chomh maith, nuair a thagann na páirtithe os comhair na cúirte. Is í an aidhm chun seirbhís atá inrochtana gan stró a sholáthar. I dtaobh an chéad pháirtí a fhreastalaíonn, oibríonn an Bord cruinníú faisnéise ‘siúl isteach, coinne ar bith ag teastáil’. Tugtar cuireadh don dara páirtí ansin chun freastal agus cuirtear coinne ar tairiscint dó/di laistigh de thréimhse dhá sheachtain. Nuair a d’fhreastail an dara páirtí ar sheisiún faisnéise agus nuair is mian leis/léi dul ar aghaidh le hidirghabháil, cuirtear an chéad chomhchoinne ar tairiscint agus is féidir tús a chur leis an bpróiseas idirghabhála.

In 2015, cuireadh faisnéis ar idirghabháil ar fáil do 1,603 duine aonair (1,814 in 2014). Cuireadh 407 seisiún comh-idirghabhála ar siúl, cuireadh 766 seisiún idirghabhála ar bun, ar an iomlán, agus baineadh 421 comhaontú amach ar cheisteanna a bheadh curtha os comhair Breitheamh Dúiche murach sin. Leagtar amach na staitisticí do Sheirbhís Idirghabhála Teaghlaigh Theach an Charnáin don bhliain 2015 agus 2014 ar mhaithe le comparáid sa Tábla thíos:

Tábla 16: Staitisticí faoi Thionscnamh Idirghabhála Chúirt Dúiche Theach an Charnáin

Seisiún Teagmhála	2015	2014
Freastalaíodh ar an 1ú seisiún faisnéise faoi theagmháil:	1,052	1,108
Freastalaíodh ar an 2ra seisiún faisnéise faoi theagmháil:	551	635
An Chéad Chomhsheisiúin Idirghabhála ar ar freastalaíodh:	407	407
Seisiúin idirghabhála ar ar freastalaíodh:	766	808
Comhaontuithe:	421	351

Titeann an ‘Chéad Chomhsheisiúin Idirghabhála’ amach i ndiaidh gur cuireadh seisiún faisnéise aonair ar fáil don dá pháirtí. Ní bhaineann an líon comhaontuithe leis na lánúineacha amháin a chuireann tús le hidirghabháil in 2015. Bheadh líon cliant ann sa phróiseas a tugadh anonn isteach in 2015 agus líon cliant a chuir tús le hidirghabháil in 2015 a bhí sa phróiseas go fóill ag aistriú isteach in 2016.

Ainmníodh an Bord agus an tSeirbhís Chúirteanna do Dhámhachtain Sármhaitheasa agus Nuálaíochta de chuid na Státseirbhíse in 2015 ar bhonn an tionscnaimh seo agus bhí an tionscnamh ar cheann de thrí ainmniúchán a cuireadh ar ghearrliosta sa chatagóir sheirbhíse do chustaiméirí.

Ag oibriú de réir na samhla a bunaíodh i dTeach an Charnáin, thug an Bord agus an tSeirbhís Chúirteanna líon tionscnaimh eile chúirtbhunaithe isteach:

Cúirt Dúiche an Náis

Chuir an Bord agus an tSeirbhís Chúirteanna tús le tionscadal ar a raibh a mhacasamhail de struchtúr a bhí ag oibriú i dTeach Cúirte an Náis i Meán Fómhair 2012. Tá idirghabhálaí teaghlaigh ar fáil sa Teach Cúirte ar an Luan agus an Mháirt agus déantar atreoruithe agus coinní tosaigh trí Chléireach na Cúirte Dúiche. A luaithe a dhéantar agus a fhreastalaítear ar an gcéad choinne faisnéise, déanann an t-idirghabhálaí teaghlaigh teagmháil leis an dara páirtí agus coinne faisnéise a chur ar tairiscint dóibh. Más spéis don bheirt pháirtithe leanúint leis an idirghabháil, cuirtear tús leis an bpróiseas.

Leagtar amach na staitisticí le haghaidh na mblianta 2015 agus 2014 le comparáid a dhéanamh eatarthu sa Tábla thíos:

Tábla 17: Tionscnamh Idirghabhála Chúirt Dúiche an Náis

Seisiún Teagmhála	2015	2014
Freastalaíodh ar an 1ú seisiún faisnéise faoi theagmháil:	123	115
Freastalaíodh ar an 2ra seisiún faisnéise faoi theagmháil:	71	87
An Chéad Chomhsheisiúin Idirghabhála ar ar freastalaíodh:	56	70
Seisiúin idirghabhála ar ar freastalaíodh:	108	114
Comhaontuithe:	47	45

Cúirt Dúiche Chorcaí

Ó Mheán Fómhair 2012 ar aghaidh, d'oibrigh an Bord agus an tSeirbhís Chúirteanna le chéile chun tionscadal bunaithe sa Chúirt a bhunú i gCorcaigh. Cuireadh tús leis seo in Eanáir 2013. Tá éagsúlú tagtha ar shamhail an tionscadail ar leith seo de mhéid áirithe i ngeall ar an bhfáil athraitheach a bhíonn ar spás sa teach cúirte. Leagtar staitisticí don bhliain 2014 agus 2015 amach sa Tábla thíos:

Tábla 18: Staitisticí Thionscnamh Idirghabhála Chúirt Dúiche Chorcaí

Seisiún Teagmhála	2015	2014
Freastalaíodh ar an 1ú seisiún faisnéise faoi theagmháil:	90	88
Freastalaíodh ar an 2ra seisiún faisnéise faoi theagmháil:	70	75
An Chéad Chomhsheisiún Idirghabhála ar ar freastalaíodh:	52	40
Seisiúin idirghabhála ar ar freastalaíodh:	112	121
Comhaontuithe:	31	31

Tháinig cuid de na hatreoruithe ó aturnaetha agus ó ionaid dlí, mar aon leis an tSeirbhís Chúirteanna.

Cúirteanna Dúiche Thiobraid Árann (An tAonach agus Cluain Meala)

Chuir an Bord tús i Meán Fómhair 2013 le seisiúin faisnéise a chur ar fáil lá amháin sa tseachtain gach résheachtain i dTithe Chúirte Chluain Meala agus an Aonaigh. Ó lár na bliana 2014 ar aghaidh, bhí an Bord in ann úsáid a bhaint as seomra i ngach teach cúirte agus cuirtear seisiúin idirghabhála ar bun ar an láthair anois. Leagtar staitisticí don bhliain 2015 agus 2014 amach sa Tábla thíos:

Tábla 19: Staitisticí Idirghabhála Chúirteanna Thiobraid Árann

Seisiún Teagmhála	2015	2014
Freastalaíodh ar an 1ú seisiún faisnéise faoi theagmháil:	72	105
Freastalaíodh ar an 2ra seisiún faisnéise faoi theagmháil:	72	72
An Chéad Chomhsheisiún Idirghabhála ar ar freastalaíodh:	41	39
Seisiúin idirghabhála ar ar freastalaíodh:	139	82
Comhaontuithe:	25	11

*Baineann figiúirí 2014 leis na 6 mhí dá raibh sé i mbun oibríú in 2014

Cúirt Dúiche Luimneach

Bunaíodh seirbhísí ag a raibh a mhacasamhail de struchtúr i dTeach Cúirte Luimnigh in Iúil 2014 agus oibríonn sí lá amháin sa tseachtain. Ba é 2015 a céad bhliain iomlán oibrithe. Tá figiúirí 2014 dírithe ar na 6 mhí ina raibh sí ag oibríú in 2014.

Tábla 20: Staitisticí Idirghabhála Chúirt Luimnigh

Seisiún Teagmhála	2015	2014
Freastalaíodh ar an 1ú seisiún faisnéise faoi theagmháil:	60	30
Freastalaíodh ar an 2ra seisiún faisnéise faoi theagmháil:	55	30
An Chéad Chomhsheisiún Idirghabhála ar ar freastalaíodh:	41	20
Seisiúin idirghabhála ar ar freastalaíodh:	87	38
Comhaontuithe:	12	3

*Baineann figiúirí 2014 leis na 6 mhí dá raibh sé i mbun oibriú in 2014

Tionscadail faisnéise éigeantaí lena mbaineann riachtanas chun faisnéis a fháil faoi idirghabháil teaghlaigh sula ndeonaítear cúnamh dlíthiúil

I Meitheamh 2014, socraíodh tionscadal píolótach ina raibh baint ag dhá Ionad Dlí an Bhoird agus a Oifig Idirghabhála Teaghlaigh i gCorcaigh, a d'iarr ar chliant a tháinig i láthair ag na hIonaid Dlí agus fadhb dhlí teaghlaigh orthu lena bhain leanbh cleithiúnach, chun freastal ar sheisiún faisnéise ar idirghabháil ag an Oifig Idirghabhála Teaghlaigh. Tugadh a mhacasamhail de thionscnaimh amach i mBaile Átha Luain i Samhain 2014 agus i gCaisleán an Bharraigh go luath in 2015.

Tábla 21: Tionscadal seisiúin éigeantacha faisnéise Chorcaí

Seisiún Teagmhála	2015	2014
Freastalaíodh ar an 1ú seisiún faisnéise faoi theagmháil:	198	134
Freastalaíodh ar an 2ra seisiún faisnéise faoi theagmháil:	76	59
An Chéad Chomhsheisiún Idirghabhála ar ar freastalaíodh:	42	18
Seisiúin idirghabhála ar ar freastalaíodh:	137	37
Comhaontuithe:	33	3

*Baineann figiúirí 2014 leis na 6 mhí dá raibh sé i mbun oibriú in 2014

Déanfar tionscnamh Chorcaí a mheasúnú in 2016.

Tábla 22: Tionscadal seisiúin éigeantacha faisnéise Bhaile Átha Luain

Seisiún Teagmhála	2015
Freastalaíodh ar an 1ú seisiún faisnéise faoi theagmháil:	128
Freastalaíodh ar an 2ra seisiún faisnéise faoi theagmháil:	36
An Chéad Chomhsheisiún Idirghabhála ar ar freastalaíodh:	27
Seisiúin idirghabhála ar ar freastalaíodh:	66
Comhaontuithe:	13

Tábla 23: Tionscadal seisiún éigeantacha faisnéise Chaisleán an Bharraigh

Seisiún Teagmhála	2015
Freastalaíodh ar an 1ú seisiún faisnéise faoi theagmháil:	80
Freastalaíodh ar an 2ra seisiún faisnéise faoi theagmháil:	24
An Chéad Chomhsheisiún Idirghabhála ar ar freastalaíodh:	12
Seisiún idirghabhála ar ar freastalaíodh:	31
Comhaontuithe:	3

Scéimeanna Ad-hoc um Chúnadh Dlíthiúil Coiriúil

Cé gur bhain sainchúram reachtúil an Bhoird i dtosach go príomha le cúnadh dlíthiúil sibhialta, chinn an Rialtas in 2010 chun an fhreagracht as riar agus bainistiú na Scéimeanna éagsúla um Chúnadh Dlíthiúil Coiriúil a aistriú ón Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannas chuig an mBord. Rinne an Rialtas cinneadh go n-aistrefaí an fhreagracht as na Scéimeanna a leanas go dtí an Bord:

- An Scéim um Chúnadh Dlíthiúil Coiriúil
- Scéim Chomhairle Dlí Ad-hoc Stáisiúin na nGardaí
- Scéim Ad-hoc an Ard-Aighne
- Scéim Ad-hoc um Chúnadh Dlíthiúil an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla
- Scéim Ad-hoc na Cúirte Dúiche (Abhcóide).

Rinneadh an sainchúram riaracháin do thrí cinn de na Scéimeanna thuas a aistriú anois chuig an mBord. Ba í an chéad scéim a bhí le haistriú Scéim Chomhairle Dlí Stáisiúin na nGardaí an 1 Deireadh Fómhair 2011. Ba í an chéad scéim eile a bhí le haistriú an 1 Meitheamh 2012 an Scéim um Chúnadh Dlíthiúil – Saincheistanna Coimeádta (tugadh Scéim an Ard-Aighne uirthi i dtosach báire). Aistríodh Scéim Ad-hoc um Chúnadh Dlíthiúil an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla (BSC) chuig an mBord ansin an 1 Eanáir 2014.

Teastaíonn reachtaíocht chun an fhreagracht a aistriú as an bpríomh-Scéim um Chúnadh Dlíthiúil Coiriúil agus táthar ag súil leis go bhfoilseofar an reachtaíocht sin in 2016.

Scéim Leasaithe Chomhairle Dlí Stáisiúin na nGardaí

Soláthraíonn Scéim Stáisiúin na nGardaí comhairle dlí saor in aisce do dhaoine atá á gcoinneáil i Stáisiúin na nGardaí a cháilítear de réir critéir shonracha incháilitheachta.

Leasaíodh agus fairsingíodh an Scéim in 2014 mar thoradh ar chinneadh an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí chun freastal aturnaetha ag agallaimh a éascú den chéad uair idir na Gardaí agus daoine atá á gcoinneáil i Stáisiúin Ghardaí.

Theastaigh an Scéim a oiriúnú uaidh seo. Foilsíodh Cáipéis nua Forálacha agus Treorach.

Faoi mar a raibh coinne leis, léirítear sna figiúirí don bhliain 2015, arbh í sin an chéad bhliain iomlán féilire inar oibríodh na socruithe nua, gur tháinig méadú suntasach ar éileamh agus ar chaiteachas. Tá seo go príomha i ngeall ar an gcaoi go bhfuil aturnaetha i dteideal anois éileamh a dhéanamh ar an am a caitheadh ag freastal ar agallaimh an Gharda Síochána agus aon tréimhse feithimh a bhaineann leis na hagallaimh seo, anuas ar chomhairliúcháin ar an nguthán agus sa stáisiún. Is dóchúil go dtiocfaidh méadú air seo sna blianta amach romhainn de réir mar a théann iad siúd a dhéanann idirghníomhú leis an Scéim Leasaithe i dtaithe lena forálacha.

Leagtar amach an caiteachas foriomlán cánach ar an Scéim le blianta beaga anuas sa Tábla thíos mar seo a leanas:

Tábla 24: Caiteachas ar Scéim Chomhairle Dí Stáisiúin na nGardaí

Bliain	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Caiteachas €	1.4m	1.0m	0.8m	0.9m	1.2m	1.3m

Le linn 2015, phróiseáil an Bord nach mór 4,400 éileamh i dtaobh os cionn 8,500 comhairliúchán do dhaoine a bhí a gcoinneáil i Stáisiúin na nGardaí mar aon le breis agus 5,200 uair an chloig d'fhreastal le haghaidh agallamh sa chéad bhliain iomlán d'oibriú na Scéime Leasaithe.

Tábla 25: Scéim Chomhairle Leasaithe an Bhoird um Chúnamh Dílíúil/Stáisiúin na nGardaí Tuarascáil Staitistiúil don bhliain 2015

	Description	Count	Cost (pre-tax)
1	Costas iomlán na n-éileamh údaraithe	Claims 1,174,794 & Mileage 8,850	€1,183,644.39
2	Costas foriomlán na n-éileamh a údaraíodh i rith na bliana (éilimh ar uaireanta freastail san áireamh)	4384 (1,377)	€1,183,644.39
3	As na héilimh iomlána a údaraíodh, líon na n-éileamh lenar áiríodh comhairliúcháin amháin	3,007	€429,327.69
4	As na héilimh iomlána a údaraíodh, líon na n-éileamh lenar áiríodh uaireanta freastail amháin	32	€7,792.02
5	As na héilimh iomlána a údaraíodh, líon na n-éileamh lenar áiríodh comhairliúcháin agus uaireanta freastail	1,345	€746,524.68
6	Líon iomlán na n-éileamh a údaraíodh i rith na bliana faoi reachtaíocht na nAchtanna um Chiontuith in Aghaidh an Stáit (lenar áiríodh éileamh ar uaireanta freastail)	251 (102)	€128,346.31
7	Líon iomlán na n-éileamh a údaraíodh i rith na bliana faoi reachtaíocht an Achta um Cheartas Coiriúil, 1984-2006 (lenar áiríodh éileamh ar uaireanta freastail)	3806 (1,153)	€904,918.43
8	Líon iomlán na n-éileamh a údaraíodh i rith na bliana faoi reachtaíocht an Achta um Cheartas Coiriúil (Gáinneáil ar Dhaoine), 1996 (lenar áiríodh éileamh ar uaireanta freastail)	274 (98)	€103,579.81
9	Líon iomlán na n-éileamh a údaraíodh i rith na bliana faoi reachtaíocht an Achta um Cheartas Coiriúil, 2007 (lenar áiríodh éileamh ar uaireanta freastail)	53 (23)	€46,799.84
10	Líon iomlán na nÉisteachtaí Sínte aonair a údaraíodh i rith na bliana	14	€2,843.39
11	Líon iomlán na gcomhairliúcháin lae aonair a údaraíodh (gan freastal le haghaidh agallamh a áireamh) i rith na bliana maidir le cuairt a thabhairt i rith thréimhse an lae (8am-8pm)	3,863	€375,763.84
12	Líon iomlán na gcomhairliúcháin oíche aonair a údaraíodh (gan freastal le haghaidh agallamh a áireamh) i rith na bliana maidir le cuairt a thabhairt i rith thréimhse na hoíche (8pm-8am)	1,022	€135,156.94
13	Líon iomlán na gcomhairliúcháin aonair a údaraíodh (gan freastal le haghaidh agallamh a áireamh) i rith na bliana maidir le cuairt a thabhairt i rith thréimhse an deireadh seachtaine nó saoire bhainc	1,074	€142,038.55
14	Líon iomlán na gcomhairliúcháin gutháin a údaraíodh i rith na bliana	2,617	€103,694.11
15	Líon iomlán na n-uaireanta le haghaidh freastal lae ar agallaimh (gan comhairliúcháin a áireamh) idir 8am agus 8pm	3,221.5 hours	€231,948.00
16	Líon iomlán na n-uaireanta le haghaidh freastal oíche / i rith an deireadh seachtaine / saoire bhainc le haghaidh agallamh (gan comhairliúcháin a áireamh) idir 8pm agus 8am	1,971.5 hours	€183,349.50
17	Meánlíon na n-uaireanta san éileamh (d'éilimh lenar áiríodh uaireanta freastail)	3.77 hours	n/a
18	Líon iomlán na ngnóthas atumaetha a d'údaraigh éilimh i rith na bliana	263	€1,183,644.39

Tábla 26: Íocaíochtaí (roimh cháin) in 2015 (agus in 2014 mar chomparáid)

	2015	2014
Meáníocaíocht le gnóthas aturnaetha	€4,500	€3,476
Meánchostas in aghaidh éileamh aturnaetha	€270	€193
Meánlíon éileamh in aghaidh an ghnóthais aturnaetha	17.00	18.00
An costas ab airde ar éileamh aonair a próiseáladh	€5,876	€6,469
Na híocaíochtaí iomlána ab airde le gnóthas aturnaetha	€122,000	€54,000
An líon ab airde éileamh a íocadh le gnóthas aturnaetha	222.00	243.00

Cúnamh Dlí – Scéim Shaincheisteanna Coimeádta

Is é cuspóir na Scéime seo chun cúnamh dlíthiúil a sholáthar do dhaoine, faoi chúinsí áirithe, óna dteastaíonn sé, ach nach féidir leo íoc as, agus sa chás nach bhfuil na himeachtaí cumhdaithe ag an Scéim um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta nó ag an Scéim um Chúnamh Dlíthiúil Coiriúil. Tá rochtain ar an Scéim faoi réir mholadh na Cúirte ábhartha don Bhord go gcuirfí forálacha na Scéime ar fáil don iarratasóir. Socrú riaracháin neamhrechtúil is ea an Scéim ina ndéantar íocaíochtaí maidir le costais dlí sna foirmeacha dlíthíochta a leanas:

- Iarratais Habeas Corpus (Airteagal 40)
- Rúin Bhannaí na Cúirte Uachtaraí, agus na Cúirte Achomhairc agus na hArd-Chúirte
- Athbhreithnithe Breithiúnacha ina bhfuil certiorari, mandamus nó toirmeasc agus lena mbaineann ceisteanna coiriúla nó ceisteanna ina bhfuil saoirse an iarratasóra i mbaol
- Iarratais faoi Alt 50 den Acht um Eiseachadadh, 1965, Iarratais Eiseachadta agus Barántais Eorpacha Ghabhála.

Ó glacadh le freagracht as riar Scéim an BSC in 2012, thug an Bord athchóirithe suntasacha isteach sa phróiseas. Áirítear leis seo córas nua éileamh a thabhairt isteach agus Cáipéis Forálacha agus Treorach a fhoilsiú, a sholáthair treoir chuimsitheach den chéad uair, maidir le forálacha na Scéime. Thug an Bord bunachar sonraí nua isteach, chomh maith, chun barr feabhais a chur ar chur i bhfeidhm na Scéime. Is éard a d’eascair as seo ná éifeachtúlacht mhéadaithe i bpróiseáil éileamh, cumas feabhsaithe staitistiúil i dtaobh bainistíocht faisnéise agus na bearta rialachais atá le cur i bhfeidhm a threisiú. Bhí an bunachar sonraí deartha chun cúrsaí neamhbhannaí agus Bhannaí na hArd-Chúirte araon den Scéim (féach thíos) a chur i bhfeidhm.

Oibríonn an Scéim faoi dhá phróiseas riaracháin ar leith, déileálann ceann amháin díobh le hIarratais ar Bhannaí na hArd-Chúirte i gceisteanna coiriúla agus déileálann an dara ceann (neamh-Bhannaí) le gach imeacht dlíthiúil eile (Bannaí na Cúirte Achomhairc agus na Cúirte Uachtaraí ina measc) a thagann faoi fhorálacha na Scéime.

Leagtar amach réimse staitisticí a bhaineann le hoibriú na Scéime sna táblaí thíos.

Tábla 27: An Scéim um Chúnamh Dlíthiúil – Saincheisteanna Coimeádta – Staitisticí Ginearálta (neamh-Bhannaí) 2015

Cúnamh Dlíthiúil – Scéim Shaincheisteanna Coimeádta Staitisticí Ginearálta (Neamh-Bhannaí) 2015		Iomlán
1	Líon na gcásanna nua a fuarthas sa Bhord ó aturnaetha in 2015	234
2	Líon na n-éileamh a fuarthas ar ais i ndiaidh comhairliúcháin le hOifig an Phríomh-Aturnae Stáit	147
3	Líon na n-éileamh a fuarthas ar ais i ndiaidh comhairliúcháin leis an SIP	17
4	Líon na n-éileamh a fuarthas ar ais i ndiaidh comhairliúcháin le FSS	4
5	Líon foriomlán na n-éileamh ar feitheamh freagra ón OPAS an 31/12/15	72
6	Líon foriomlán na n-éileamh ar feitheamh freagra ón SIP an 31/12/15	3
7	Líon foriomlán na n-éileamh ar feitheamh freagra ó FSS an 31/12/15	6
8	Líon na n-éileamh a seoladh ar ais chuig aturnaetha a bhí á bhfiosrú i rith 2015	10
9	Líon na n-éileamh a chríochnaigh agus a d'údaraigh an Bord d'focaíocht	195
10	Costas iomlán na n-éileamh a bhain le cásanna an OPAS (173 cás in 2015)	€1,197,000*
11	An costas b'airde a bhí ar éileamh a bhain leis an OPAS in 2015	€57,664*
12	Costas iomlán na n-éileamh a bhain le cásanna an SIP (25 cás in 2014)	€87,000*
13	An costas ab airde a bhí ar éileamh a bhain leis an SIP in 2015	€13,729*
14	Costas iomlán na n-éileamh a bhain le cásanna FSS (5 chás in 2015)	€72,000*
15	An costas b'airde a bhí ar éileamh a bhain le FSS in 2015	€30,413*
16	Meánchostas an éilimh a údaraíodh in 2015	€6,953*
17	Luach iomlán na n-éileamh a d'údaraigh an Bord don Scéim in 2015*	€1,356,000*

* roimh chain

Tábla 28: Íocaíochtaí maidir le hiarratais ar Bhannaí na hArd-Chúirte

	2015
Costas iomlán Iarratas ar Bhannaí na hArd-Chúirte	€1,028,000
Líon iomlán na n-éileamh a próiseáladh	1,677
Íocaíochtaí le haturnaetha	€605,000
Íocaíochtaí le habhcóidí	€420,000
Íocaíochtaí le hateangairí / aistritheoirí	€3,200

Tábla 29: Miondealú ar chaiteachas foriomlán bliantúil Scéime

	2015	2014	2013	2012	2011
Caiteachas ar Iarratais ar Bhannaí na hArd-Chúirte	1,027,000	1,113,000	1,266,000	1,205,000	1,300,000
Caiteachas ar chúrsaí neamhbhannaí	1,722,000	2,118,000	2,100,000	2,300,000	2,600,000
Caiteachas iomlán	2,750,000	3,230,000	3,366,000	3,505,000	3,900,000

Scéim Ad-hoc um Chúnadh Dlíthiúil an Bhiúro um Shócmhainní Coiriúla (BSC)

Socrú riaracháin neamhrechtúil is ea Scéim an BSC ina ndéantar íocaíochtaí maidir le costais áirithe dlí agus saghsanna áirithe dlíthíochta. Baineann an Scéim leis na saghsanna a leanas de chásanna:

- Sa chás gur Freagróir duine in aon imeachtaí cúirte a thionscain an Biúro um Shócmhainní Coiriúla nó Príomhoifigeach an Bhiúro nó aon chomhalta den Bhiúro um Shócmhainní Coiriúla, nó a thionscnaítear in ainm an Bhiúro um Shócmhainní Coiriúla nó Phríomhoifigeach an Bhiúro nó aon chomhalta den Bhiúro um Shócmhainní Coiriúla, imeachtaí cúirte san áireamh faoin Acht um Fháiltas ó Choireacht, 1996, Achtanna na gCoimisinéirí Ioncaim nó na hAchtanna Leasa Shóisialaigh.
- Achomhairc Leasa Shóisialaigh a dhéantar leis an gCúirt Chuarda faoi Alt 307 den Acht um Chomhdhlúthú Leasa Shóisialaigh, 2005 sa chás gur Freagróir an Biúro um Shócmhainní Coiriúla;
- Achomhairc Chánach faoi na hAchtanna Cánach sa chás gurb iad an Biúro um Shócmhainní Coiriúla nó a bPríomhoifigeach den Bhiúro nó aon chomhalta den Bhiúro um Shócmhainní Coiriúla an Freagróir nó an Cosantóir.
- Iarratais a dhéanann an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí faoi Alt 39 den Acht um Cheartas Coiriúil, 1994.

Ceist a bhfuil ar an gCúirt, ag a bhfuil an dlínse chúil chun déileáil leis an gcás ar leith, plé léi atá i ndeónú cúnaimh dhlíthiúil faoi Scéim an BSC.

Tá an Scéim faoi stiúir éilimh agus b'ionann an caiteachas ar an scéim in 2015 agus €178,000, ar laghdú 45% é seo anuas ar fhigiúr 2014. D'údaraigh an Bord íocaíochtaí maidir le 11 chás i 2015, i gcomparáid le 20 in 2014. Nuair a chuirtear cineál speisialaithe na gcásanna a bhí i gceist san áireamh, áfach, ní féidir réamh-mheastacháin a dhéanamh maidir le gníomhaíocht agus caiteachas amach anseo, faoi mar a d'fhéadfaí a dhéanamh le Scéimeanna eile. Féadfaidh cásanna bheith ar siúl ar feadh roinnt blianta agus baint a bheith ag roinnt daoine aonair i ngach cás, agus d'fhéadfadh cás casta aonair a bhaineann conclúid amach in aon bhliain amháin tionchar suntasach a imirt ar an gcaiteachas foriomlán don bhliain sin faoin Scéim.

Tábla 30: An Biúro um Shócmhainní - Coiriúla Scéim um Chúnamh Dlíthiúil – Staitisticí Ginearálta 2015

An Biúro um Shócmhainní Coiriúla Scéim um Chúnamh Dlíthiúil – Staitisticí Ginearálta 2015		Iomlán*
1	Líon na mbeochásanna a glacadh ón Roinn an 1/01/2014	14
2	Líon na n-éileamh nua a fuarthas sa Bhord ó aturnaetha in 2015	7
3	Líon na n-éileamh a fuarthas ar ais i ndiaidh comhairliúchán leis an BSC	8
4	Líon na n-éileamh a fuarthas ar ais i ndiaidh comhairliúchán leis an SIP	3
5	Líon foriomlán na n-éileamh a bhí ar feitheamh freagra ón BSC an 31/12/2015	2
6	Líon foriomlán na n-éileamh a bhí ar feitheamh freagra ón SIP an 31/12/2015	1
7	Líon na n-éileamh a tugadh ar ais d'aturnaetha a bhí á bhfiosrú i rith 2015	12
8	Líon na n-éileamh a údaraíodh le haghaidh íocaíochta in 2015	11
9	An costas b'airde a bhí ar éilimh a údaraíodh d'íocaíocht in 2014	20
10	An costas b'airde a bhí ar éileamh de chuid an BSC in 2015	€ 41,838*
11	An costas b'airde a bhí ar éileamh de chuid an SIP in 2015	€ 4,366*
12	Meánchostas an éilimh údaráithe in 2015	€13,205*
13	Luach iomlán na n-éileamh a údaraíodh don Scéim in 2014	€145,259*

**Tábla 31: Scéim um Chúnamh Dílthiúil an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla –
Caiteachas Stairiúla Bliantúla**

Bliain	Caiteachas Iomlán * (i ndiaidh cánach)
2015	€178,000
2014	€327,000
2013	€382,000
2012	€700,000
2011	€1,100,000

Tacú le Soláthar Seirbhíse

De bhua a samhla gnó, bíonn an Bord um Chúnadh Dlíthiúil ag brath ar struchtúr tacaíochta lárnach le soláthar seirbhísí a éascú agus a bhainistiú tríd a líonra ionaid dlí agus trí mhodhanna eile. Tá an struchtúr lárnach tacaíochta seo bunaithe i gCeannoifig an Bhoird i gCathair Saidhbhín, Contae Chiarraí agus in oifig tacaíochta i mBaile Átha Cliath.

Tacaíocht Seirbhísí Dlí /um Chúnadh Dlíthiúil Sibhialta

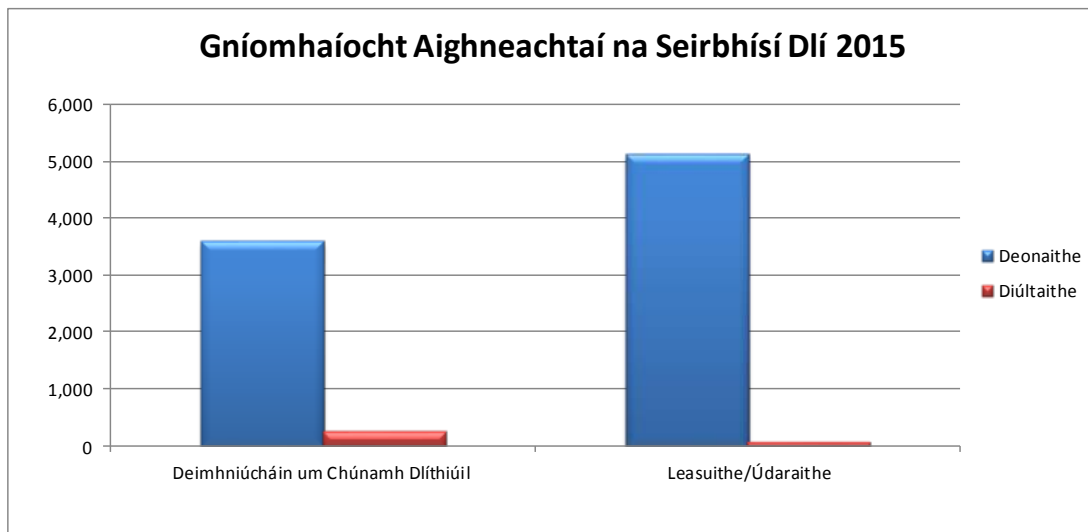
Tá deonú nó diúltú deimhnithe um chúnadh dlíthiúil á rialú ag an Acht um Chúnadh Dlíthiúil, 1995, agus ag Rialacháin ghaolmhara. Cuireann samhail oibriúcháin an Bhoird ar chumas ionaid áitiúla dlí deimhniúcháin um chúnadh dlíthiúil a dheonú ar an gcuid is mó de chásanna dlí teaghlaigh na Cúirte Dúiche, agus is gnách nach mbíonn siad chomh casta agus chomh costasach céanna i gcomparáid le cásanna eile. Cé go ndéileálann aturnaetha san ionad ábhartha dlí le go leor de na cásanna seo go díreach, leithdháiltear an tromlach díobh ar aturnaetha príobháideacha ar phainéal Chúirt Dúiche an Bhoird.

I dtaobh cásanna óna dteastaíonn ionadaíocht sa Chúirt Chuarda nó sna hUaschúirteanna, faoi Rannóg Seirbhísí Dlí an Bhoird a bhíonn an fhreagracht as an bhfeidhm dhéanta cinntí, atá bunaithe i gCathair Saidhbhín, Contae Chiarraí. Déantar an cinneadh chun cúnadh dlíthiúil a dheonú nó a dhiúltú de bhun aighneachta ó aturnaetha an ionaid ábhartha dlí, a leagann amach na fíricí ábhartha agus a lorgaíonn chun an dlí a chur i bhfeidhm ar na fíricí siúd. Anuas air sin, tá an t-údarás maidir le caiteachas cásbhainteach, ar nós abhcóidí faisnéisithe nó tuarascálacha saineolaithe a sholáthar, ag Seirbhísí Dlí.

In 2015, b'ann do 3,596 deimhniú arna ndeonú ag Seirbhísí Dlí de bhun aighneachtaí a rinne ionaid dlí thar ceann iarratasóirí, agus is méadú 3.4% é seo i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Rinneadh 4,521 leasú ar dheimhnithe um chúnadh dlíthiúil i gcaitheamh na bliana, ar méadú 14% é seo i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Údaruithe atá sna leasuithe seo, go héifeachtach, le haghaidh breis seirbhísí ar dheimhnithe, ar nós abhcóide nó tuairisc leighis. Deonaíodh 602 údarú ar chásanna sula ndearnadh cinneadh ar cibé acu ar cheart nó nár cheart deimhniú um chúnadh dlíthiúil a dheonú; rinneadh iad seo, go príomha, chun tuairim a lorg ó abhcóide a éascú chun cabhrú le tuillteanais roinnt cásanna a dheimhniú.

Rinneadh 263 diúltú foirmiúil i leith cúnadh dlíthiúil toisc na critéir thuillteanais in 2015, agus rinneadh 73 diúltú breise ar leasuithe agus údaraithe eile. Tá an ceart ag iarratasóirí a ndiúltaítear deimhniú um chúnadh dlíthiúil nó leasú dóibh a chumasaíonn breis seirbhísí a sholáthar, chun achomharc a dhéanamh le Coiste Achomhairc an Bhoird. Rinneadh sonraí faoin líon cásanna a rinneadh a achomharc agus na torthaí a leagan amach cheana féin.

Cairt 7: Gníomhaíocht Aighneachtaí na Seirbhísí Dlí in 2015

Cabhraíonn Seirbhísí Dlí, chomh maith, le scéimeanna Cleachtóra Phríobháidigh an Bhoird a riar, chomh maith. Is éard a bhaineann leis seo ná íocaíocht na n-éileamh a fuarthas leis seo, de bhun deimhnithe a eisíodh, mar aon le déileáil le fiosrúcháin agus le hiarratais ar bhreis seirbhísí ó na haturnaetha ar phainéil aturnaetha príobháideacha an Bhoird.

Tá an t-aonad seo mar phointe teagmhála, chomh maith, d'fhiosrúcháin ón bpobal agus ó pháirtithe leasmhara eile.

Oibríochtaí Sibhialta

Tá an Rannóg seo freagrach as soláthar oibríochtúil agus bainistíocht seirbhísí dlí ar fud an líonra ionaid dlí. Lean an Rannóg leis an bpróiseas a bhain le soláthar seirbhísí dlí a fheabhsú agus oibriú i bpáirt le soláthar seirbhísí idirghabhála do dhaoine a bhíonn thíos le fadhbanna teaghlaigh.

Lean an Rannóg lena cuid oibre chun córas bainistíochta cáis TF-bhunaithe a leabú sa Bhord, ina measc feabhas a chur ar fhaisnéis bhainistíochta a fuarthas ón gcóras. Ceadaíonn seo don eagraíocht chun a cur chuige straitéiseach a choimeád agus a fheabhsú maidir le bainistíocht seirbhísí sibhialta dlíthiúla. Anuas air sin, lean an Rannóg le monatóireacht a dhéanamh ar oibriú an chur chuige de shaghas 'triáise' in ionaid dlí. Díríodh in 2015 ar chumas na Rannóige a chruthú chun idirchaidreamh níos fairsinge agus níos éifeachtaí le gach ceann de na hionaid dlí aonair.

Cúnamh Dlíthiúil Coiriúil

Tá an Rannóg atá freagrach as riar na Scéimeanna Ad-hoc um Chúnamh Dlíthiúil Coiriúil bunaithe in oifig an Bhoird i mBaile Átha Cliath. Tá an Rannóg seo freagrach as iarratais ar chúnamh dlíthiúil a dheonú nó a dhiúltú faoi Scéim Leasaithe Chomhairle Dlí Stáisiúin na nGardaí agus faoin Scéim um Chúnamh Dlíthiúil – Saincheisteanna Coimeádta. Tá na cinntí seo bunaithe ar bhreithniú a dhéanamh ar shaincheisteanna ar nós cé acu an dtagann nó nach dtagann na himeachtaí faoi chuimsiú na Scéime um Chúnamh Dlíthiúil – Saincheisteanna Coimeádta nó cé acu

ar tháinig nó nár tháinig an reachtaíocht a úsáideadh chun duine a choimeád i Stáisiún na nGardaí faoi Scéim Chomhairle Díl Stáisiúin na nGardaí. Tá an Rannóg um Chúnadh dlíthiúil Coiriúil freagrach, chomh maith, as údarú gach íocaíochta a thagann faoi chuimsiú Scéim um Chúnadh dlíthiúil an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla, Scéim Leasaithe Chomhairle Díl Stáisiúin na nGardaí agus na Scéime um Chúnadh dlíthiúil – Saincheisteanna Coimeáda. In 2015, ba thosaíocht a chinntiú go raibh forbairtí an Bhunachair Shonraí TF a tugadh isteach in Eanáir go hiomlán oibríochtúil agus oibríochtúil go héifeachtach, agus leanadh le hobair ullmhúcháin lena chur ar chumas an Bhoird glacadh leis an dá Scéim um Chúnadh dlíthiúil Coiriúil a bhí ann.

Príomhphointe teagmhála atá sa Rannóg um Chúnadh dlíthiúil Coiriúil do cheisteanna ón bpobal agus ó chleachtóirí dlíthiúla ar réimse ceisteanna a bhaineann le cásanna sonracha a thagann faoi chuimsiú na Scéimeanna agus le ceisteanna ginearálta, ar nós na fála a bhíonn ar chúnadh dlíthiúil faoi na cúig Scéim infheidhme.

Acmhainní Daonna

I dtaobh cúrsaí earcaíochta, thug an Bhoird struchtúr nua bainistíochta isteach in 2015 chun seirbhísí dlí a sholáthar trí bheirt bhainisteoirí réigiúnacha a earcú chun cabhrú leis an Stiúrtóir um Chúnadh dlíthiúil Sibhialta chun a ról a chomhlíonadh ar fud seirbhís atá scaipthe go leathan i dtaobh cúrsaí tíreolaíochta de.

Bhí tús curtha ag an mBord le 2015 trí iomaíocht a chur ar bun le haghaidh ceapachán sealadach mar aturnaetha, ach i ndiaidh socruithe nua rialaithe soláthair foirne a thabhairt isteach níos déanaí sa bhliain, chuir an Bord iomaíochtaí ar bun chun ceapachán bhuana a dhéanamh. Cuireadh iomaíochtaí earcaíochta aturnaetha ar bun chun poist i mBaile Átha Luain, an Cabhán, Baile Átha Cliath, Dún Dealgan, Cill Chainnigh, Muineachán agus an tAonach a líonadh. Cuireadh iomaíocht oscailte do Chléireach dlíthiúil ar bun in 2015, óna ndearnadh ocht gceapachán bhuana.

Ba í an phríomh-shaincheist Caidrimh Thionsclaíoch a tháinig chun solais i rith na bliana an t-athrú beartaithe struchtúrach a tháinig ar an tseirbhís idirghabhála teaghlaigh. B'éard a bhain leis seo ná obair shuntasach ar dhearadh struchtúr nua grádaithe / bainistíochta don tseirbhís, na leibhéil fhoriomlána soláthair foirne sa tseirbhís agus conas a d'fhéadfadh sé comhcheangal a dhéanamh le seirbhísí dlí an Bhoird.

Tugadh faoi obair shuntasach ullmhúcháin i rith na bliana chun aistriú roinnt obair acmhainní daonna a éascú chuig Peoplepoint, a thit amach i Samhain 2015.

Cuireadh Straitéis nua Foghlama agus Forbartha a chuimsíonn an tréimhse 2015-2017 i bhfeidhm i rith 2015. Leagtar amach sa straitéis plean an Aonaid Foghlama agus Forbartha (an AFF) chun cultúr foghlama a chothú san eagraíocht i gcaitheamh na tréimhse atá i gceist. Áiríodh leis seo acmhainní breise airgeadais a thiomnú

d'fhoghlaim agus d'fhorbairt i rith 2015 agus foireann an AFF ag tabhairt faoi shraith glaonna gutháin agus cruinnithe duine ar dhuine chun plé a dhéanamh ar riachtanais ar bhonn aonair le fostaithe. Ba é cuspóir an chur chuige seo chun feabhas a chur ar rannpháirtíocht foirne agus tuiscint níos fearr a fháil ar riachtanais foghlama san eagraíocht d'fhonn go bhféadfaí idirghabháil foghlama a shaindearadh ní b'fhearr i dtaobh éilimh fostaithe ar bhonn comhsheasmhach leis na cuspóirí foriomlána eagraíochtúla.

Soláthraíodh 1,624 lá oiliúna, ar an iomlán, (méadú aníos ó 874 in 2014) agus infheistíodh caiteachas €145,000 (méadaithe aníos ó €86,000 in 2014) sa scéim réamhíochta/aisíochta táillí. Léiríonn na méaduithe suntasacha seo tiomantas an Bhoird d'fhorbairt phearsanta na foirne atá comhsheasmhach, chomh maith, le hiontaoibh Phlean Athnuachana na Státseirbhíse, a seoladh i nDeireadh Fómhair 2014.

Chuir an Bord réimse fairsing tionscnaimh Foghlama agus Forbartha i rith 2015, ina measc Oiliúint TF, Forbairt Ceannaireachta, agus forbairt ghairmiúil leanúnach don fhoireann dlí agus idirghabhála teaghlaigh araon.

Rinneadh Straitéis Comhionannais, Éagsúlachta, Míchumais agus Inrochtaineachta an Bhoird a athdhréachtú in 2015. D'fhaomh an Bord an straitéis seo i dtreo dheireadh 2015 agus cruthaíodh grúpa oibre d'fhonn plean gníomhaíochta comhfhreagrach a dhréachtú.

Cuireadh 'Mí Folláine' chun cinn i Samhain 2015. Nuálaíocht sa Bhord a bhí ann seo agus bhí sé ar an gcéad cheann dá mhacasamhail san earnáil phoiblí go ginearálta. Cé nach raibh ach costas an-mheasartha (thart ar chaiteachas iomlán €2,000) i gceist leis an gcostas iomlán a d'íoc an Bord, tugann an dearfacht a cruthaíodh ar fud na heagraíochta le fios go bhféadfadh gur thionscnamh é seo óna dteastaíonn tacaíocht amach anseo.

Nochtadh Cosanta

D'fhorbair an Bord beartas thuairisciú um nochtadh cosanta san ionad oibre chun forálacha an Achta um Nochtadh Cosanta, 2014 a chomhlíonadh.

Leagtar amach sa Bheartas seo na prionsabail atá mar bhonn agus taca le forbairt agus cothabháil cultúir eiticiúil san eagraíocht agus sonraí oibríochtúla ar conas a d'fhéadfadh oibríthe sa Bhord nochtadh cosanta a dhéanamh. Ceapadh faighteoir rúnda. Níor tuairiscíodh aon nochtadh don fhaighteoir rúnda in 2015.

Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide (TFC)

Dhírigh aonad TFC an Bhoird i rith 2015 go príomha ar bhonneagar. Bhí an bonneagar sa Bhord a thacaigh lenár bpríomhchóras bainistíochta cásanna dlí ag druidim le deireadh a shaolré agus theastaigh uasghrádú uaidh le hinscálaitheacht a chinntiú don tréimhse amach romhainn. Cuireadh tús le tionscadal chun an céanna a ionadú ag deireadh 2015.

Comhaontaíodh tionscadal chun láithreán gréasáin nua a fhorbairt in 2015. Baineadh cead amach chun leanúint ar aghaidh leis an gcéanna agus cuireadh tús leis an tionscadal ag deireadh 2015 agus ba cheart go mbeadh an láithreán gréasáin nua beo in 2016.

Tacaíocht Eagraíochtúil

Bainistíonn an tAonad Eagraithe soláthar earraí agus seirbhísí, lena n-áirítear cothabháil, do gach ceann de 50 réadmhaoin a n-áitíonn an Bord. Cé gurb é príomhchuspóir an Aonaid a chinntiú go bhfuil gach láthair oiriúnach don chuspóir chun seirbhísí a sheachadadh, leag sé béim ar leith, le blianta beaga anuas, air seo a bhaint amach ar an mbealach is costéifeachtúla is féidir. Leanann an tAonad beartais na hOifige um Sholáthar Rialtais go dlúth agus leanann sé le luach ar airgead a bhaint amach nuair a chuireann sé tairiscintí amach le haghaidh earraí agus seirbhísí.

Bainistiú Maoine

I rith 2015, b'ann do mhéid suntasach maoine a bhain le gníomhaíocht ar fud phunann 50 maoín an Bhoird. D'aistrigh an fhoireann ó oifigí an Bhoird ar Shráid an Mhóta ar éag an léasa san áitreabh sin, go dtí áitreabh a bhí ag an mBord cheana féin ar Shráid Brunswick Thuaidh. Thit athchóiriú suntasach amach ar Ionad Dlí Mhuineacháin sula ndearnadh an léas a athnuachan, agus d'athlonnadh Ionad Dlí an Longfoirt chuig áitreabh níos oiriúnaí.

Anuas air sin, tugadh faoi obair ullmhúcháin le haghaidh aistriú amach anseo i rith na bliana i líon láithreacha, Tamhlacht, Fionnghlas, Loch Garman, Port Laoise agus lár chathair Bhaile Átha Cliath ina measc. Chomh maith leis sin, bhí idirbheartaíocht ar léasanna athbhreithnithe ar bun le haghaidh áitreabh i mBaile Átha Luain, Baile Bhlainséir, an Cabhán, Dún Dealgan, Inis, Gaillimh, Droichead Nua agus Port Láirge. Rinneadh breithniú ar roghanna chun seirbhísí idirghabhála teaghlaigh agus ionad dlí i ngach athlonnú féideartha agus, mar thoradh air sin, tá seirbhísí idirghabhála teaghlaigh agus dlí i gcathair Bhaile Átha Cliath le comhlonnú i dTeach Jervis i rith an chéad leath in 2016.

Sláinte agus Sábháilteacht

Rinneadh athbhreithniú agus nuashonrú ar an Ráiteas Sábháilteachta in 2015 agus scaipeadh é ar gach ionad dlí agus oifig. Níorbh ann d'aon teagmhais thromchúiseacha sláinte agus sábháilteachta agus níor tuairiscíodh aon chinn don Údarás Sláinte agus Sábháilteachta.

Scéim na dTeangacha Oifigiúla

Bhain an dara Scéim leasaithe faomhadh deiridh amach ón Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta i Lúnasa 2014, agus tugadh fógra maidir le dáta tosaigh an 11 Lúnasa 2014. Cuireadh an Scéim ar láithreán gréasáin an Bhoird agus nuashonraíodh an plean um chur i bhfeidhm don Scéim. Leanann an Bord le monatóireacht a dhéanamh ar a ghealltanais faoin Scéim.

Bainistíocht Airgeadais

Tá Aonad Airgeadais an Bhoird freagrach as bainistíocht airgeadais na heagraíochta. I rith 2015, lean an tAonad ag tacú le hobair an Bhoird trí chórais chuntasaíochta éifeachtacha a chothú. Cuireadh tuarascálacha airgeadais rialta, chomh maith le tuarascálacha treimhsiúla ina ndearnadh anailís ar chaiteachas, ar fáil don lucht Bainistíochta, don Choiste Airgeadais agus don Bhord chun cabhrú leo bainistiú éifeachtach a dhéanamh ar bhuiséad an Bhoird.

D'éascaigh an tAonad an t-iniúchadh bliantúil faoina dtugtar thar ceann an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

Iniúchadh Inmheánach

Chuir na hiniúcháirí inmheánacha tuarascálacha ar iniúchtaí ar na hIonaid Dlí a leanas faoi bhráid Choiste Iniúcháireachta agus Bainistíochta Riosca an Bhoird go ndéanfaidh an Coiste breithniú orthu agus iad a fhaomhadh: Baile Átha Luain, Baile Bhlainséir, Corcaigh Thuaidh, Corcaigh Theas, Dún Dealgan, Inis, an tAonach, Fionnghlas, Teach an Charnáin, Caisleán an Bharraigh, Gaillimh, Cill Chainnigh, an Longfort, Droichead Nua, Tulach Mhór, Faillí Leighis, Leitir Ceanainn, Cluain Dolcáin, Sráid Brunswick, Muineachán agus Port Láirge. Ní dhearna aon chinn de na hiniúchtaí a tháinig chun solais i rith na bliana aon torthaí ábhartha.

Rinne an Coiste breithniú, chomh maith, ar na cleachtaí iniúchta ar Scéim Chomhairle Dlí an Gharda Síochána agus ar Phárolla an Bhoird. Tugadh na freagairtí faoi deara agus níorbh ann d'aon torthaí ábhartha.

Airgeadas

Léirítear ráitis airgeadais an Bhoird don bhliain 2015 in Aguisín 1.

Ioncam

Seo a leanas roinnt nótaí ar fhoinsí ioncam an Bhoird.

(a) Deontas

Amhail blianta roimhe seo, is éard atá i bhformhór ioncam an Bhoird ná deontas a fhaightear ón Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais. B'ionann cistiú a sholáthar an Rialtas in 2015 agus €32.471 milliún, i gcomparáid le €32.574 milliún in 2014.

(b) Ranníocaíochtaí

Íocann daoine a soláthraítear seirbhísí dlí dóibh ranníocaíocht a bhaineann lena gcuid ioncaim agus, i gcásanna áirithe, a gcuid sócmhainní caipitiúla. Méadaíodh an ranníocaíocht íosta ar chomhairle dlí aníos go dtí €30 i Meán Fómhair 2013 aníos ó €10 agus méadaíodh an ranníocaíocht íosta ar ionadaíocht i gcúirt aníos go dtí €130 ó €50. Féadtar an ranníocaíocht íosta seo a tharscaoileadh i gcásanna crutain. Bhí na ranníocaíochtaí a fuarthas in 2015 (€1,516,559) 17% níos airde ná iad siúd a fuarthas in 2014 (€1,292,007).

(c) Aisghabháil costas

Féadfaidh an Bord an costas a aisghabháil atá ar sheirbhísí dlí a sholáthar:

- i. ón bpáirtí eile i ndíospóid, cibé acu mar thoradh ar ordú cúirte nó mar chuid de chomhaontú chun díospóid a réiteach, nó
- ii. ón duine a bhfuil cúnamh dlíthiúil á fháil acu, as airgead/réadmhaoin a fuair an duine mar thoradh ar sheirbhísí dlí a sholáthar.

Féadfaidh an méid costas a aisghabhatar bheith éagsúil go mór ó bhliain go bliain, go háirithe má fhaigheann duine a fuair cúnamh dlíthiúil dámhachtain le haghaidh costas i gcás ina bhfuil sé ina acmhainn ag an bpáirtí eile íoc as na costais. Ní tharlaíonn seo, go ginearálta, i gcásanna dlí teaghlaigh, a chruthaíonn tromlach riar cásanna an Bhoird. Bhí costais a aisghabhadh in 2015 (€649,691) 6% ní b'airde ná mar a aisghabhadh in 2014 (€614,894).

Caiteachas

Nótaí iad seo a leanas ar na mórearraí caiteachais a léirítear i ráitis airgeadais 2015:

1) Tuarastail

Tháinig laghdú €78,001 (.5%) ar chostais tuarastail agus ghaolmhara in 2015. Mar gheall ar thionchar Chomhaontú Bhóthar Haddington a bhí seo, go príomha.

2) Costais chóiríochta agus bhunaíochta

Tháinig méadú €517,784 (12%) ar an gcaiteachas sa limistéar seo in 2015. Bhí costais trochlaithe (€279,000) le haghaidh ionaid dlí Shráid an Mhóta agus Shráid Ghairdinéir ina gcúis leis seo, go príomha. Ba thoisc a chuir leis seo, chomh maith, méaduithe ar chostas cothabhála ríomhaire.

3) Táillí agus costais dlí

Cuimsítear roinnt gnéithe éagsúla sa teideal seo – féach Nóta 10 leis na Cuntais – agus déantar tráchtairacht ar gach ceann de na teidil éagsúla a leanas atá faoin iomlán:

(i) Táillí abhcóidí

Tháinig méadú €103,257 (2%) ar an gcaiteachas ar tháillí abhcóidí i gcomparáid le 2014.

Is ionann an fabhrú le haghaidh táillí abhcóidí, sa chás gur tugadh faoi obair ach nár lorgaíodh íocaíocht aisti go fóill, amhail an 31 Nollaig 2015 agus €4.507 milliún, suim atá 5% ní b'airde ná an tsuim a bhí le sonrú ag deireadh 2014.

Léirítear sa tábla a leanas an treocht a bhí le sonrú sa chaiteachas ar tháillí abhcóidí maidir le cúnamh agus comhairle dlí le seacht mbliana anuas.

Tábla 32 – Táillí Abhcóidí

Bliain	Táillí Abhcóide
2009	€5,125,472
2010	€4,793,475
2011	€4,889,622
2012	€5,032,263
2013	€4,493,286
2014	€4,318,914
2015	€4,215,657

(ii) Táillí dlí (Finnéithe saineolaíocha etc.)

Is iad na costais cásbhunaithe seo na costais bhreise a fhabhraíonn an Bord, anuas ar tháillí abhcóidí, agus seirbhís um chúnamh dhlíthiúil sibhialta agus chomhairle dlí á cur ar fáil do mhuintir an phobail. Eascraíonn suim an chaiteachais seo faoin teideal seo ó riachtanais na gcásanna a láimhseálann an Bord in aon bhliain ar leith.

B'ionann Táillí Dlí (Finnéithe saineolacha etc.) agus €779,770 in 2015, ar méadú 18% é seo ar fhiigiúr 2014.

(iii) Scéim na gcleachtóirí príobháideacha

B'ionann agus €3.016 milliún an caiteachas ar scéim na gcleachtóirí príobháideacha in 2015, arb ionann agus 6% ní b'airde seo ná toradh 2014.

Amhail an 31 Nollaig 2015, b'ionann agus €4.165 milliún an fabhrú le haghaidh táillí cleachtóirí príobháideacha, sa chás go raibh obair fabhraithe ach nár lorgaíodh íocaíocht di. B'ionann an fabhrú le haghaidh 2014 agus €3.508 milliún.

(iv) Táillí Idirghabhála Gairmiúla

In 2015, íocadh €314,952 le hidirghabhálaithe le haghaidh oibre faoinar tugadh thar ceann na Seirbhís Idirghabhála Teaghlaigh. Ba laghdú é seo ar fhiigiúr 2014;

ba í an chúis a bhí leis an laghdú seo an chaoi go ndearnadh fostaithe den Bhord i rith Iúil 2015 de na hidirghabhálaithe.

(v) Táillí gairmiúla eile

Baineann costais faoin teideal seo le fostú gairmeach ag an mBord chun seirbhísí neamhspleácha comhairle dlí agus seirbhísí gairmeach eile a sholáthar don Bhord. B'ionann caiteachas in 2015 agus €443,119.

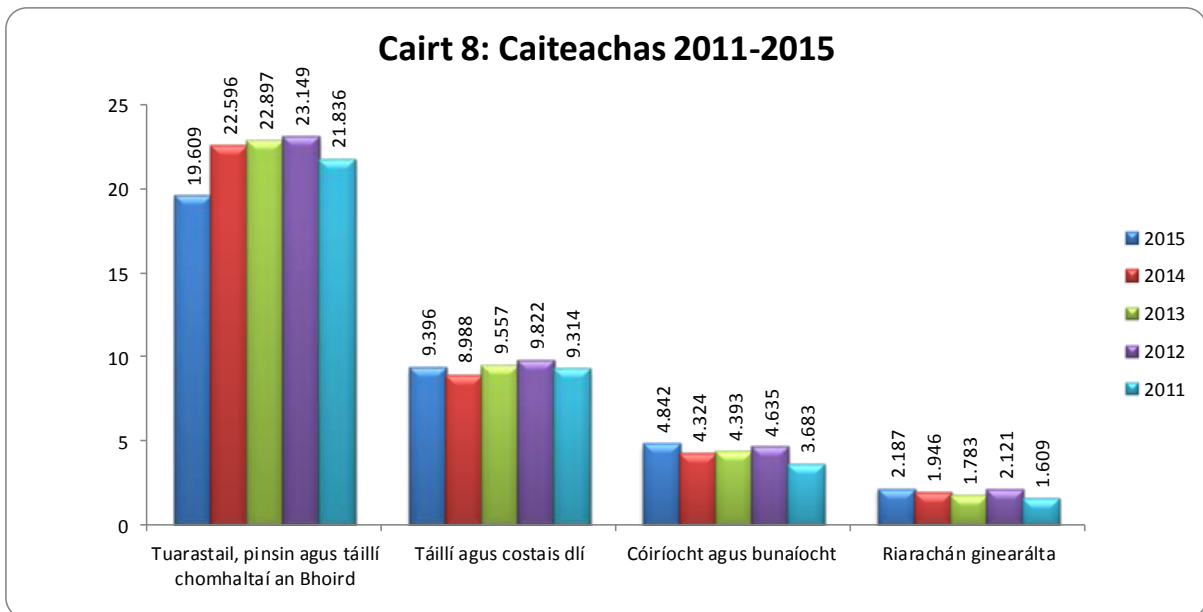
(vi) Costais eile

Tugadh méadú 37% aníos go dtí €626,506 in 2015 sa chatagóir seo i gcomparáid le 2014. Ba mhéadú ar Oiliúint sa Bhord ba chúis leis an méadú seo, go príomha.

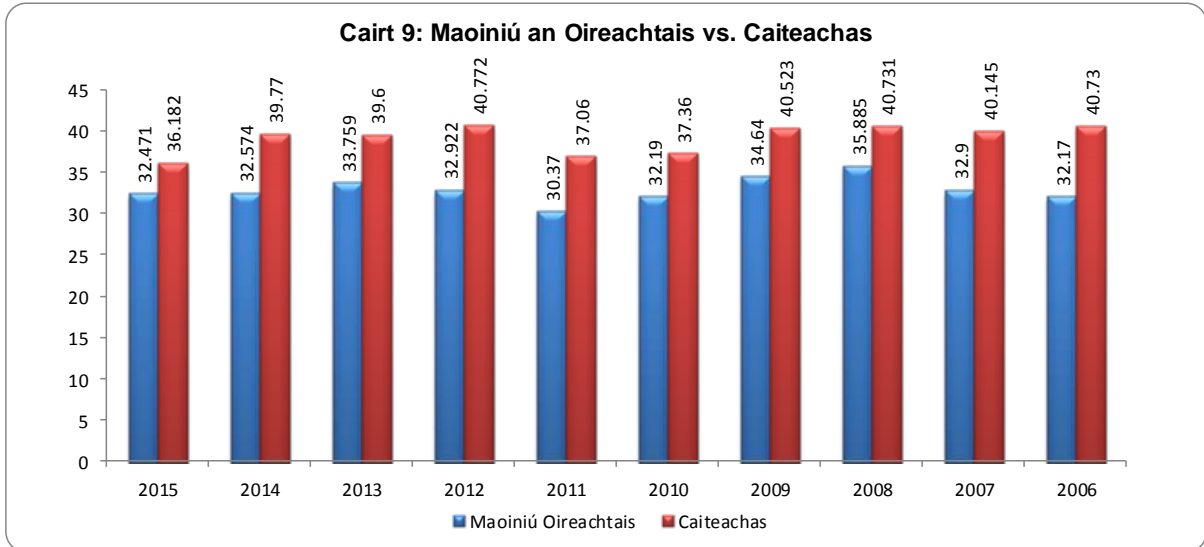
4) Riarachán ginearálta

Bhí na costais 12% ní b'airde in 2015 agus b'ionann agus €2.187 milliún iad.

Léiríonn an graf a leanas miondealú ar chaiteachas ag an mBord le cúig bliana anuas.

Léiríonn Cairt 6 thíos an bhaint atá idir cistiú an Oireachtais agus an caiteachas iarbhrí le deich mbliana anuas.

Airgead sa bhanc agus ar láimh

Léiríonn an Clár Comhardaithe go raibh €2.3 milliún ar láimh ag an mBord ag deireadh 2015. Áiríodh leis seo €0.871 milliún a bhí á choimeád thar ceann cliant. Is féidir a thabhairt faoi deara ó Nóta 15 leis na cuntais gurbh ionann tréchur chistí na gcliánt in 2015 agus €5.015 milliún. Eascraíonn seo ó chásanna, mar thoradh ar chomhairle dlí nó ar ionadaíocht sa chúirt, go bhfaigheann cliant airgead ón bpáirtí eile nó ó dhiúscairt maoin. Déantar an t-airgead go léir sin a chur i dtaisce i gCuntas um Chúnamh Dlíthiúil na gCliánt i dtosach báire, sula dtugtar ar ais é do chliant, lúide, i roinnt cásanna, suim maidir leis na costais a d'fhabhraigh an Bord le seirbhísí dlí a sholáthar. Tá an figiúr airgid sa bhanc, seachas ó chistí cliant, cosúil leis an leibhéal caiteachais a fhabhraíonn an Bord gach mí agus meastar gur leibhéal réasúnta cistithe é a bheith ar láimh ag aon tráth amháin.

An tAcht um Íoc Pras Cuntas, 1997

Ceanglaíonn Alt 4 den Acht um Íoc Pras Cuntas, 1997 ar an mBord chun íoc as soláthar earraí nó seirbhísí faoin *dáta forordaithe íocaíochta*. Is é an dáta seo, faoi láthair, 15 lá i ndiaidh sonrasc a fháil, nó tréimhse níos giorra, amhail a fhéadfar a shonrú i gconradh scríofa. Má theipeann ar an mBord chun íocaíocht a dhéanamh faoin dáta forordaithe íocaíochta, tá ús le híoc leis an soláthraí. Cinntíonn nósanna imeachta go gcloíonn an Bord ar gach bealach ábhartha le ceanglais an Achta. B'ionann an tsuim iomlán d'ús um íocaíocht dhéanach a íocadh le soláthraithe earraí agus seirbhísí i gcaitheamh 2015 agus €0.

AGUISÍN 1

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais don Bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2015s

Clár Ábhar

	<i>Leathanach</i>
An Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Bhoird	63
An Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais	64
Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste	68
Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Coimeádta	69
An Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	70
An Ráiteas Ar An Staid Airgeadais	71
An Ráiteas ar Shreafaí Airgid	72
Nótaí leis na Ráitis Airgeadais	73

AN BORD UM CHÚNAMH DLÍTHIÚIL

RÁITIS AIRGEADAIS

DON BHLIAIN DAR CRÍOCH AN 31 NOLLAIG 2015

Comhaltaí Boird**Cathaoirleach**

Muriel Walls

Comhaltaí

David Denny

Mary Dalton

Kate Hayes

Joy McGlynn

Carol Baxter

Mícheál O'Connell

John O'Gorman

Philip O'Leary

Michelle O'Neill

Ger Power

David Garvey

Seoladh na hOifigeSráid na Cé,
Cathair Saidhbhín,
Contae Chiarraí**Rúnaí an Bhoird**

Clare Kelly

BáincéirBainc-Aontas Éireann
24 An Phríomhshráid,
Cathair Saidhbhín,
Contae Chiarraí**Aturnae**Mason Hayes and Curran
Teach an Bhruaigh Theas,
Sráid na Bearú,
Baile Átha Cliath 4**Iniúcháir**An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
3A Sráid an Mhéara Uachtarach,
Baile Átha Cliath 1

AN RÁITEAS AR FHREAGRACHTAÍ AN BHOIRD

Ceanglaíonn Alt 20 den Acht um Chúnadh Dlíthiúil, 1995 ar an mBord chun gach cuntas ceart agus cuí a choimeád, i cibé foirm a fhaomhfaidh an tAire Cirt agus Dlí agus Comhionannais agus sAthchóirithe Dlí, le toiliú an Aire Airgeadais, ar aon airgead a fuair siad nó a chaith siad.

Agus na ráitis siúd airgeadais á réiteach, ceanglaítear an méid a leanas ar an mBord:

- beartais chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ina dhiaidh sin;
- Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus stuama;
- na ráitis airgeadais a réiteach ar bhonn gnóthas leantach mura cuí a mheas go leanfaidh an Ciste i mbun oibríochta; agus
- A lua cibé acu ar cloíodh nó nár cloíodh leis na caighdeáin chuntasaíochta infheidhme, faoi réir aon imeachtaí ábhartha a nochtar agus a mhínítear sna ráitis airgeadais.

Tá an Bord freagrach as leabhair chuí chuntasaíochta a choimeád ina nochtar le cruinneas réasúnta ag aon tráth staid airgeadais an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil agus a chuireann ar a gcumas a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais le hAlt 20 den Acht. Tá an Bord freagrach, chomh maith, assócmhainní an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil a chosaint, agus, ar an ábhar sin, as bearta réasúnta a ghlacadh do chosc agus do bhrath calaoise agus neamhrialtachtaí eile.

Chairperson

Board Member

An Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais 2015

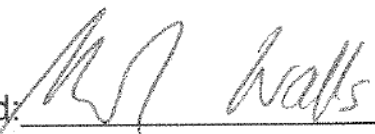
1. Thar ceann Bhord an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil, aithním go bhfuil an Bord freagrach as a chinntiú go bhfuil córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh á choimeád agus á oibriú don eagraíocht.
2. Ní fhéadfaidh an córas sin ach dearbhú réasúnta seachas iomlán a thabhairt i leith aon earráide ábhartha. Agus éifeachtacht na rialuithe inmheánacha airgeadais á breithniú, bíonn aird ag an mBord, i measc rudaí eile, ar cheanglais an Chóid Chleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit.
3. Is measc na bpríomhnósanna imeachta a chuir an Bord i bhfeidhm, atá in ainm is rialú inmheánach airgeadais a sholáthar, tá an méid a leanas:
 - **Timpeallacht Rialaithe:** déantar feidhmeanna bainistíochta agus feidhmiúcháin an Bhoird a tharmligean don Phríomhfheidhmeannach agus do bhainistíocht shinsearach na heagraíochta trí réitigh an Bhoird reachtúil, a dhéanann monatóireacht agus athbhreithniú ar obair na bainistíochta sinsearaí. Déanann an Príomhfheidhmeannach tuairisciú don Bhord ag a gcruinnithe míosúla agus déanann an Príomhfheidhmeannach agus an bhainistíocht shinsearach tuairisciú chomh maith don Bhord trína gcoistí éagsúla. Forbraíodh Lámhleabhar Rialachais Chorporáidigh in 2006 chun achoimre shoiléir agus chuimsitheach ar phríomhghnéithe an rialachais chorporáidigh a sholáthar don Bhord agus don bhainistíocht shinsearach. Rinneadh gníomhartha le comhlíonadh an Chóid leasaithe Chleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit a chinntiú, a foilsíodh i Meitheamh 2009. I measc na ngníomhartha seo bhí Lámhleabhar Rialachais Chorporáidigh féin an Bhoird a leasú chun Cód Cleachtais 2009 a chur san áireamh agus d'fhaomh an t-iar-Bhord an Lámhleabhar Rialachais Chorporáidigh ag a gcruinniú i Samhain 2009. Nuashonraíodh lámhleabhar an Bhoird dhá uair ó 2009 i leith, i Nollaig 2011 agus 2013. Anuas air sin, d'fhaomh an t-iar-Bhord Cód leasaithe Iompar Gnó le haghaidh Comhaltaí Boird i nDeireadh Fómhair 2009. Amhail a cheanglaítear faoi Chód Cleachtais 2009, d'fhorbair agus chuir an Bord Beartas Taistil i bhfeidhm le linn 2009 ina leagtar amach conas a chomhlíonann an Bord rialacháin agus treoirlínte reatha na Roinne Airgeadais maidir le taisteal agus cothabháil. Faomhadh agus cuireadh beartas um chosc ar chialaois airgeadais don Bhord i bhfeidhm i rith 2008, lena n-áirítear, i measc rudaí eile, nósanna imeachta inar féidir le fostaithe an Bhoird, go rúnda, buarthaí a thabhairt chun solais faoi neamhrialtachtaí féideartha i dtuairisciú airgeadais agus saincheisteanna eile agus a chinntiú go dtugtar faoi na saincheisteanna siúd ar bhealach bríoch. Nuashonraíodh an beartas seo in 2015. Tugadh Beartas Soláthair Chorporáidigh chun críche i Mean Fómhair 2010 agus cuireadh é faoi bhráid na gCoistí Airgeadais agus Iniúchta agus Bainistíochta Riosca le haghaidh faisnéise sular cuireadh i bhfeidhm é. Forbraíodh agus cuireadh i bhfeidhm Beartas um Nochtadh Cosanta a bhunaíonn nósanna imeachta inmheánacha chun nochtadh cosanta a dhéanamh agus a chur i bhfeidhm i rith 2015. Ceapadh an Bord reatha i Nollaig 2011 agus tugadh faisnéis dó maidir le feidhmeanna agus freagrachtaí an Bhoird.

- Córais Faisnéise Buiséid:** tá ag an mBord córas cuimsitheach buiséadta, lena n-áirítear faomhadh buiséad bliantúil agus monatóireacht a dhéanamh ar thuarascálacha míosúla airgeadais ag an mBord reachtúil. Sa mhullach air sin, úsáidtear buiséid chun pleanáil, údarú, monatóireacht agus rialú a dhéanamh ar an mbealach a dheimhnítear, a leithdháiltear agus a chaitear cistiú an Bhoird. I measc na socruithe le haghaidh rialú buiséadta, tá faisnéis rialta, ábhartha agus thráthúil airgeadais a sholáthar chun monatóireacht a dhéanamh ar ioncam agus caiteachas i ngach limistéar agus glactar gníomhartha ceartaithe nuair a mheastar gur gá. Coiste den Bhord iad an Coiste Airgeadais a dhéanann breithniú sonracha ar airgeadas an Bhoird agus a dhéanann tuairisciú don Bhord i dtaca le gnóthaí agus beartais airgeadais an Bhoird. Áirítear leis seo athbhreithniú ar bhuiséid agus ar thuarascálacha airgeadais, an moladh a dhéantar don Bhord i leith fhaomhadh chuntais bhliantúla an Bhoird agus breithniú sonracha a dhéanamh ar ábhair airgeadais d'fhonn moltaí oiriúnacha a dhéanamh don Bhord agus chun comhairle a chur ar an mbainistíocht. Déanann an Bord nó an bhainistíocht cinntí, de réir mar is gá, agus aird ar mholtaí agus ar chomhairle an choiste. Chas an Coiste Airgeadais le chéile sé huaire i rith 2015 agus, mar chuid dá fheidhmeanna, rinne sé scrúdú mionsonraithe ar aisghabháil costas agus ar tharscaoileadh costas i dtaobh cúrsaí ioncain de. I dtaobh cúrsaí caiteachais de, rinne an Coiste scrúdú ar tháillí agus íocaíochtaí dlí le habhcóidí, cásanna san Ard-Chúirt ina measc. Le deich mbliana anuas, rinne an Coiste scrúdú ar dheich bpríomhlimistéar d'ioncam agus de chaiteachas agus rinneadh athbhreithniú dhá uair ar aisghabháil costas. I rith 2015, tugadh faisnéis don Choiste, chomh maith, maidir le ceisteanna maoinne. Anuas ar na tuarascálacha míosúla airgeadais, rinne an Coiste breithniú, chomh maith, ar athbhreithniú airgeadais lár na bliana agus ar chomparáid idir ioncam agus caiteachas a dhéanamh ag deireadh Mheán Fómhair do na blianta ó 2012 go 2015.
- Bainistíocht Riosca:** ghlac an Bord le beartas Riosca Bainistíochta atá sainithe go soiléir agus chuir siad i bhfeidhm é agus coimeádann sé Clár Rioscaí foirmiúil ina sonraítear rioscaí gnó agus maolú, rialú agus gníomhartha gaolmhara le haghaidh ghnéithe uile ghníomhaíochtaí an Bhoird trí theicnící um anailís riosca a chur i bhfeidhm ar a gcuspóirí gnó uile. Cuireadh prionsabail um anailís riosca i bhfeidhm go córasach do chuspóirí gach Plean Gnó don Bhord agus tá bainistíocht riosca ina cuid lárnach den phróiseas Pleanála Gnó. Ar cheann d'fheidhmeanna Choiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca an Bhoird is ea tuairim neamhspleách a sholáthar ar leorgacht shocruithe bainistíochta riosca an Bhoird. I bhFeabhra 2009, chomhaontaigh an t-Iar-Choiste chun a gcuid nósanna imeachta agus téarmaí tagartha a athrú lena léiriú an tábhacht agus an díriú méadaithe ar riosca corparáideach a bhainistiú. Mar thoradh ar an athrú seo, rinneadh an Coiste a ateidealú mar an gCoiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca (an Coiste Iniúchta roimhe seo). Rinneadh ball seachtrach leis an mBord a athcheapadh don Choiste nua in Eanáir 2012. I Márta 2010, cuireadh i bhfeidhm córas foirmiúil tuairiscithe damhnaithe riosca ar aon rioscaí féideartha agus fíor-rioscaí nó ar tharlú neasteagmhas. Bhí an tuairisc bunaithe ar Chlár Rioscaí Corparáideacha an Bhoird agus déantar í a nuashonrú i gcomhar leis an gclár rioscaí ar bhonn débhlíantúil. Leasaíodh clár riosca an Bhoird in Eanáir 2013 chun gach limistéar aonair den Bhord a léiriú agus na rioscaí ar leith a bhaineann le gach limistéar

lena chinntiú go ngabhtar gach riosca agus go n-uasmhéadaítear cur chuige rioscadhírthe. Cuireadh an clár rioscaí agus na tuairiscí um thabhairt chun críche rioscaí faoi bhráid an Choiste i bhFeabhra agus i Meán Fómhair 2015. Ghlac an t-Iar-Choiste le moltaí a d'eascair ó athbhreithniú an Bhoird ar an bpróiseas iniúchta inmheánaigh i nDeireadh Fómhair 2010. Mar chuid den athbhreithniú seo, thug an Bhainistíocht faoi scrúdú ar chumas agus ar ról fheidhm iniúchta inmheánaigh an Bhoird agus thug siad tograí chun cinn ar an tsaincheist seo leis an Iar-Choiste. Shainaithin an t-athbhreithniú, i measc rudaí eile, gur cheart dul i gcomhairle an chlár rioscaí agus gur cheart na limistéir is airde riosca a shainaithint i gcomhthéacs na bpríomhlimistéar le haghaidh scrúdú a shainaithint ag an bhfeidhm iniúchta inmheánaigh. Rinne an Coiste reatha tograí a chomhaontú a sholáthair feidhm ní ba mhó don fheidhm iniúchta inmheánaigh agus ábhair ó chomhaid chliant á n-athbhreithniú. I Márta 2013, fairsingíodh scóip na n-iniúchtaí inmheánacha ar ionaid dlí chun gné d'athbhreithniú comhad a áireamh, faoi mar a mhol an Coiste. Ta dhá thuarascáil shonracha monatóireachta riosca forbartha ag an mBord ar an gcóras bainistíochta cás dlí chun cabhrú leo monatóireacht agus tuairisciú a dhéanamh ar riosca agus cuireadh na tuarascálacha seo faoi bhráid an Choiste. Cuireadh cian-iniúchadh comhaid chliant i bhfeidhm i rith 2015 trí leas a bhaint as an gcóras bainistíochta cásanna dlí agus forbraíodh prótacal cian-iniúchta agus ghlac an Coiste leis. D'fhaomh an Bord Beartas Bainistíochta Riosca an Bhoird, a leasaigh agus a mhol an Coiste don Bhord lena fhaomhadh in Iúil 2015. Tugadh faisnéis don Choiste ar an Dréacht-Chód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit agus rinneadh breithniú air na príomhriachtanais bhreise nua, i measc rudaí eile, breithmheas feidhmíochta do chomhaltaí an Choiste, an Cathaoirleach agus éifeachtacht an choiste a thomhas. Rinne an Coiste breithniú ar iniúchtaí Scéim Comhairle Stáisiúin na nGardaí agus ar iniúchtaí Párolla agus thug sé faoi deara freagairtí an Bhoird do na saincheisteanna a tugadh chun solais agus nárbh ann d'aon torthaí ábhartha. Chas an Coiste le chéile sé huaire in 2015.

- **Nósanna Imeachta:** tá teoracha agus nósanna imeachta airgeadais ag an mBord a shainítear go soiléir, lena n-áirítear teorainneacha tarmligthe caithimh agus údaraithe agus deighilte dualgas, a faomhadh ag réiteach an Bhoird reachtúil. Anuas air sin, is iad an Bord a fhaomhann caiteachais ar chonarthaí ar fiú breis agus €65,000 iad, agus cuirtear Coiste Airgeadais an Bhoird reachtúil ar an eolas ar gach conradh ar fiú breis agus €10,000 é agus ar fiú níos lú ná €65,000 é. I rith 2015, thug feidhm iniúchta inmheánaigh an Bhoird faoi iniúchtaí ar chuntais agus nósanna imeachta i bhfiche ceann d'ionaid dlí an Bhoird. Rinne an Coiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca ról fheidhm an Iniúchta Inmheánaigh a fhairsingiú in 2012 chun scrúdú ar cheisteanna eile a áireamh in ionaid dlí, anuas ar mheasúnú a dhéanamh ar leorgacht na rialuithe inmheánacha airgeadais. Rinne an Coiste an ról seo a bhreisfhairsingiú in 2015 chun cian-iniúchadh a chur san áireamh ar ionaid dlí chun barr feabhais a chur ar an bhfeidhm iniúchta inmheánaigh.

- **Monatóireacht a dhéanamh ar Rialú Inmheánach:** tá ag an mBord feidhm Iniúchta Inmheánaigh, a ndéanann Coiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca an Bhoird Reachtúil a gclár bliantúil iniúchta a fhaomhadh, agus i measc a bhfeidhmeanna tá athbhreithniú a dhéanamh ar gach gné de na rialuithe inmheánacha airgeadais. Déanann an Coiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca athbhreithniú ar obair agus ar mholtaí na feidhme Iniúchta Inmheánaigh agus déanann siad monatóireacht ar an ngníomh a dhéanann an bhainistíocht chun aon saincheisteanna a réiteach a sainathníodh. Ghlac an t-iar-Choiste le Cairt le haghaidh fheidhm Iniúchta Inmheánaigh an Bhoird go luath in 2011. Leagtar amach sa Chairt na ról agus na freagrachtaí atá ag an bhfeidhm Iniúchta Inmheánaigh, lena n-áirítear gnéithe pleanála, tuairiscithe agus freagrachta a n-oibriúcháin. Sa mhullach air sin, déanann an Coiste athbhreithniú ar gach mórthuarascáil a fhaigheann an Bord ó na hiniúcháirí seachtracha, lena n-áirítear freagairtí na bainistíochta orthu seo agus déanann siad moltaí ar na saincheisteanna a tugadh chun solais. Tugtar comhfhreagras leis an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, lena n-áirítear an Litir Bhainistíochta Iniúchta, agus aon saincheisteanna a tugadh chun solais, chun airde an Choiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca agus an Bhoird reachtúil, a chinntíonn go dtéitear i mbun gníomhartha ar na saincheisteanna a tugadh chun solais. Ceanglaítear ar an gCoiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca tuarascáil fhoirmiúil a chur i dtoll a chéile laistigh de thrí mhí tar éis dheireadh na bliana féilire, ina dtugtar breac-chuntas ar a ghníomhaíochtaí, mar aon leis an gcomhairle agus na moltaí sin a mheasann sé is oiriúnach. Tugadh tuarascáil an Choiste i gcrích i bhFeabhra 2016 agus cuireadh faoi bhráid an Bhoird í i gcomhar le freagairt na Bainistíochta ag a gcruinniú an 10 Márta 2016.
- 4. Dearbhaím, i rith na bliana sin dar críoch an 31 Nollaig 2015, gur lean an Bord, trína gCoiste Airgeadais agus trína gCoiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca, agus tríd an mBord iad féin, le monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar éifeachtacht chóras rialuithe inmheánacha airgeadais an Bhoird.

Signed:
Chairperson

An Bord um Chúnamh Dlíthúil

Rinne mé iniúchadh ar ráitis airgeadais an Bhoird um Chúnamh Dlíthúil don bhliain dár gcríoch 31 Nollaig 2015 faoin Acht um Chúnamh Dlíthúil Sibhialta 1995. Cuimsíonn na ráitis airgeadais an ráiteas ioncaim agus caiteachais agus cúlchistí ioncaim coimeádta, an ráiteas ioncaim chuimsitheach, an ráiteas faoi staid airgeadais, an ráiteas sreabhaidh airgid agus na nótaí bainteacha. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais san fhoirm forordaithe faoi Alt 46 den Acht, agus de réir chleachtas cuntasaióchta a nglactar leo go ginearálta.

Freagrachtaí an Bhoird

Tá an Bord freagrach as ullmhú na ráitis airgeadais, a chinntiú go dtugann siad léiriú fíor agus cothrom agus rialtacht a idirbhearta a chinntiú.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tá mé freagrach as na ráitis airgeadais a iniúchadh agus tuairisc a dhéanamh orthu de réir dlí infheidhmithe.

Déantar m'iniúchadh a stiúradh trí thagairt do na breithniúcháin a astaíonn do Chomhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus a n-oibríocht.

Déantar m'iniúchadh de réir Chaighdeáin Idirnáisiúnta ar Iniúchadh (An Ríocht Aontaithe agus Éireann) i gcomhlíonadh Chaighdeáin Eiticiúla an Bhoird um Chleachtas Iniúcháireachta d'Iniúcháirí.

Raon iniúchta na ráitis airgeadais

Cuimsíonn iniúchadh fianaise a fháil faoi shuimeanna agus nochtaithe sna ráitis airgeadais, dóthanach chun dearbhú réasúnta a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíshonrú ábhair, cibe acu ar mar thoradh ar chialais nó earráid a tharla siad. Cuimsíonn sé seo measúnú ar

- cibé an bhfuil beartais chuntasaióchta oiriúnach d'imthosca an Bhoird um Chúnamh Dlíthúil nó nach bhfuil agus gur feidhmíodh iad go chomhsheasmhach agus gur nochtáidh go himleor iad
- réasúntacht na meastachán suntasacha cuntasaióchta arna ndéanamh in ullmhú na ráitis airgeadais, agus
- cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais.

Iarraim chomh maith fianaise a fháil faoi rialtacht idirbhearta airgeadais le linn na hiniúchta.

Anuas ar sin, léim tuarascáil bhliantúil an Bhoird um Chúnadh Dlíthúil chun aon neamhréireachtaí ábhair a aithint leis na ráitis airgeadais iniúchta agus chun aon fhaisnéis ar dealraitheach go bhfuil sí mícheart go hábhartha bunaithe ar, nó ar neamhréir go hábhartha leis an eolas a fuair mé le linn chomhlíonadh an iniúchta. Má thugaim aon mhíríteas dhealraitheach nó neamhréireachtaí faoi deara, déanaim impleachtaí do mo thuarascáil a bhreithniú.

Tuairim ar na ráitis airgeadais

I mo thuairimse:

- tugann na ráitis airgeadais léiriú fíor agus cothrom ar shócmhainní, dlíteanais agus staid airgeadais an Bhoird um Chúnamh Dlíthúil amhail an 31 Nollaig 2015 agus ar a ioncam agus caiteachas do 2015; agus
- tá na ráitis airgeadais ullmhaithe mar is cuí de réir chleachtas chuntasaióchta a bhfuil glactha leis go ginearálta.

I mo thuairimse, bhí taifid chuntasaióchta an Bhoird um Chúnamh Dlíthúil leordhóthanach le go bhféadfaí na ráitis airgeadais a iniúchadh go héasca agus mar is cuí. Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntasaióchta.

Nithe ar a dtuairiscím trí eisceacht

Tuairiscím trí eisceacht mura bhfuair mé an t-eolas ag na m'iniúcháin a bhí uaim do m'iniúchadh nó má fhaighim

- aon chás ábhartha nár fheidhmigh airgead do na feidhmeanna arna mbeartú dóibh nó nár chomhfhoirmigh na hidirbhearta leis na húdaráis arna rialú, nó
- nach bhfuil an t-eolas atá tugtha i dtuarascáil bhliantúil an Bhoird um Chúnamh Dlíthúil ag teacht leis na ráitis airgeadais bainteacha nó leis an eolas a fuair mé i gcomhlíonadh an iniúchta, nó
- nach léiríonn an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais comhlíonadh an Bhoird um Chúnamh Dlíthúil leis an gCód Cleachtas maidir le Rialachas Comhlachtaí Stáit, nó
- go bhfuil cúrsaí ábhartha a bhaineann leis gcaoi a bhfuil gnó poiblí á chur i gcríoch.

Níl aon rud tuairisciú agam maidir leis na nithe sin a ndéantar tuairisciú orthu trí eisceacht.

Seamus McCarthy

**An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
30 Meán Fómhair 2016**

AN CISTE UM CHÚNAMH DLÍTHIÚIL

RÁITEAS AR IONCAM AGUS CAITEACHAS AGUS CÚLCHISTÍ IONCAIM COIMEÁDTA

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2015

	Nóta	2015		2014 Athluaite (nóta 1)	
		€	€	€	€
Ioncam					
Cistiú Stáit	2	32,471,000		32,574,000	
Glanchistiú iarchurtha le haghaidh pinsean	3 c	(43,371)		3,541,774	
Ranníocaíochtaí ó dhaoine a dtugtar cúnaimh dóibh		1,516,559		1,292,007	
Costais a aisghabhadh		649,691		614,894	
Ioncam eile	4	248,790		267,854	
			34,842,669		38,290,529
Caiteachas					
Tuarastail agus costais ghaolmhara	6	19,265,693		19,343,694	
Costais phinsin	3 a	303,255		3,767,924	
Soláthar Cánach na gCoimisinéirí Ioncaim	18	(276,189)		700,000	
Táillí a íocadh le comhaltaí Boird		39,672		39,672	
Costais chóiríochta agus bhunaíochta	9	4,841,775		4,323,991	
Táillí agus costais dlí	10	9,395,623		8,988,151	
Riarachán Ginearálta	11	2,187,056		1,946,414	
Dímheas	12	408,678		643,264	
Táille iniúchóireachta		16,700		16,700	
			36,182,263		39,769,810
Easnamh don bhliain roimh leithghabháil			(1,339,594)		(1,479,281)
Aistriú (chuig)ón gcuntas caipitil	5		(119,079)		296,363
Easnamh don bhliain i ndiaidh leithghabhála			(1,458,673)		(1,182,918)
larmhéid tosaigh ag tús na bliana			(6,402,673)		(5,219,755)
larmhéid deiridh ag deireadh na bliana			(7,861,346)		(6,402,673)

Baineann an t-ioncam agus an caiteachas go léir don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2015 le gníomhaíochtaí leantacha ag dáta an chláir chomhardaithe.

Cruthaíonn an ráiteas ar shreafaí airgid, anuas ar Nótaí 1 go dtí 20, cuid de na ráitis airgeadais seo.

MURIEL WALLS

JOHN MCDAID

Chairperson Date 29.09.2016

Chief Executive Date 28th Sept 2016

AN RÁITEAS AR IONCAM CUIMSITHEACH

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2015

		2015		2014 (Athluaite - nóta 1)	
		€	€	€	€
Easnamh roimh leithghabháil			(1,339,594)		(1,479,281)
Gnóthachain/(cailteanas) ó thairbhí ar dhualgais sochair scoir	3 d	(913,000)		30,443,000	
Athruithe ar thoirimhdí atá mar bhonn agus taca le luach dualgais sochair scoir			-		-
Cailteanas)/ gnóthachan achtúireach iomlán sa bhliain	3 b		(913,000)		30,443,000
Coigeartú ar chistiú sochair scoir			913,000		(30,443,000)
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain			(1,339,594)		(1,479,281)

MURIEL WALLS

JOHN MCDAID

Chairperson

Date 29.09.2016

Chief Executive

Date 28th Sept 2016

AN RÁITEAS AR AN STAID AIRGEADAIS

amhail an 31 Nollaig 2015

	Nóta	2015		2014 Athluaite	
		€	€	€	€
Maoin, gléasra agus trealamh	12		713,083		594,004
Sócmhainní reatha					
Airgead sa bhanc agus ar láimh		2,316,090		3,437,994	
Infháltais	13	<u>1,028,136</u>		<u>1,008,238</u>	
		3,344,226		4,446,232	
Dlíteanais Reatha (suimeanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)					
Nithe Iníochta	14	10,347,044		9,722,314	
Cistí na gCliant	15	<u>858,528</u>		<u>1,126,591</u>	
		11,205,572		10,848,905	
GlanDlíteanais Reatha			<u>(7,861,346)</u>		<u>(6,402,673)</u>
dhualgais sochair scoir			(7,148,263)		(5,808,669)
Sócmhainní iomlána líude dlíteanais roimh					
Cistíú iarchurtha sochair scoir	3 c		13,868,403		12,998,774
Dualgais sochair scoir	3 b		<u>(13,868,403)</u>		<u>(12,998,774)</u>
			-		-
Arna léiriú ag:			<u>(7,148,263)</u>		<u>(5,808,669)</u>
Glansócmhainní iomlána					
Cúlchistí ioncaim coimeádta			(7,861,346)		(6,402,673)
An Cuntas Caipitil	5		<u>713,083</u>		<u>594,004</u>
			<u>(7,148,263)</u>		<u>(5,808,669)</u>

Cruthaíonn an ráiteas ar shreafaí airgid, anuas ar Nótaí 1 go dtí 20, cuid de na ráitis airgeadais seo.

 _____ Chairperson

MURIEL WALLS

Date 29.09.2016

 _____ CEO
 JOHN H. D. D.

29th Sept 2016

AN RÁITEAS AR SHREAFÁÍ AIRGID
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2015

	2015 €	2014 €
Glansreabhaidh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		
Caiteachas breise ar ioncam	(1,339,594)	(1,479,281)
Dímheas maoiné, gléasra agus trealaimh	408,678	643,264
Méadú ar ús sa bhanc a bhí infhaighte	(25,739)	(19,447)
Méadú ar fhéichiúnaithe	(29,184)	(410,572)
Méadú ar chreidiúnaithe	366,895	1,270,415
	<u>(618,944)</u>	<u>4,379</u>
Glan-insreabhadh/(eis-sreabhadh) airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		
Íocaíochtaí chun sócmhainní seasta a fháil	(527,757)	(346,901)
Ús a íocadh ar réitigh chliaint	(7,848)	(13,275)
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta	<u>(535,605)</u>	<u>(360,176)</u>
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe		
Ús Bainc a Fuarthas	32,645	61,218
Glansreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe	<u>32,645</u>	<u>61,218</u>
Laghdú ar Airgead agus Coibhéisí Airgid	(1,121,904)	(294,579)
Airgead agus coibhéisí airgid amhail an 1 Eanáir	3,437,994	3,732,573
Airgead agus coibhéisí airgid amhail an 31 Nollaig	<u>2,316,090</u>	<u>3,437,994</u>

Cruthaíonn Nótaí 1 go dtí 20 cuid de na ráitis airgeadais seo.

MURIEL WALLS

Chairperson

Date 29. 09. 2016

JOHN MCDAID

Chief Executive

Date 28th Sept 2016

NÓTAÍ LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS

don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2015

1 Beartais chuntasaíochta

Ginearálta

Tá an Bord um Chúnadh Dlíthiúil, dá bhforáiltear faoi Alt 19 den Acht um Chúnadh Dlíthiúil Sibhialta, 1995, á mbainistiú ag Bord ag Bord um Chúnadh Dlíthiúil a cheapann an tAire Dlí agus Cirt agus Comhionannais. Is éard atá sa Chiste gach acmhainn airgeadais den Bhord.

In 2015, d'oibrigh an Bord as 50 áitreabh ar fud na tíre

Bonn an réitigh

Ullmhaíodh ráitis airgeadais an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2015 i gcomhréir le FRS 102, an caighdeán tuairiscithe airgeadais atá infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn a d'eisigh an Chomhairle um Thuairisciú Airgeadais (CTA), arna fhógairt ag Cuntasóirí Cairte na hÉireann. Is iad seo an chéad sraith ráitis airgeadais de chuid an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil i gcomhréir le FRS 102. Is é dáta an aistrithe chuig FRS 102 an 1 Eanáir 2014.

Ba é éifeacht an aistrithe chuig FRS 102 chun dliteanas breise a aithint do phá saoire faoi mar a dtugtar cuntas air i nóta 19 thíos. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir mhodh fabhráithe na cuntasaíochta, seachas sna cásanna a thugtar le fios thíos, agus de réir agus i gcomhréir le prionsabail chuntasaíochta lena bhfuil glacadh ginearálta faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil, agus san fhormáid a d'fhaomh an tAire Cirt agus Dlí agus Comhionannais agus Athchóirithe Dlí, le toiliú an Aire don Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Gnóthas Leantach

Is comhlacht reachtúil é an Bord um Chúnadh Dlíthiúil a bunaíodh faoin Acht um Chúnadh Dlíthiúil Sibhialta, 1995. Baintear maoiniú ghníomhaíochtaí an Bhoird amach go príomha le cistiú státchiste ón Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais.

Le linn na bliana airgeadais, thug an Bord faoi chleachtadh cuimsitheach ar mhaithe le measúnú a dhéanamh ar fhiigiúr dliteanas fabhráithe an Bhoird, go háirithe, Táillí Abhcóidí agus seirbhís an Chleachtóra Phríobháidigh.

Léirítear sa ráiteas ar an staid airgeadais amhail an 31 Nollaig 2015 barrachas dliteanas thar shócmhainní €7,148,263. Eascraíonn an t-easnamh seo ón difríocht uainithe idir cistiú a fháil chun íoc as dliteanas le haghaidh seirbhísí dlí nuair a bhíonn siad dlite lena n-íoc agus an soláthar do na dliteanas a aithnítear sna cuntais seo faoi mhodh fabhráithe na cuntasaíochta.

Fuarthas litir thacaíochta leanúnaí ó Rúnaí Gníomhach na Roinne Dlí agus Cirt agus Comhionannais a dhearbhaíonn go gcisteofar gníomhaíochtaí an Bhoird amach anseo.

Is í tuairim an Bhoird go mbaineann an coinbhinsiún cuntasáíochta gnóthais leantaigh leis na cuntais a léiríonn oibríochtaí an Bhoird a fhad agus gurb ann go fóill d'fhorálacha an Achta um Chúnadh dlí Sibhialta, 1995.

Níl an Bord feasach ar aon athbhreithniú ar a n-oibríochtaí ná ar aon bheart chun a ngníomhaíochtaí a chur ar fionraí nó iad a chónascadh le heagraíochtaí eile. Ar an ábhar sin, measadh gur cuí glacadh le gnóthas leantach chun na ráitis airgeadais seo a réiteach.

Deontais stáit

Déantar ioncam faoin teideal seo a chur i gcuntas ar bhonn fáltais airgid.

Ranníocaíochtaí ó dhaoine a dtugtar cúnadh dóibh

Mar gheall ar chineál an ioncaim seo, i.e. ranníocaíochtaí ó dhaoine ag a bhfuil maoin mheasartha, meastar gur stuama an t-ioncam sin a chur i gcuntas ar bhonn fáltais airgid. B'ionann an tsuim inbhailithe amhail an 31 Nollaig agus thart ar €25,000. Níor díscríobhadh aon drochfhiachas in 2015

Costais a Aisghabhadh

Féadfaidh an Bord na costais a aisghabháil as seirbhísí dlí a sholáthar a aisghabháil uathu seo a leanas:

(a) ón bpáirtí eile i ndíospóid, cibé acu mar thoradh ar ordú cúirte nó mar chuid de chomhaontú chun díospóid a réiteach, nó

(b) ón duine ar tugadh cúnadh dlíthiúil dó/dí, as an airgead/maoin a fuair an duine sin mar thoradh ar sholáthar seirbhísí dlí.

Cuirtear na costais i gcuntas ar bhonn fáltais airgid

Maoin, gléasra agus trealamh agus dímheas gaolmhar

Luaitear maoin, gléasra agus trealamh ar an ráiteas ar an staid airgeadais a gcostas lúide dímheas carnach

Gearrtar dímheas, a ríomhtar thar shaol úsáideach na sócmhainní agus leas á bhaint as an modh líne dírí, ar na rátaí bliantúla a leanas

Léasanna, troscán agus trealamh oifige, agus feisteas an áitribh 20%

Trealamh ríomhaire 33%

Gearrtar dímheas leathbhliana i mbliain an cheannaigh agus i mbliain an diúscartha.

Cistí na gCliaint

Léiríonn na cistí seo na hollsuimeanna móide an t-ús a fabhraíodh, a bhí á gcoimeád ag an mBord amhail an 31 Nollaig 2014, de bhun na ndámhachtainí nó na socraíochtaí a rinneadh maidir le cliaint a ndearna an Bord ionadaíocht dóibh. Féadfaidh an Bord an costas iomlán a aisghabháil uathu ar na seirbhísí dlí sin a sholáthar agus íoctar an t-iarmhéid leis na daoine a ndearnadh ionadaíocht dóibh.

An Cuntas Caipitil

Léiríonn an Cuntas Caipitiúil an tsuim neamhamúchta ioncaim a úsáideadh chun maoiné, gléasra agus trealamh a cheannach.

Dualgais sochar scoir

Oibríonn an Bord um Chúnamh Dlíthiúil scéim sochair shainithe phinsin, a dhéantar a chistiú gach bliain ar bhonn íoc mar a úsáidtear ó airgead atá ar fáil dó, lena n-áirítear airgead a sholáthraíonn an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais ó ranníocaíochtaí a asbhaineadh ó thuarastail aturnaetha.

Léiríonn costais sochair scoir sochair scoir a thuill an fhoireann aturnaetha sa tréimhse agus léirítear iad glan ó rannaíochtaí pinsin na foirne a choimeádann an Bord um Chúnamh Dlíthiúil. Déantar suim a chomhfhreagraíonn don mhuipear sochair scoir a aithint mar ioncam sa mhéid go bhfuil sí inghnóthaithe, agus seach-churtha ag deontais a fhaightear sa bhliain chun íocaíochtaí sochair scoir a íoc amach.

Léirítear gnóthachain nó cailteanais achtúireacha ar dhliteanais scéime sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach agus aithnítear coigeartú comhfhreagrach sa mhéid atá inghnóthaithe ón Roinn Dí agus Cirt agus Comhionannais.

Léiríonn dliteanais sochair scoir luach reatha na n-íocaíochtaí pinsin amach anseo a thuill an fhoireann aturnaetha go dtí seo Léiríonn sochar iarchurtha scoir an tsócmhainn chomhfhreagrach atá le haisghabháil i dtréimhsí amach anseo ón Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais.

Shínigh an tAire Dlí agus Cirt agus Comhionannais ordú a rinne státseirbhísigh de gach aturnaé sa Bhord le héifeacht ón 1 Meitheamh 2014mar sin, aistríodh gach dliteanas pinsin amach anseo don ghrúpa seo chuig Vóta lárnach Aoisliúntais na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Is é an t-aon dliteanas atá fágtha ag an mBord dliteanas do phinsinéirí aturnaé a chuaigh ar scor roimh an 1 Meitheamh 2014 agus a gcleithiúnaithe. Iarradh ar an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais chun meán reachtúil a shainaithint chun aistriú an dliteanais seo a éascú chuig an Vóta Aoisliúntais do phinsin na státseirbhíse. Idir an dá linn, teastaíonn ráiteas FRS17 ón mBord go fóill chun an grúpa thuas a chumhdach agus léirítear seo sa ráiteas do chuntais 2015.

Soláthairtí

Aithnítear foráil nuair a eascraíonn dualgas (bíodh sé ina dhualgas dlí nó bisiúil) mar thoradh ar imeacht a tharla roimhe seo, agus nuair is dócha go mbeidh aistriú sochair gheilleagraigh riachtanach chun an dualgas a réiteach agus nuair is féidir é a mheas go hiontaofa.

Measann an Bord um Chúnamh Dílíthiúil luach na gcásanna beo neamhbhilleáilte gach bliain leis na suimeanna a nochtar a bhaint amach laistigh de na cuntais mar fhoráil. Meastachán atá sa tsuim ar an gcaiteachas a theastaíonn chun aon dualgas a réiteach ag dáta an ráitis ar an staid airgeadais.

Agus an soláthar á mheas, ghlac an Bord le teicnící stuama tomhais bunaithe ar na sonraí is déanaí atá ar fail Úsáideadh modhanna feabhsaithe bailithe sonraí i meastachán an Bhoird don bhliain reatha. Níl coinne le haon ioncam le haghaidh cásanna a d'fhéadfadh costais a aisghabháil.

Riar Scéimeanna áirithe um Chúnamh Dílíthiúil

Déanann an Bord roinnt scéimeanna um chúnamh dílíthiúil a riar thar ceann na Roinne Dlí agus Cirt agus Comhionannais, is iad seo Scéim ad-hoc Comhairle Dlí Stáisiúin na nGardaí agus Scéim ad-hoc an Ard-Aighne agus Scéim ad-hoc an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla a aistríodh chuig an mBord le héifeacht ón 1 Eanáir 2014. Leanann Fothideal C.4 agus C.5 agus na Roinne Dlí agus Cirt agus Comhionannais íoc as na costais atá ar na scéimeanna seo a riar. Dheimhnigh cinneadh an Rialtais a rinneadh in 2010 gur cheart go dtiocfadh an phríomhscéim um chúnamh dílíthiúil coiriúil faoi riar an Bhoird. Teastaíonn athrú reachtaíochta uaidh seo agus táthar ag feitheamh le Bille um Chúnamh Dílíthiúil Coiriúil a fhoilsiú.

2 Cistiú Stáit

Fuarthas Cistiú Stáit ó Vóta 24 – Oifig an Aire Dlí agus Cirt agus Comhionannais de réir mar a leanas:

Fothideal:	2015 €	2014 €
C.5 Deontas	32,471,000	32,574,000

3 Dualgais sochair scoir

Ríomhtar dualgais sochair scoir do phinsinéirí aturnaí a chuaigh ar scor roimh an 1 Meitheamh 2014 agus dá gcleithiúnaithe. I gcomhréir le halt 11 den Acht um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta, 1995, shann an tAire aturnaetha Boird mar státseirbhísigh chun fónamh don Stát le héifeacht on 1 Meitheamh 2014. Mar thoradh air sin, aistríodh gach dliteanas d'aturnaetha a bhí ag fónamh ar an dáta sin chuig Vóta Aoisliúntais na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

(a) Anailís ar chostais iomlána sochair scoir a gearradh ar Chaiteachas		
	2015	2014
	€	€
Costas reatha seirbhíse	0	2,000,000
Ús ar dhualgais sochair scoir	700,000	2,200,000
Ranníocaíochtaí fostaí	(396,745)	(432,076)
	<u>303,255</u>	<u>3,767,924</u>
(b) Gluaiseacht ar ghlandliteanas sochair scoir le linn na bliana airgeadais		
	2015	2014
	€	€
Glandliteanas amhail an 1 Eanáir	12,998,774	39,900,000
Costas Reatha Seirbhíse	0	2,000,000
Costas Úis	700,000	2,200,000
Cailiteanas / (gnóthachan) achtúireach	913,000	(30,443,000)
Sochair scoir a íocadh sa bhliain	(743,371)	(658,226)
Glandliteanas amhail an 31 Nollaig	<u>13,868,403</u>	<u>12,998,774</u>
(c) Sócmhainn Chistithe Iarchurtha le haghaidh sochair scoir		
Aithníonn an Bord um Chúnamh Dlíthiúil na suimeanna seo mar shócmhainn a chomhfhreagraíonn don dliteanas neamhchistithe iarchurtha le haghaidh sochair scoir ar bhonn na sraithe toimhdí ar a ndéanta cur síos thuas agus roinnt		
Ba é seo a leanas an glanchistiú iarchurtha le haghaidh sochair scoir a aithnítear sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais:		
	2015	2014
	€	€
Cistiú atá inghnóthaithe maidir le sochair scoir na bliana reatha	700,000	4,200,000
Deontas an Stáit a úsáideadh chun sochair scoir a íoc	(743,371)	(658,226)
	<u>(43,371)</u>	<u>3,541,774</u>
Is ionann an tsócmhainn chistithe iarchurtha le haghaidh sochair scoir amhail an 31		

(d) Stair na ndualgas sochair shainithe

	2015 €	2014 €	2013 €
Dualgais sochair shainithe	13,868,403	12,998,774	39,900,000
Cailiteanas/(gnóthachain) ó thaití ar shuim na ndliteanas scéime	(913,000)	30,443,000	3,085,230
Céatadán luach reatha na ndliteanas scéime	-7%	234%	8%

Is ionann an gnóthachan carnach achtúreach a aithnítear sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach agus 36,475,683.

(e) Cur Síos Ginearálta ar an Scéim

Socrú pinsin tuarastail deiridh shochair shainithe atá sa scéim sochair scoir ag a bhfuil sochair agus ranníocaíochtaí a shainítear trí thagairt a dhéanamh do rialacháin na scéime reatha poiblí 'samhlaí'. Anuas air sin, soláthraíonn an scéim pinsean (an t-ochtódú cuid in aghaidh na bliana seirbhíse), aisce nó cnapshuim (na trí ochtódú cuid in aghaidh na bliana seirbhíse) agus pinsin chéile agus leanaí. Is í an ghnáthaois scoir breithlá 65 bliain comhalta, agus tá comhaltaí atá ina gcomhaltaí ó thráth 2004 i leith i dteideal dul ar scor gan laghdú achtúreach ó aois 60. Is gnách go méadaítear na pinsin atá á n-íoc (agus á n-iarchur) ar aon dul le boilsciú ginearálta tuarastail na hearnála poiblí.

Bunaíodh an luacháil a úsáideadh le haghaidh nochtadh FRS 17 (Leasaithe) ar luacháil iomlán achtúreach (Aibreán '15) a rinneadh achtúire neamhspleách cáilithe agus ceanglais an FRS á gcur san áireamh d'fhonn measúnú a dhéanamh ar dhliteanas na scéime amháil an 31 Nollaig 2015.

Ba iad seo a leanas na príomhthoimhdí achtúreacha:

	2015	2014
Ráta an mhéadaithe i dtuarastail	2.5%	4.0%
Ráta an mhéadaithe ar phinsin atá á n-íoc	2.5%	4.0%
Ráta lascaine	2.4%	5.5%
Ráta Boilscithe	1.8%	2.0%

B'ionann a leanas an meánionchas saoil amach anseo, i gcomhréir leis na táblaí básmhairreachta a úsáideadh chun na dliteanas phinsin a dheimhniú:

	2015	2014
Fear aois 65	22	22
Bean aois 65	25	25

4 Ioncam eile

	2015 €	2014 €
Ús a fuarthas agus infhaighte	25,739	19,447
Fáltais ilghnéitheacha	223,051	248,407
	<u>248,790</u>	<u>267,854</u>

5 An Cuntas Caipitil

	€	€
larmhéid amhail an 1 Eanáir 2015		594,004
Aistriú chuig an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais		
- ioncam a úsáideadh chun sócmhainní seasta a cheannach	527,757	
- ioncam a amúchadh sa bhliain ar aon dul le dímheas sócmhainní	<u>(408,678)</u>	
		<u>119,079</u>
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2015		<u><u>713,083</u></u>

6 Líonta agus costais fostaithe

B'ionann an líon iomlán foirne amhail a d'fhaomh an tAire amhail an 31 Nollaig 2015 agus 382. B'ionann an líon cruinn foirne a d'fhostaigh an Bord amhail an 31 Nollaig 2015 agus 403 (2014 – 378). B'ionann an meánlíon fostaithe sa Bhord le linn na bliana agus 391 (2014 – 372). Ba é seo a leanas costais fostaithe agus ghaolmhara: a dheimhniú:

	2015 €	2014 €
Tuarastail	17,797,470	17,924,006
Costas lasachta	28,828	55,946
ÁSPC Fostóra	1,439,395	1,363,742
	<u>19,265,693</u>	<u>19,343,694</u>

Asbhaineadh €932,760 ón bhfoireann tríd an tobhach pinsin agus íocadh é leis an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais.

7 Tuarastail agus Costais an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin

	2015 €	2014 €
Tuarastail an POF	122,171	130,310
Costais an POF	2,231	3,944
	<u>124,402</u>	<u>134,254</u>

Fuair an POF íocaíochtaí tuarastail €122,171. Níl aon scéim pá feidhmíocht bhunaithe i bhfeidhm don POF.

Fuair an POF suim €2,231 maidir le costais, anuas air sin.

Comhalta is ea an POF de scéim neamhchistithe sochair shainithe na hearnála poiblí agus ní sháraíonn a theidlíochtaí pinsin na teidlíochtaí caighdeánacha de chuid scéim aoisliúntais sochair shainithe na hearnála poiblí.

8 Táillí agus Costais Chomhaltaí Boird

	2015 €	2014 €
Táillí comhaltaí boird	39,672	39,672
Costais Chomhaltaí Boird	13,936	15,665
	<u>53,608</u>	<u>55,337</u>

Comhaltaí Boird	Táillí	Comhaltaí Boird	Táillí
David Garvey	7,695	Philip O'Leary	7,695
Catherine Hayes	7,695	Michelle O'Neill	7,695
Mícheál O'Connell	7,695	Kieran Corcoran*	1,197

* Comhalta seachtrach den Choiste Iniúcháireachta

9 Costais chóiríochta agus bhunaíochta

	2015 €	2014 €
Cíosanna	2,827,841	2,870,759
Glantachán	234,849	211,433
Soilsiú agus téamh	289,336	308,318
Cothabháil – an tÁitreabh	1,008,233	621,857
Cothabháil - Trealamh	481,516	311,624
	<u>4,841,775</u>	<u>4,323,991</u>

10 Táillí agus costais dlí

	2015 €	2014 €
Táillí abhcóidí	4,215,657	4,318,914
Táillí dlí (táillí sainfhinnéithe san áireamh)	779,770	659,519
Scéimeanna na gCleachtóirí Príobháideacha (Cosaint Choimhdeach san áireamh)	3,015,619	2,846,993
Táillí Idirghabhála Gairmiúla	314,952	516,213
Táillí gairmiúla eile	443,119	190,364
Costais Eile	626,506	456,148
	<u>9,395,623</u>	<u>8,988,151</u>

11 Riarachán Ginearálta

	2015 €	2014 €
Costais pháipéarachais agus oifige	353,905	310,541
Leabhair agus cló	95,376	126,785
Postas agus guthán	942,487	922,669
Árachas	200,986	115,230
Taisteal agus cothabháil	594,302	471,189
	<u>2,187,056</u>	<u>1,946,414</u>

12 Maoin, gléasra agus trealamh

	Leases €	Office Furniture €	Equipment & Computers €	Premises Fit Out €	Total €
Costas					
Iarmhéid ag tús na bliana	2,292,177	2,166,101	4,709,630	3,503,517	12,671,425
Éadálacha	-	1,821	472,326	53,610	527,757
Diúscairtí	-	(168,385)	(18,995)	-	(187,380)
Iarmhéid ag deireadh na bliana	<u>2,292,177</u>	<u>1,999,537</u>	<u>5,162,961</u>	<u>3,557,127</u>	<u>13,011,802</u>
Dímheas sócmhainní seasta					
Iarmhéid ag tús na bliana	2,292,177	2,089,529	4,270,232	3,425,483	12,077,421
Muirear sa bhliain	-	58,549	326,101	24,028	408,678
Diúscairtí	-	(168,385)	(18,995)	-	(187,380)
Iarmhéid ag deireadh na bliana	<u>2,292,177</u>	<u>1,979,693</u>	<u>4,577,338</u>	<u>3,449,511</u>	<u>12,298,719</u>
Glanluach leabhar amhail an 31 Nollaig 2015	<u>-</u>	<u>19,844</u>	<u>585,623</u>	<u>107,616</u>	<u>713,083</u>
Glanluach leabhar amhail an 31 Nollaig 2014	<u>-</u>	<u>76,572</u>	<u>439,398</u>	<u>78,034</u>	<u>594,004</u>

13 Infháltais

	2015 €	2014 €
Féichiúnaithe – ús éarlaise	2,243	11,529
Réamhíocaíochtaí		
- Cíos	173,846	195,415
- Árachas	13,101	15,883
- Tuarastail	44,672	18,858
- Eile	480,459	461,598
- Deimhnithe Cleachtaidh	313,815	304,955
	<u>1,028,136</u>	<u>1,008,238</u>

14 Nithe Iníoctha

	2015 €	2014 €
Suimeanna atá dlite laistigh de bhliain amháin:		
Soláthar Cánach na gCoimisinéirí Ioncaim	0	700,000
Creidiúnaithe agus fabhrúithe	<u>10,347,044</u>	<u>9,022,314</u>
	<u>10,347,044</u>	<u>9,722,314</u>

Measann an Bord um Chúnamh Dílithiúil luach na gcásanna beo neamhbhilleáilte gach bliain leis na suimeanna a nochtar a bhaint amach laistigh de na cuntais mar fhoráil. Meastachán atá sa tsuim ar an gcaiteachas a theastaíonn chun aon dualgas a réiteach ag dáta an chláir chomhardaithe. In 2015, b'ionann agus €8,672,827 (2014 - €7,814,969) an tsuim a cuireadh ar fáil do chásanna neamhbhilleáilte.

Agus an fhoráil á meas, ghlac an Bord le teicnící stuama tomhais bunaithe ar na sonraí is déanaí atá ar fáil. Úsáideadh modhanna feabhsaithe bailithe sonraí i meastachán an Bhoird don bhliain reatha. Féach Nóta 16(b), le do thoil. Níl coinne le haon ioncam le haghaidh cásanna a d'fhéadfadh costais a aisghabháil.

Anuas air sin, tá an Bord faoi réir roinnt cásanna dlí, nach féidir toradh nó cainníochtú aon dliteanais fhéideartha a mheas gan chinnteacht réasúnta ag an tráth seo.

15 Cistí na gCliaint

	2015 €	2014 €
Cistí na gcliaint a bhí á gcoimeád amhail an 1 Eanáir (Ollchistí)	1,126,591	1,021,151
Ús	(28,286)	(13,932)
Cistí na gcliaint a bhí á gcoimeád amhail an 1 Eanáir (Glan ar Ús)	<u>1,098,305</u>	<u>1,007,219</u>
<i>Cuir leis</i>	4,756,821	4,625,779
<i>Lúide</i>	<u>(5,014,656)</u>	<u>(4,534,693)</u>
Cistí na gcliaint a bhí á gcoimeád amhail an 31 Nollaig	840,470	1,098,305
Ús a bhí ag fabhrú ar chistí na gcliaint a bhí á gcoimeád	18,058	28,286
	<u>858,528</u>	<u>1,126,591</u>
An méid iomlán a bhí le híoc le cliaint	<u>858,528</u>	<u>1,126,591</u>

16 Ceangaltais

(a) Ceangaltais faoi léasanna oibriúcháin

Tá áitreabh á áitiú ag an mBord ag Cathair Saidhbhín i gContae Chiarraí agus oibríonn sé in 49 ionad eile timpeall na tíre. Tá ceangaltais an mBord chun cíós €16,488,901 a íoc i mblianta amach anseo amhail an 31 Nollaig 2015 maidir le léasanna a éagfaidh mar seo a leanas:

	€
2016	2,055,931
2017-2020	6,370,858
2021 ar aghaidh	8,062,112
	<u>16,488,901</u>

(b) Ceangaltais maidir le Táillí Dlí

Ceangaltais maidir le Táillí Dlí

Táillí Abhcóidí agus Scéimeanna na gCleachtóirí Príobháideacha

	2015 €	2014 €
Cásanna oscailte arna ndeimhniú amhail an 1 Eanáir	14,546,839	14,110,784
Táillí breise a deimhníodh íocaíochtaí	7,754,003 (6,377,249)	7,077,612 (6,641,557)
Arna soláthar amhail an 31 Nollaig	15,923,593	14,546,839
Ceangaltais amuigh amhail an 31 Nollaig	(8,672,827)	(7,814,969)
	7,250,766	6,731,870

Amhail an 31 Nollaig 2015, bhí líon cásanna ar siúl ag an mBord nár réitíodh ceist na dtáillí go fóill. I gcomhréir lena mbeartas oibriúcháin sna ceisteanna seo, déanann an Bord um Chúnadh Dlíthiúil soláthar páirteach i leith na dtáillí seo, bunaithe ar shamhail staitistiúil a aithníonn an meántearma a theastaíonn chun na costais sin a chriostalú. Cuirtear an tsamhail seo i bhfeidhm go comhsheasmhach i measc gach cáis a láimhseáiltear. Amhail an 31 Nollaig 2015, rinne an Bord um Chúnadh Dlíthiúil soláthar le haghaidh táillí dlí €8,672,827 agus bhí ceangaltais ar fiú €7,250,766 iad nár íocadh astu go fóill acu.

17 Gluaiseacht airgid

	2015 €	2014 €
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir	3,437,994	3,732,573
Glan-insreabhadh/eis-sreabhadh airgid	(1,121,904)	(294,579)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	<u>2,316,090</u>	<u>3,437,994</u>

18 Soláthar Cánach na gCoimisinéirí Ioncaim

Tugadh faoi iniúchadh de chuid na gCoimisinéirí Ioncaim in 2014 ar idirghabhálaithe a bhí ar Conradh le haghaidh seirbhíse ag an mBord um Chúnadh Dlíthiúil. In Eanáir 2015, thug na Coimisinéirí Ioncaim measúnuithe chun solais maidir leis na hidirghabhálaithe conartha mar gheall gur shíl siad gur cheart caitheamh leis na hidirghabhálaithe mar chonraitheoirí seirbhíse ar mhaithe le cuspóirí cánach agus nár cheart dóibh bheith faoi réir ÍMAT/ÁSPC. Rinneadh íocaíocht €423,811 leis na Coimisinéirí Ioncaim i Samhain 2015 ina hiomláine agus rinne seo réiteach deiridh ar an dliteanas seo.

19 Fabhrú Pá Saoire

Ní dhearna an Bord um Chúnadh Dlíthiúil fabhrú do phá saoire roimhe seo a thuill fostaithe ach nár cuireadh ar fáil dóibh iad ag an dáta tuairiscithe. Faoi FRS 102, ní mór do na ráitis airgeadais na fabhruithe siúd a aithint. Ba é tionchar an athraithe seo an gá a bhí le €555,582 breise i bpá saoire a fhabhrú an 31 Nollaig 2014, a laghdaíonn cúlchistí, ar an ábhar sin, a tuairiscíodh roimhe seo ó easnamh €5,847,091 le heasnamh athluaite ag an dáta sin ar luach €6,402,673. Is ionann an fabhrú do phá saoire amhail an 31 Nollaig 2015 €615,354.00.

20 Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh an Bord na Ráitis Airgeadais an 16 Meán Fómhair 2016.

Aguisín 2

Úsáid Fuinnimh 2015

Úsáid fuinnimh a bhainistiú

Tá líonra 50 oifig ag an mBord ar fud na tíre. Is í an phríomhfhoinsé fuinnimh leictreachas, agus tá téamh gáis ann i sé oifig agus téamh ola i gceannoifig Chathair Saidhbhín.

Forbhreathnú ar Úsáid Fuinnimh in 2015

B'ionann agus 3,839MWh úsáid iomlán fuinnimh an Bhoird in 2015. B'ionann seo agus laghdú 3.1% ar an bhfuinneamh a úsáideadh in 2014. San fhuinneamh a úsáideadh, bhí 3,492MWh de leictreachas agus 347MWh de bhreoslaí iontaise.

Gníomhartha faoinar tugadh in 2015

In 2015, thug an Bord faoi líon tionscnamh chun feabhas a chur ar a fheidhmíocht fuinnimh, lena n-áirítear:

- Rannpháirtíocht cheannoifig an Bhoird i gCathair Saidhbhín sa tionscnamh *Cumhacht a Bharrfheabhsú ag an Ionad Oibre* ('*Optimising Power at Work*') an OPW. Rinneadh an clár seo a leabú san oifig. Déantar monatóireacht air ar bhonn míosúil. Rinneadh úsáid fuinnimh a laghdú faoi 31.4% ó 2008 i leith.
- D'iontráil an Bord comhpháirtíocht leis an SEAI chun cabhrú le cuspóir an Rialtais a bhaint amach chun feabhas 33% a chur ar éifeachtúlacht fuinnimh na hearnála poiblí in 2020. Tugadh an feachtas seo isteach i measc na foirne uile agus meabhraítear dóibh fuinneamh a chaomhnú agus chun ríomhairí, soilse etc. a mhúchadh nuair nach bhfuil siad á n-úsáid.

Gníomhartha atá ar na bacáin le haghaidh 2016

Leanfaidh an Bord le díriú ar úsáid a rialú agus a laghdú in oifigí in 2015, mar aon le dul chun cinn a choimeád in oifigí inar cuireadh laghdú laghdaithe i gcuntas.

Tabharfar feachtas póstaer feasachta isteach i measc na n-oifigí uile in 2016.

Áireofar Oifig Shráid Brunswick Thuaidh an Bhoird in *Tionscnamh um Chumhacht a Bharrfheabhsú ag an Ionad Oibre* de chuid Oifig na nOibreacha Poiblí go luath in 2016.